

Glasiło Mestne občine Ljubljana, letnik XIX, številka 4, april 2014, ISSN 1318-797X

Ljubljana

12
Praznovanje
spomina
na osvoboditev
izpod nacizma
in fašizma

14
Junij v Ljubljani
Prvi vseslovenski
Teden ljubiteljske
kulture

4
Častna meščana
prof. dr. Ljubo Bavcon
in Jože Ciuha,
dobitniki nagrad
in plaket

21
Kolesarski letopis
2012–2013

PARTIZANSKEMU PEVSKEMU ZBORU ZA VISOKI JUBILEJ IN NA MNOGA LETA OB SEDEMESETI OBLETNICI USTANOVITVE INVALIDSKEGA PEVSKEGA ZBORA

Boris A. Novak

PARTIZANSKA PESEM

(odlomek iz epa)

1

Bilo je zgodaj spomladi štiriinštirideset. Ante je stopal po zaplatah kopnečega snega k partizanski bolnišnici. Nenadoma je ves svet, negibni zrak in temno drevje in globok vodnjak neba, pretresel tih in čist, drhteč, mehak in topel glas, svet je obstal, ker je nekdo zapel iz srca,

tišina je, začarana, prisluhnila, obstal je čas, in ko se je glas – ta moški, a čudno, čudežno ranljivi glas – povzpел po lestvici do vrha diha, se je usul plaz globljih glasov, in njihova vprega je skoz sivi predpomladni prostor brž pognala moč in kri, narava je oživela, čas je stekel kakor bister potok, in živi so se zbudili travniki po dolgi smrti, in daljava se je približala, vrhovi še zasneženih gorá so se spustili v dolino, in napev je drzno plaval po rekah zraka, se vzpenjal in padal in trepetal, vsako pobočje mu je vračalo odmev, in vse veselje je bila ena sama rezonančna škatla ...

Ante je obstal.

Dolgo je stal. Zadnji glas je še lebdel nad poljem, ko je vstopil v barako, kjer je na mah zavladala tišina. Prizor ga je tako pretresel, da je s skrajno silo volje potlačil solze: na tleh in posteljah je sedela skupina invalidov, eni brez rok, in drugi brez nog ...

Tovariši, jim je zašepetal, saj veste, disciplina, tovariši, lepo ste peli, a saj veste, še je vojna, naokrog lahko pride kak vohun, pač pravila konspiracije, kar pojte, tovariši, a tiše, tiše, da vas ne bo slišal doktor Igor ...

Nakar je stopil do komande

Sanitetnega oddelka Glavnega štaba. Tistega dne sta doktor Bogomir, pisatelj, psihiater

in pevec, ki je dobro vedel, kaj za ranjeno telo pomeni petje, in načelnik Agit-propa Ante, ki je predobro vedel, kaj za ranjeno srce pomeni pesem,

ustanovila Invalidski pevski zbor ...

2

... In je napočil zgodovinski dan: Invalidski zbor je z letalom – ki ga je velikodušno dala, s piloti vred, *Royal Air Force* – odpotoval čez gore in morje v Bari, na koncert za ranjence in zaveznike. Na poti – večinoma so leteli prvič – so začarani strmeli v zmanjšane vasi, gozdove in slemena, in nasproti zahodu raztreseno biserje Kvarnerja in razbeljeno beli žar sonca. Spremljala so jih lovška letala, za varnost. Mirno so leteli in mirno prispeli ...

Zavezniška armada se je zares izkazala: v okrepčevalnici so jih izdatno pogostili, in po tolikih letih znova beli kruh, o hvala, hvala,

»sije kot sonce« ... Komaj so se pevci naselili v Invalidskem domu jugoslovanske vojske, že so jih odpeljali sëm, in jih tja povabili,

in so povsod zapeli. Za hvaležne ranjence in ozke politike, Italijane in predstavnike tujih armad.

Na množičnem koncertu so po sceni iz *Tosce* zapeli nekaj partizanskih. Kaj je bilo, južna pomlad, ki je niso bili vajeni, trema ali utrujenost po urah petja, cigarete, karkoli že, naenkrat

so se jim čudno krhali glasovi, kot bi jim šibkóst blokirala glasilke, zborovodja Pavel se je trudil, a niso spravili iz sebe zborovske moči, dolžnost

pa so le opravili, vsi so jih hvalili, tudi lisjaki zavezniških misij so jih trepljali po ramah, edini Invalidski zbor na svetu,

sami pa so vedeli ...

Sredi aprila so se vkrcali na krov ladje *Ljubljana*, za pot domov. Čez mirno morje v živahni, svetli Split, kjer so že vladali pomlad, svoboda, zmaga ... Rana,

ki se nikoli ne zaceli, pa še bolj boli med srečnimi ljudmi ... Čakale so jih nove naloge.

Pred koncertom so si šli ogledat rivo. Tisti z berglami

so dirigirali tempo tistim, ki so še imeli noge, a brez rok. Žalostno veselji so strmeli, čisto paf, v lepe Splitčanke, ki so se obešale na roke

postavnim partizanom in pilotom *RAF*.

Pred Dioklecijanovo palačo so obupani obstali.

Kaj je bilo, zavest nezateljivosti teh ran,

pomlad, ki je drhtela skoz večerni zrak, ali grenak spomin na Bari in občutek, da so *spet doma*, med brati *Hrvati*, karkoli že, naenkrat so se vzravnali in brez zborovodje zapeli tako, kot še nikdar,

zapeli s polnim, močnim glasom, ki je odmeval pod oboki palače, kot smrtna rana in nesmrtni dar, odmeval kot spomin na vse, ki niso dočakali dneva, odmeval kakor s pesmijo povrnjena človečnost, odmeval, kot da tečejo skoz gozd in jim življenje seva skoz izgubljene ude, kot da se je nemogoča večnost za hip vrnila med ta smrtna bitja,

zbrala se je množica in ploskala,

obrazi lepih Splitčank so se lesketali v solzàh, vsi partizani so obstali mirno, povsem negibno, skupina *RAF*-ovih pilotov pa je salutirala ...

3

Edina stvar, ki je močnejša od orožja, ta najbolj krhka in ranljiva stvar na svetu, edina, ki se meri s silo domotožja

in pelje onstran ran, podobna mehkeemu magnetu, edina, ki spominja na mil materin obraz in níkdar sojeni objem žená, ki v prepletu

gostih dreves odganja misel na poraz in nosi tiho vednost smrti, ta skrivnostna glasba, ki se dotakne skritega srca, edini glas

spomina in spomin glasu, najvišja preobrazba telesa v drhtenje časa, edini smisel žrtve, edini pomen te lakote in tega mrza,

edino, kar ohranja upanje za vse zaprte, edino, kar tolaži prasamoto preživelih, edino, kar ostane kot spomin na vse te mrtve: pesem.

Brez pesmi se ne da upreti.

Brez pesmi se ne da boriti.

Brez pesmi se ne da ljubiti.

Brez pesmi se ne da oditi.

Brez pesmi se ne da umreti.

Brez pesmi se ne da živeti.

- Invalidski pevski zbor je bilo prvotno ime zbora, ki se danes imenuje Partizanski pevski zbor.
- Podatke sem črpal iz različnih zgodovinskih virov, predvsem dobro dokumentirane knjige Vande Škodnik *Od Invalidskega do Partizanskega pevskega zbora (Hej, to naši partizani pojo)*, ki je izšla v Ljubljani l. 1984, ob štiridesetletnici zbora, pri založbi Partizanska knjiga (Knjižnica NOV in POS, št. 46).
- Spev upesnjuje ustanovitev Invalidskega pevskega zbora spomladi 1944 na Planini ter gostovanji v Bariju in Splitu aprila 1945.
- V verzih so omenjena naslednja imena:
 - Ante je Ante Novak (1911–1991), statistik, partizanski poveljnik, v času ustanovitve zbora načelnik Oddelka za agitacijo in propagando pri Glavnem štabu Narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Slovenije.

- *Dr. Igor* je partizansko ime Pavla Lunačka (1900–1955), ginekologa in legendarnega, briljantnega organizatorja mreže konspirativnih partizanskih bolnišnic.
- *Dr. Bogomir* je Bogomir Magajna (1904–1963), prodorni pisatelj in psihiater, v prostem času tudi amaterski pevec, ki je v času ustanovitve zbora vodil Odsek za kulturo in propagando pri Sanitetnem oddelku Glavnega štaba NOV in POS ter urejal *Partizanski zdravstveni vestnik*.
- *Zborovodja Pavel* je Pavel Šivic (1908–1995), eden izmed najpomembnejših slovenskih skladateljev, pianist in glasbeni pedagog, ki je vodenje zbora prevzel januarja 1945 od prvega zborovodje, komponista Karola Pahorja (1896–1974).
- *RAF* je okrajšava za *Royal Air Force, Kraljevo letalstvo*, vojno aviacijo Velike Britanije.

Ljubljana

Ljubljana naj bo tudi v prihodnosti varno mesto

Boris A. Novak: Partizanska pesem	2
Prof. dr. Ljubo Bavcon: Ljubljana naj bo tudi v prihodnosti varno mesto	3
Prof. dr. Dragan Petrovec:	
Prof. dr. Ljubo Bavcon	4
Prof. dr. Milček Komelj: Jože Ciuha	5
Petra Rezar: Ljubica Podboršek	6
Aleksander Bassin: Stojan Batič	6
Janko Štampfl: Aleksander Doplihar	7
Janez Čuček: Marjan Sedmak	7
Prof. Miran Zupanič: Zdenko Vrdlovec	8
Andrej Pengov Bitenc: Tone Forzezi –Tof	8
Darja Korez Korenčan: Festival Ljubljana	9
Anton Colarič:	
Kulturno društvo Svoboda Črnuče	9
Dejan Crnek:	
Športno društvo Sokol Bežigrad	10
Razstava pričevanj otrok v italijanskih koncentracijskih taboriščih	11
Praznovanje spomina na osvoboditev izpod nacizma in fašizma	12
Poletne prireditve na ljubljanskih ulicah	14
Uršula Cetinski: 8. gledališki festival Prelet	16
Aina Šmid: Boštjan Kotnik, oče festivala Igraj se z mano	18
Dušan Muc: Mozaik moje Ljubljane	19
Staša Cafuta Trček:	
Vtisi tujih turistov o Ljubljani	20
Vita Kontič, Janez Bertoncely: Kolesarski letopis 2012–2013	21
Mateja Prinčič: Ljubljana, urbani prostor in aspiracije starejših meščanov	29
Dr. Bernarda Županek, Maja Kovač: Razstava Emona 2000 v Mestnem muzeju	30
Nada Breznik: Klarinetist Aljaž Beguš	32
Stane Jagodič:	
Nagrajena fotografija Nenada Patakyja	33
Mirjana Ribič: Mestna trgovina Kraševka	34
Mirjana Ribič: Podjetniška ideja Helpi za pomoč gluhih in naglušnim	35
Dogajanje v četrtinskih skupnostih	35
Novosti pri oskrbi s pitno vodo	44
Ljubljanski vestnik	45
Okoljske meritve	47
Povabilo na festival Junij 2014	48

Fotografiji na naslovnici

Zgoraj: Pohod otrok iz ljubljanskih vrtcev po Poti spominov in tovarištva 7. maja 2014, foto: Dunja Wedam
Spodaj: Častna meščana prof. dr. Ljubo Bavcon in Jože Ciuha na slavnostni seji Mestnega sveta 9. maja 2014, foto: Nik Rován

Fotografija na strani 3

Častni meščan prof. dr. Ljubo Bavcon, foto: Nik Rován

Avtorica nepodpisanih besedil je odgovorna urednica Nada Šumi.

Izdajatelj: Mestni svet
 Mestne občine Ljubljana,
 Mestni trg 1. Zanj: župan
 Zoran Jankovič. Uredniški
 odbor: Mitja Meršol
 (predsednik), Tjaša Ficko,
 Vesna Kos – Bleweis, Aleš
 Kardelj, Stanka Ritonja.
 Odgovorna urednica
 in lektorica: Nada Šumi,
 kontakt: 041/737 863,
 glasilo.ljubljana@ljubljana.si.
 Avtorica logotipa: Petra
 Černe Oven, Studio ID,
 Oblikovalska zasnova:
 Miljenko Licul. Naslov
 uredništva: Glasilo
 Ljubljana, Mestni trg 1,
 Ljubljana. Tisk: Set
 d.o.o., Grafična priprava:
 Lupa design. Naklada:
 121.500 izvodov.
 Natisnjeno na okolju
 prijaznem papirju. Glasilo
 brezplačno prejme vsako
 gospodinjstvo v Mestni
 občini Ljubljana.

Ljubeznivo povabilo, naj napišem uvodnik za pričujočo številko Ljubljane, me je spravilo v nemajhno zadrego. Tem, o katerih bi imel kaj povedati, je veliko, a končno sem se odločil, da bom poskusil na kratko povedati nekaj misli o pojmu varnosti. Za tem pojmom se namreč skriva veliko vsebine in ta pripada podobi mesta Ljubljane, je človekova pravica (do prostosti in osebne varnosti), sodi pa tudi v okvir mojega življenjskega udejstvovanja na področjih kriminologije, kriminalitetne politike in kazenskega prava.

Najprej naj posvetim nekaj besed najbolj elementarni vsebini tega pojma, in sicer osebni varnosti ljudi. Ljubljana je namreč, odkar pomnim, slovela kot najbolj varno mesto v Evropi. Prebivalci Ljubljane smo se lahko podnevi in ponoči sprehajali po mestu, predmestjih in po parkih in niti pomislili nismo na to, da bi nas lahko kdo napadel, oropal ali pretepel. V istem času pa je varnost ljudi v velikih mestih Evrope in ZDA postala težaven problem, ki je povzročil številne kriminološke raziskave, mednarodna posvetovanja in veliko strokovne literature. Kot udeleženec nekaterih takšnih posvetovanj sem s ponosom pripovedoval o drugačni, kar idilični varnosti v Ljubljani. Kar sem povedal za Ljubljano, je v tistih časih veljalo tudi za Slovenijo, ki je imela nadvse ugleden položaj na statističnih pregledih Sveta Evrope in Mednarodnega penološkega združenja, ker smo imeli najmanjše število obsojenih ljudi na 100.000 prebivalcev, najmanjše število ljudi v priporih in v zaporih v primerjavi z drugimi evropskimi državami. S posebnim zadovoljstvom sem ugotavljal, da v Sloveniji zaradi varnosti ni bilo treba uporabiti strožje represije, ne povečati policijskih sil in jih opremiti s posebnimi pooblastili, kot je bilo to potrebno na primer v New Yorku, da je župan Laguardia zagotovil meščanom večjo varnost.

Z velikim zadovoljstvom sem sprejel informacijo, da velja takšna ugodna ocena o varnosti Ljubljane tudi še zdaj, posebej v očeh tujih turistov, čeprav so razmere za varnost ljudi in premoženja veliko manj ugodne. Najprej moram pri tem opozoriti na dejstvo, da so količinska in kakovostna gibanja kriminalitete v veliki meri odvisna od človekovega dejanskega položaja v družbi, njegove socialne in zdravstvene varnosti, od varnosti, ki jo nudi zaposlitev, in nikakor ne nazadnje varnost na stara leta. Kriza, ki nas tare že kar nekaj let, je bistveno poslabšala ta drugi vidik človekove varnosti, to je socialna varnost. Brezposelnost, revščina, brezizhodnost, prestrašenost in tem podobne izkušnje, zlasti mladih ljudi, lahko izzovejo revolt prizadetih, ki se lahko pokaže v aktivni obliki kot delinkventnost ali pa v pasivni obliki kot alkoholizem ali kakšna drugačna oblika zasvojenosti.

Soočeni s povečanim številom in tudi težo kršitev javnega reda in miru in kaznivih dejanj se nosilci oblasti in družbene moči v zahodnem delu sveta, zlasti po 11. septembru 2001, odzivajo praviloma tako, da povečujejo stopnjo in količino kaznovane represije in tako neizogibno omejujejo človekovo svobodo in njegove pravice. Slovenija in Ljubljana sta nekoč in, kot kaže, vse do zdaj spoštovali pravilo demokratične pravne države, da je represija poslednje sredstvo, in sta zato dajala prednost dejanskim preventivnim ukrepom (namesto groženj in gole represije), zdaj pa si tudi s karitativnostjo prizadevata za pomoč ogroženim ljudem, zlasti mladoletnikom in drugim mlajšim ljudem. Takšna dejavno preventivna zamisel obsega seveda še veliko ukrepov vse tja do ukrepov za rehabilitacijo in resocializacijo obsojenih oseb. Zlasti dragocena lastnost takšne zamisli o zagotavljanju osebne, socialne in pravne varnosti ljudem pa je njena strokovnost, odmerjenost in umirjenost, ki ne dovoljuje pretiravanja s kaznovano represijo. Zato gre vse priznanje policiji in organom kazenskega pravosodja, da so zmogli obvarovati vrednoto človekovega dostojanstva, njegovih pravic in svobode vsem objektivnim težavam in političnim pritiskom navkljub.

O vsem tem sem se razpisal malo širše, ker smo zlasti v Ljubljani takšne zamisli nekoč že imeli kot socialni projekt pa tudi dejansko, če že ne vsega v razvitih oblikah, pa vsaj v zametkih in načrtih. Potem pa je vse po malem ugašalo in ugasnilo ob utopičnih sanjarijah, da bo nova (za nas nova) kapitalistična družbena ureditev vse to nadomestila. Toda kako? Ali z ideologijo individualizma, ki uničuje človeško solidarnost, ali z vodilom radikalne ekonomske računice, ki uničuje kulturo v najširšem pomenu te besede?

Upam in Ljubljani iskreno želim, da bi ohranila k človeku usmerjeno, solidarno in kulturi naklonjeno usmeritev in da bi se zato še nadalje ponašala s slovesom varnega in prijaznega mesta.

Zasl. prof. dr. Ljubo Bavcon, častni meščan Ljubljane

Praznični dan osvoboditve Ljubljane

Častna meščana prof. dr. Ljubo Bavcon in Jože Ciuha

Fotografije: Nik Rovani

Slavljenici glavnega mesta Ljubljane 2014 na slovesni seji Mestnega sveta v počastitev 9. maja, dneva osvoboditve Ljubljane. *Od leve proti desni:* častni meščan Jože Ciuha, častni meščan prof. dr. Ljubo Bavcon, prejemnik nagrade dr. Aleksander Doplihar, mag. Andrej Pregelj, predsednik ŠD Sokol Bežigrad, prejemnika plakete, Darko Brlek, direktor Festivala Ljubljana, prejemnika plakete, Jože Plazar, podpredsednik KUD Svoboda Črnuče, prejemnika plakete, mestna svetnica mag. Nives Cesar, članica Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, župan Zoran Jankovič, prejemnica nagrade Ljubica Podboršek, prejemnik nagrade Marjan Sedmak, prejemnik nagrade Stojan Batič, prejemnik nagrade Zdenko Vrdlovec, Pika Ribič Fornezz, na podelitvi navzoča v imenu odsotnega prejemnika plakete Toneta Fornezzija - Tofa.

Na sončen 9. maj je Ljubljana na Ljubljanskem gradu tudi letos praznovala svoj mestni praznik, dan miru in dan osvoboditve Ljubljane izpod fašizma in nacizma, ki je obenem tudi dan Evrope, s slavnostno sejo Mestnega sveta. Tudi tokrat je množično obiskano slovesnost obogatil kulturni program z nastopom nadarjenega mladega pianista Urbana Staniča, harmonikarja Marka Hatlaka in Partizanskega pevskega zboru. Najuglednejšim osebnostim Ljubljane sta se kot častna meščana pridružila znameniti borec za človekove pravice zaslužni prof. dr. Ljubo Bavcon in slikar svetovnega slovesa Jože Ciuha. Nagrade glavnega mesta Ljubljane so prejeli Ljubica Podboršek, Stojan Batič, Aleksander Doplihar, Marjan Sedmak in Zdenko Vrdlovec, plakete glavnega mesta Ljubljane pa Tone Fornezz - Tof, Festival Ljubljana, Športno društvo Sokol Bežigrad in Kulturno umetniško društvo Svoboda Črnuče. Listini častnima meščanoma in nagrade ter plakete nagrajencem je podelil župan Zoran Jankovič. Župan je na slovesnosti v slavnostnem nagovoru napovedal svojo odločitev, da bo jeseni ponovno kandidiral za župansko mesto, da bi lahko nadaljeval obsežen razvojni cikel Ljubljane s številnimi novimi pridobitvami, s katerimi je že danes ob legendarnem Ivanu Hribarju trajno vpisan v zgodovino Ljubljane kot najzaslužnejši župan v vsej petstoletni zgodovini te vodstvene vloge.

ČASTNA MEŠČANA

DR. LJUBO BAVCON, ZASLUŽNI PROFESOR, ČASTNI MEŠČAN LJUBLJANE

Prof. dr. Dragan Petrovec

Kaj se da povedati o človeku, ki stoji pokončno, odkar se je – še mladoleten – odločil za upor proti okupatorju, pa do današnjega dne, ko jih šteje devetdeset? O človeku, ki ga, z nekaj neizogibne sreče, ki so mu jo poleg značaja rojenice položile v zibel, niso zlomile ne italijanske ne nemške ječe. Morda kaže nadaljevati prav z njegovim povojnim, še vedno mladostnim obdobjem, ko ga upornišvo in kritičnost nista zapustila; oboje je bilo namreč več kot potrebno kljub svobodi, bratstvu in pretežni enakosti. Vsa ta gesla se namreč niso izpolnila kar sama po sebi. Kdor si pridobi oblast, naj si jo je v še tako pravičnem boju, je nagnjen k zlorabi moči. In tu je nastajal prostor za Bavconovo delovanje. Sprva kot kritični pisec in kmalu zatem kot strokovnjak za eno najhujših orožij vsakega režima za doseganje poslušnosti državljanov, strokovnjak za kazensko pravo.

Privoščimo si primerjavo z jedrsko energijo. Dobro je, če se uporablja v miroljubne namene, sicer grozi katastrofa. Podobno je s kazenskim pravom. Če ga zlorabimo, lahko pogubimo množice ljudi. Na koncu propadejo režimi z nosilci zlorab vred. A celo kazensko pravo se da uporabljati pretežno miroljubno.

Profesorja Bavcona lahko brez zadržkov označimo za človeka, ki se že desetletja bori prav za to. Kazensko pravo je vselej videl kot zadnje sredstvo, po katerem naj poseže država, ko res vse drugo odpove. Ko ga pa uporabimo, je v tem sredstvu še vedno dovolj možnosti za prizanesljivost, za opozarjanje brez kazni, za pogojno izrekanje kazni ali za izogibanje strogim, razen v skrajnih primerih, ki pa so redki. Iz te drže izvira njegov polstoletni boj za odpravo smrtnih kazni. In tudi po njegovi zaslugi se je Slovenija kot izjema v Jugoslaviji zarisala na evropski zemljevid kot dežela brez smrtnih kazni od sredine petdesetih let prejšnjega stoletja. Mnoge zahodne demokracije so nam sledile z opazno zamudo. Zato ni presenetljivo, da prof. Ljubo Bavcon že desetletja uživa ugled v mednarodni skupnosti. Na žalost – čeprav ne presenetljivo – dosti bolj kot doma. Tu je vselej trn v peti vsem tistim, ki se iz žrtv ali tudi domnevnih žrtv spreminjajo v tirane in pozabljajo na elementarna načela pravičnosti. Zato ga najdemo kot borca proti zlorabam vojaškega sodišča ob koncu osemdesetih v aferi JBZT. S svojimi kolegi se je javno izpostavil bolj kot večina poznejših »osvoboditeljev in veteranov«. In najdemo ga na čelu Sveta za varstvo človekovih pravic iz istega obdobja kot predhodnika današnjega Varuha. In enako ga najdemo danes. Ne več v formalnih vlogah, pač pa kot tisti glas, ki opozarja. Opozarja utemeljeno in z močnimi razlogi. Govori o Evropi, ki izgublja občutek za človekove pravice, in o Sloveniji, ki je to na najbolj tragičen način, z izbrisanimi, storila takoj po samostojnosti. Takrat ničesar ni mogel

storiti. Kamor je šel, in šel je do vrha, so ga poslušali. Ko je odšel, niso naredili ničesar.

Če po dvajsetih letih samostojnosti lahko razmeroma razočaran zre na zamujene priložnosti na vseh področjih, tudi na svojem, je treba vsekakor omeniti še nekaj. Ko so ga nedavno razveselila rojstva novih gibanj na Slovenskem, se je podobno precej razočaran takoj odmaknil tudi od nekaterih od njih, brž ko so se v svojih načrtih oddaljila od načel, ki jim sam ostaja neomajno zvest vse življenje.

Tako je v resnici obsojen na ozek krog prijateljev in sodelavcev. Pokončnost ga je še vselej ovirala, da bi se dobro znašel v večji skupini in ji sledil. Želje po vodenju in obvladovanju množic pa nikoli ni imel. V skladu z načeli humanistične psihologije in zlasti Maslowa mu je to dejstvo gotovo pomagalo h krepkemu zdravju v, recimo, zrele leta. Maslow namreč pravi: »Zdravi ljudje nimajo radi oblasti nad drugimi ljudmi.«

Zato ni čudno, da vsak dan čil in svežih misli prihaja med kolege na Inštitut za kriminologijo, kamor ne pelje dvigalo. Obredna kava, začinjena s pregledom dogodkov in pravnimi vprašanji, je dragocena za vse. Kdor mu prisluhne, se lahko izogne številnim pastem, ki jih profesor Bavcon opazi že od daleč. To je prednost desetletij izkušenj mnogih režimov, upanj na boljši svet in prav toliko razočaranj. Njegovi aktualni prispevki so še vedno vzor strukturiranega pisanja, kakršno postaja vse večja redkost pri mladih avtorjih. Ustvarjalnost, tudi po zaslugi sodobne tehnologije, ki jo obvlada brez posebnih težav, kvečjemu narašča. O njej pričajo tudi trije zvezki

Prof. dr. Ljubo Bavcon in Jože Ciuha pred portretoma, ki ju je ob prejemu naslovov častnih meščanov slavljenčema podarila Mestna občina Ljubljana, naslikal pa akademski slikar Rudi Španzel.

»Izzivov in odzivov«, zbirke polemik in razmišljanj, vse iz zadnjih nekaj let pa do današnjega dne.

Če katera koli skupnost kaj da na človekove pravice, potem je Ljubo Bavcon tisti človek, katerega pečat mora biti v ponos skupnosti. Priznanje njemu, če je iskreno, pa enako zavezuje tudi skupnost, da sledi načelom, ki jih naslovniki oznanja, in kar je še vredneje – tudi živi.

JOŽE CIUHA

Prof. dr. Milček Komelj

Jože Ciuha je vznemirljiv predvsem kot iščoča ustvarjalna osebnost, ki se posveča tako slikarstvu kot literaturi, posebej imeniten pa je tudi kot risar in knjižni ilustrator. Odločilna zanj je ostra linearna risba, v katero je od vsega začetka zajet njegov duhovito luciden likovni intelekt, ki se zalamlja in vozla v prišljenih ostrinah, ovija v igrivih arabeskah kot mačji hrbet okrog stvarnikovih nog in se groteskno muza ob paleti človeških nravi, ki jih je umetnik spoznal v literaturi in življenju. Ob tem mu ni nikakor tuja niti nežnost, s katero se je znal približati liriki naših intimistov in v zadnje skrivnosti zazrtih poetov, ne le zajedljivih satirikov. Ta risarski stil je tako osebno prepoznaven, da je Ciuha v njem zajet tudi tedaj, ko se v svojih »hommagih« oziroma počastitvah sooča z duhovnimi vzorniki, med katerimi izstopajo Picasso, med filmskimi ustvarjalci Fellini in med znanstveniki ter iskalki novih svetov Einstein ali neznani astronaut.

Tak značaj, radovednost in samosvojost sta v prelomnem povojnem času Ciuhov snujoči pogled usmerila ne le v svet moderne evropske umetnosti in civilizacije, marveč tudi v zgodovinsko preteklost in na kulturni Vzhod. V Ohridu, kjer se je še kot študent udeležil kongresa jugoslovanskih likovnih umetnikov, ga je očarala makedonska srednjeveška umetnost in ob njej se je – izrecno iz likovnih nagibov – usmeril v modernejši likovni izraz, temelječ na ritmičnem nizanju v ploskve zglajenih ritualnih figur s poudarjenimi gestami; zelo prepričljivo pa je poustvaril tudi kako svetniško »portretno« ikono, v katero je znal vtisniti mistiko davnih dni. S tem je izpričal tudi posluh za globlje duhovne vzgibe, ki ga je na svojih potovanjih preverjal še ob poglobljanju v budizem, o čemer je pisal v potopisnih knjigah.

Prav doživetje arhaične davnine in njene kulture, tudi slovenske ljudske umetnosti, ga je usmerilo v slikanje na steklo ter v upodabljanje obrednih, sakralno zamišljenih prizorov. A ti so v njegovi lucidnosti največkrat le metafora za sodobnost, v kateri se porajajo vselej nove žrtve oblasti, simbolizirane v podobah novodobne Pietà, ter vedno novi svetni ali cerkveni oblastniški ter preroški pismouki, ki drže nebogljenega slehernika v večnem šahu. Umetnik jih je spremenil v dehumanizirana bitja v slovesnih draperijah, ki imajo namesto človeških glav mobitelom podobne nože in žuželkaste roke, v katerih dvigajo svoja oznanila. Neumljiva znamenja na njih pa je zajel iz glagolice in tako estetsko obudil črkopis, ki ga je iznašel sv. Ciril in so ga prerajali njegovi učenci v Makedoniji. Zanj pa je postala glagolica estetsko znamenje enigmatičnosti, ki dela človeške zakonike neumljive. Svečnike, ki se nanje sklicujejo, spreminja v manipulatorje, saj se v svoji mimikriji zatekajo le v prazno lupino, ki naj bi s teatralnim sijajem vzbujala predvsem strahospoštovanje; umetnik pa nam vse to enigmatično razkrija, medtem ko naseljuje na »tihožitnih« črkovnih ploščah in ikonah gracilno izčelzirane insekte.

Tako Ciuhovo delo je s svojo »ikonskostjo« že na prvi pogled zadobilo širše kulturnozgodovinske razsežnosti, ki sicer niso več izraz nekdanjega slovanofilstva in zaupanja v zveličavnost davnih časov, a vendar črpajo iz pravadnega estetskega izročila; in morda je prav ta k Vzhodu usmerjena širina umetnika še bolj kot Slovincem prikupila na primer pravoslavnim Rusom, ki so Ciuho počastili s članstvom v svoji Akademiji za umetnost. Z vzhodnjaško obarvano eksotiko, ki ga je delala v očeh tujih presojevalcev drugačnega od večine drugih slovenskih ustvarjalcev v nekdanji Jugoslavije, pa je Ciuha postal prepoznaven tudi drugod po svetu, posebej v Parizu, kjer se je ustvarjalno najbolj zblížal s pesnikom Alainom Bosquetom.

V enem izmed svojih najpopularnejših slikarskih ciklov je patriarhovske avtoritete spremenil celo v podobe opic, odetih v starinsko bogastvo iz prefinjenih čipk; kakšno od njih pa je soočil tudi z znanstveniški iskanji, ki jih zaznamuje s črkami opremljeni kristalinični »elaborat«, tako kot na naslovnici kataloga najnovejše razstave z opičjim profetom. V poznejših letih pa je kaligrafsko izčelzirani izraz priredil slikovitejši ekspresiji, s katero je v temino velikopoteznih slik bolj epsko in hkrati dramatično naselil naraščajoč pridihi vojne apokalipse z »romarji hudega časa« ter svoje zveržene »arhetipe zgodovine« bolj gestualno sunkovito izoblikoval kot

ZAHVALNI GOVOR ČASTNEGA MEŠČANA PROF. DR. LJUBA BAVCONA

Najprej prisrčna zahvala vsem, ki ste mi podelili visoko priznanje, ko ste me imenovali za častnega meščana mesta Ljubljane. V posebno čast in zadovoljstvo mi je to imenovanje zlasti tudi zato, ker je združeno s praznikom Ljubljane, mesta junaka, ki si je to odlikovanje zares zaslužilo. V neizbrisnem spominu mi je ostalo vsesplošno soglasje prebivalcev Ljubljane za boj zoper okupatorja, prizadevnost, pogum in solidarnost, s katerimi so Ljubljančani izkazovali svojo pripadnost boju za svobodo in za kruh, kot poje znana partizanska pesem. Sam sem sodeloval v uporih mesta Ljubljane od junija 1941, ko smo za Bežigradom ustanavljali mladinsko osvobodilno fronto, se organizirali, povezovali somišljenike, trosili letake in rezali žice, ki so povezovale različne postojanke okupatorske vojske. Rad bi, da bi Ljubljana tudi v prihodnosti gojila vrednote upora, samozavesti, poguma in solidarnosti

Ko sem leta 1955 začel svojo akademsko pot na kriminološkem in kazenskoprnem področju, pa me je s ponosom navdajalo dejstvo, da je Ljubljana slovela kot najbolj varno mesto v Evropi in še daleč po svetu. Ljudje smo se lahko podnevi in ponoči sprehajali po mestu, predmestjih in po parkih Tivolija, Šišenskega hriba, Rožnika in Golovca in nismo niti pomislili na to, da bi nas lahko kdo napadel. Ko sem na mednarodnih znanstvenih srečanjih kriminologov in penalistov doživljal izjave priznanja Ljubljani, mi je bilo, priznam, prijetno pri srcu. A to ne velja samo za Ljubljano, tudi Slovenija je imela nadvse ugleden položaj na statističnih pregledih Sveta Evrope, ker smo imeli najmanjše število obsojenih na sto tisoč prebivalcev, najmanjše število ljudi v priporu in v zaporih v primerjavi z drugimi evropskimi državami. Rad bi, da bi bila Ljubljana tudi v prihodnosti varno in prijazno mesto.

Še veliko lepih spominov me veže na Ljubljano, mesto, kjer sem se rodil in v katerem sem preživel vseh svojih devetdeset let. Zato naj zaključim teh nekaj skromnih misli s ponovno zahvalo za priznanje, ki ste mi ga naklonili, in s teboj, Ljubljana – moje drago mesto.

izmenjavanje vojne in miru. V luči zgodovinskega somraka pa ni ugledal le temine »Dantejevega kroga«, marveč tudi sijaj nekdanje Velazquezove zlate dobe. Kot duhovit ilustrator je oboje, risarsko kaligrafijo in slikovitejšo barvno izraznost, nazadnje doslej povezal v podobah za knjigo Nika Grafenauerja Kraljice mačke. Ves čas sta ga pritegovala tudi Cervantesov Don Kihot ali Shakespeare, da ne govorimo o filozofskih knjigah, lirični poeziji pa se je najčisteje predal v kristaliničnih akvarelih, pajčevinasto krhkih likovnih arhitekturah iz svetlobe in barvnih prelivov, dopolnjenih z izrisanimi verzi, ki označujejo pot v Ciuhovo za vso svetovno kulturo odprto in široko sprejemajočo dušo: v slikarjevo duhovno notranjost, ki vse izkristalizira v okamnem poetični smehljaj, pa tudi v bolj vznemirjeno priostren izraz, s katerim ustvarjalec kaže na razkrojenost in odtujenost človeškega sveta.

S takimi specifičnostmi je Ciuha v sodobni slovenski likovni umetnosti vsaj do neke mere atipičen pojav. Obrnjen je vsaj toliko kot na Zahod tudi na balkanski in neslovanski Vzhod in je bolj satiričen kot sentimentalni, bolj razglabljač kot intimno razbolen. Njegov kafkovski splet norosti in bolečine je namreč ves čas razviden in obvladan iz likovno kultivirane razdalje, kajti zanj je bistvena refleksija, ki se le redko izmakne igrivi hudomušnosti in ironiji in zato obvladuje tudi bolečino, kolikor se ji umetnik z zavračanjem solznodolinstva celo prizadeto ne posmehuje. Pa vendar se je bil spričo okrutne zgodbe človeškega sveta prisiljen posvetiti tudi s križanjem povezani »bolečini arhetipa« in oznanjanju človeškega »potovanja v noč«. Vsa svoja sporočila pa s smislom za kaligrafijo in ornamentalnost ter z bleščečim patiniranim zlatom vse življenje harmonično spreminja tudi v krasilno prazničen izraz, pa naj oživlja ritmično lepoto slovenske ljudske pesmi, perzijsko prefinjeno Turjaško Rozamundo ali strogostne zборе skrepenelih, le navzven bleščečih se bizantinskih svečenikov. (Iz priložnostnih srečanj s Ciuhom se najbolj spominjam, kako se v naši umetnosti in sicer v življenju nikoli ni mogel spriznati z oboževanjem trpljenja in depresivnosti, in morda je v tej luči, kljub svoji skeptičnosti, vselej prežet z upanjem, v vsaj na videz lepših časih naslovil svoj mozaik v avli slovenskega parlamenta kot *Sončno mesto*.)

Jože Ciuha gotovo ni postal častni meščan Ljubljane zato, ker bi se kot umetnik izrecneje posvečal bodisi sončni bodisi zamegljeni Ljubljani in se v njej zabubil, saj ustvarja vsaj toliko kot v Ljubljani, s katero je povezan vse od leta 1936, tudi v Parizu in na dalmatinskem otoku Šipan ter ostaja v svojem temelju svetovljan, ki je študiral, razstavljal in učil ter spodbujal mlade ustvarjalce predvsem po svetu, od Salzburga, Amsterdama in Benetk do Ranguna in Michigana. Najbrž pa se je pred njegovo pravkaršnjo devetdesetletnico, ko mu je bila v prostorih Jakopičeve galerije posvečena razstava *Labirint časa*, glas o njem spet razširil in je Ljubljana lastovko selivko povečala s svojim največjim priznanjem, s tem ko je za njen stalni duhovni dom simbolično razglasila zanj pretesno, vendar kulturno sijoče slovensko gnezdo: mesto, ki ostaja za umetnika osrednja življenjska stalnica kot kraj ustvarjanja, samote in prijateljskih srečevanj, prizorišče spominov na delovanje elitne likovne Grupe 69, študijsko izhodišče in križišče poti v svet.

A ko se danes iščoč umetnik v njem sprehaja po labirintih časa, skozi obdobja in prostranstva ter skozi strani ljubih mu knjig, si tudi med pomikanjem »na robu večnega« ali strmenjem v harlekinske »igre brez meja« z neusmiljenim intelektom kljub vsem dosežkom še vedno trdovratno dopoveduje: »Nikjer se ne najdem.« In se še nadalje išče, medtem ko enači svoj ustvarjalni jaz z zavestjo o času, z igro in možnostjo odrešilne osvobojenosti (kot ga je sam identificiral), in zato z mladostnim nemirrom in veseljem neutrudno meditira še naprej.

Ljubica Podboršek ob prejemu nagrade glavnega mesta Ljubljane.

Stojan Batič ob prejemu nagrade glavnega mesta Ljubljane.

PREJEMNIKI NAGRAD GLAVNEGA MESTA LJUBLJANE

O LJUBICI ...

Petra Rezar

Ljubica Podboršek je tista tolmačica, ki jo že dolga leta spremljamo na ekranih nacionalne televizije. Izhaja iz družine gluhih staršev, kjer je bil njihov prvi jezik slovenski znakovni jezik. V otroštvu je samoiniciativno pomagala staršem in jih vestno spremljala na javna mesta, v šolo na govorilne ure učiteljev; kjerkoli je bilo treba tolmačiti v slovenski znakovni jezik. Tako je postala zagovornica in glas gluhih; gradila je mostove med svetom gluhih in svetom sliščih. Po študiju socialnega dela je svoje poslanstvo nadaljevala tudi med gluhih in pozneje v raziskovanju slovenskega znakovnega jezika, ozaveščanju in širjenju le-tega v javnosti. Nastopila je v prvih televizijskih oddajah Prisluhnimu tišini na Televiziji Slovenija, spremljala otroške oddaje z Radovednim Tačkom in še danes jo spremljamo na TV Dnevniku.

Ob vsem javnem delu se je tudi kot tolmačica in socialna delavka soočala z mnogimi intimnimi, socialnimi in psihičnimi stiskami gluhih posameznikov doma in na delovnih mestih; jim skušala zagotoviti pomoč, jih vodila k pravih institucijam in hkrati skušala ozaveščati javne službe, da so postale bolj občutljive in razumevajoče do gluhih.

Na mnogih področjih je začela pionirsko delo, najprej kot prva tolmačica za slovenski znakovni jezik v Sloveniji in Jugoslaviji, nato kot pobudnica in soavtorica prvih knjig in slovarjev slovenskega znakovnega jezika. Leta 1988 je z vstopom v šolski prostor Zavoda za gluhe in naglušne Ljubljana prinesla tudi spremembo miselnosti šolske stroke in pozitiven napredek v sprejemanju slovenskega znakovnega jezika. Slovenski znakovni jezik je po dolgih letih zaničevanja in prepovedi rabe pridobil spoštovanje in svoj prostor tudi v procesu vzgoje in izobraževanja.

Kot izjemna učiteljica s srcem je širila ljubezen do slovenskega znakovnega jezika med študente, učitelje in starše gluhih otrok kot tudi med naključne obiskovalce, ki so pasli radovednost, ter jih hkrati prosvetljevala o svetu gluhih in posebnostih komunikacije. Njeno sodelovanje z Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije je obrodilo bogate sadove v izdaji priročnikov, objavah kretenj v glasilu Iz sveta tišine.

Njena navzočnost v Zavodu za gluhe in naglušne Ljubljana je prinesla veliko spremembo v miselnosti okolice, dvig kvalitete izobraževanja gluhih, prihod gluhih učiteljev, nove generacije

registriranih tolmačev slovenskega znakovnega jezika, ki so izhajali iz učiteljskih vrst Zavoda, in uvedbo slovenskega znakovnega jezika v redni pouk. Za svoje izjemne zasluge je prejela tudi častno članstvo Društva učiteljev gluhih Slovenije in najvišje priznanje na področju šolstva. Njeno delo je postalo njena življenjska pot, po kateri hodi in vztraja še danes.

STOJAN BATIČ

Aleksander Bassin

Ob več kot pol stoletja trajajoči kiparski ustvarjalnosti nagrajenca mesta Ljubljane v letu 2014 Stojana Batiča se naš pogled opazovalca in dojemalca upira v historično polpreteklost slovenskega modernizma. V obdobje, v katerem se je sodobno slovensko kiparstvo tako rekoč kalilo, iskalo in presegalo Hildebrandov formalizem ter sledilo rodinovskim načelom v plastičnem oblikovanju.

Stojan Batič je kot študent prve, že v Ljubljani diplomirane generacije, vzpostavil stik tako z domačimi vzorniki, najprej s profesorjem Borisom Kalinom, predvsem pa z lahkotno modelacijo in visoko estetiko drugega profesorja Frančiška Smerduja. Hkrati pa je v monumentalni spomeniški plastiki že uvodoma najprej v Logatcu zarezal v kompakten monolitni kubus z željo, da ostaja ideja vsej novodobni modernistični analizi mase, prostora in strukture navkljub še vedno vodilna rdeča nit.

V takem ustvarjalnem dualizmu, ki ga označuje razpetost avtorja med malo, intimno in monumentalno spomeniško plastiko, se pravzaprav odvija celotno Batičevo delo. Delo, ki doseže ob koncu petdesetih let prvi, tako kot se kaže tudi danes, pa verjetno tudi svoj najznačilnejši vrh – sintezo stopnje na prej omenjeni ustvarjalni poti, za katero je leta 1960 prejel tudi Prešernovo nagrado: v rudarskem ciklusu, za katerega genius loci je v avtorjevi biografiji in duhovni navezanosti na revirski prostor več kot dovolj upravičenih vzrokov. Vitalistična svežina modernega naturalizma, kot je to stopnjo označil italijanski umetnostni zgodovinar in kritik Franco Solmi, oziroma realizem s eksistencialno duhovno nadgradnjo, vezanostjo na primarno materiala, ki se bo neizbrisno zapisal v njegov formalni jezik – se pravi v drobnikavo, kamnoseško obdelavo površinske strukture, v členaste elemente, ki tvorijo pravo mrežasto satovje, v likovno igrivost, v kateri je masa vizualno kot izničena v korist te

igrivosti, učinkuje pa še vedno kot voluminozni risarski poseg v prostor.

Če smo posebej naglasili idejo, motiv kot nosilni element, potem je nanj treba seveda opozoriti v vseh, drug za drugim nastajajočih Batičevih ciklusih: od erotične Satiriade prek Tragosa, Aure Slovenicae do Slovenskih mitov in legend. Ciklusi, ki so nam tako rekoč še vsi pred očmi, tako zaradi večne teme, trdnosti, izročilne vrednosti in ne nazadnje zaradi izvedene kiparjeve aktivnosti v zadnjem obdobju. Zgodovinsko pričevanje, zavito v pripovedno širino, mitske, poetične prisposode, ikonografske značilnosti in ekspresivna nazornost, vse to torej logično sklene formalni in miselni krog v umetnikovi zrelosti.

Opozorimo zelo konkretno, kako se je Batičevo vračanje v preteklost v bistvu poistovetilo z izbrano motiviko tja do avtorjevega mladostnega ustvarjalnega časa: vzemimo za primer idealni kiparski par človeka na konju, sled med nekdanjim Batičevim Harlekinom na konju in Hermanom II. Celjskim je izjemno čitljiva; Veronika Deseniška je »potomka« Batičeve Suzane; Elizabeta Frankopanska z malim Urhom je spomin na rudarsko mater z otrokom: sladostrastni par Friderika in Veronike ima svojega predhodnika v Satiru in Nimfi.

Nobena biografija pomembnega umetniškega ustvarjalca naj ne bi pogrešala javnih priznanj in v Batičevem primeru tudi javnih kiparskih del, ki jih je veliko tudi v Ljubljani. Ob številnih domačih in tujih priznanjih se mu je naše mesto oddolžilo z mestno nagrado leta 1975 in Župancičovo nagrado 1978. Ob monumentalnih javnih spomenikih, kot sta Talec v Zeleni jami in spomenik kmečkim uporom na Ljubljanskem gradu, nas spremljajo Batičeve parkovne skulpture Baletni par v Tivoliju, Urška in povodni mož na Gospodarskem razstavišču, Zaljubljeni harlekin v oknu ob glavnem vhodu na dvorišče Križank, Mladinsko kolo na Komenskega ulici, Orfej na Celovski cesti in pred Dramo, Slovenski delavci v Ulici Josipine Turnograjske. In tu so še Stanko Bloudek v Bloudkovem parku pred Halo Tivoli, Prežihov Voranc pred istoimensko osnovno šolo, Julij Betetto pred Opero, če omenimo samo najznačilnejše.

ALEKSANDER DOPLIHAR

Janko Štampfl

Zdravnik Aleksander Doplihar, dr. med., specialist medicine dela, športa in prometa, kljub častitljivim letom in uradni upokojitvi pred 23 leti še vedno izjemno aktivno, nesebično in požrtvovalno deluje v svojem poklicu. V Savskem naselju vodi in usklajuje delo 36 kolegov, zdravnikov različnih specializacij, ki delujejo v zdravstveni ambulanti Pro bono. Gre za izjemno uspešno in učinkovito dobrodelno zdravniško dejavnost, s katero rešujejo zdravstvene in preživetvene stiske ljudi brez zdravstvenega zavarovanja. Ta ambulanta je vključena v projekt Ljubljana, zdravo mesto, ki poteka v okviru Mestne občine Ljubljana.

Vsa ta leta je najtesneje povezan s problematiko brezdomcev, klošarjev, izbrisanih, Romov in vseh tistih, ki jih je v zadnjih letih iz dneva v dan vse več in ki bodisi zaradi propadlih podjetij bodisi zaradi neživiljenjskih predpisov, kot je to v primeru različnih oblik statusa samozaposlenih, ki zaradi tega ostanejo brez zdravstvenega zavarovanja. Ob ustanovitvi ambulante leta 2001 je obveljalo prepričanje, da gre za kratkotrajen projekt, gospodarska kriza pa nam je v azil te ambulante pahnila tudi številne propadle obrtnike, ki v svoji stiski ostajajo tudi brez zdravstvenega zavarovanja, z razsutim socialnim in največkrat tudi družinskim okoljem.

Zdravstvena ambulanta, ki jo vodi dr. Doplihar, pa se ne ukvarja le z nudenjem zdravstvene pomoči in zdravljenjem

Dr. Aleksander Doplihar, prejemnik nagrade glavnega mesta Ljubljane.

tistih, ki so jim razmere odvzele pravico do zdravja, pač pa pogosto poskrbi tudi za osnovne dnevne higienske potrebe obubožanih in bolnih ljudi brez zdravstvenega zavarovanja, jim pogosto omogoči sveže perilo in najnujnejšo obleko ter skodelico čaja in kak sveže sadež, da lahko znova za kak dan zaživijo človekovega dostojanstva vredno življenje.

Zaradi dokaj neprilagodljivega, preveč birokratsko zasnovanega sistema zdravstvenega varstva je dr. Doplihar s svojimi kolegi zdravniki-prostovoljci pogosto v primežu neživiljenjskih predpisov, ko išče možnosti za nadaljevanje zdravljenja težjih bolnikov, ki potrebujejo specialistično obravnavo ali hospitalizacijo. Pogosto jim osebno pomaga uveljaviti njihove pravice iz naslova Zavoda za invalidsko pokojninsko zavarovanje, ker jih sami – bodisi zaradi osebne stiske bodisi zaradi nepoučenosti – ne zmorejo niti prepoznati, kaj šele, da bi jih uveljavljali.

Koliko časa bo še trajala navezanost dr. Aleksandra Dopliharja na Ljubljano in njene prebivalce z obrobja, je odvisno tako od naše politične in gospodarske politike kot seveda od njegove energije in zdravstvenega stanja. Delovanje zdravnika Aleksandra Dopliharja vsekakor sodi med izjemne življenjske dosežke, saj gre za človeka, ki ga na glavno mesto Republike Slovenije veže predvsem njegovo delo in predanost potrebam in hotenjem meščank in meščanov Ljubljane. Njegovo delo odlikujejo dobrobit, predanost za blaginjo prebivalcev glavnega mesta, odličnost opravljenega prostovoljnega dela ne glede na formalne in gmotne ovire, občutek za sočloveka in za sodelovanje med ljudmi ne glede na stan, prepričanje, poreklo, položaj na družbeni lestvici ali gmotni položaj. S tem ko se je ob ustanovitvi ambulante Pro bono pred trinajstimi leti pridružil skupini zdravstvenih delavcev, predanih zdravnikov, zdravstvenih sester in drugih sodelavcev ter vsa ta leta tudi vztrajal v vodenju te ustanove, je izkazal izjemen občutek, tudi – takrat morda nenadejano, danes pa uresničeno vizijo pomembnega dela razvoja človeške skupnosti, kot je glavno mesto Ljubljana. S tem je pomembno prispeval k ugledu Ljubljane in njenih prebivalcev doma, v Sloveniji in prek njenih meja.

MARJAN SEDMAK

Janez Čuček

Vselej je prijetno pisati o človeku, ki ga ceniš in spoštuješ, če si z njim tudi kako povezan, denimo stanovsko, še toliko bolj. Marjana Sedmaka poznam desetletja kot izbornega novinarja, ki je v dolgi in kar zavidanja vredni karieri služil

Marjan Sedmak, prejemnik nagrade glavnega mesta Ljubljane.

poslušalcem, bralcem in gledalcem. Sledi za njim so ostale na Radiu Ljubljana, kjer je začel, in med drugimi na straneh Dela, Mladine in Republike, vmes nekaj časa kot dopisnik iz tujine za nekdanjo skupno dopisniško mrežo Dela in RTV Slovenija tudi na televizijskih zaslonih.

In iz tistega časa, ki je tudi obdobje našega osamosvajanja, ostaja vse doslej zelo verjetno nerazkrita podrobnost, ki je lahko zdaj tudi javno sporočena dejavnost našega slavljenca. V mesecih, ko se je Slovenija pripravljala na razglasitev svoje neodvisnosti, in v mesecih, ki so sledili po njej, si je nekaj ljudi na tistem prizadevalo pomagati po svojih najboljših močeh. Eden izmed njih je bil Marjan Sedmak, tedaj poročevalec skupne dopisniške mreže iz tujine za Delo in RTV Slovenija. Kot uveljavljen in ugleden časnikar je imel uradne in neuradne stike z mnogimi vplivnimi ljudmi v Bonnu in drugje. In ni ga bilo med njimi, ki mu Marjan Sedmak ne bi znova in znova pojasnjeval smotrov našega osamosvajanja in ga prosil za pomoč pri tem. O teh pogovorih nimamo zapisnikov in uradnih zabeležk, čeprav na tujem v kakšnih arhivih nemara so. Nikoli ne bo mogoče izmeriti in ovrednotiti truda in še zlasti posledic, rezultatov, ur in ur pogovorov Marjana Sedmaka s svojimi vplivnimi zvezami in sogovorniki tistega časa na tujem. Ostajajo bolj ali manj skriti kamenčki mozaika, ki se je za vse nas srečno sestavil in nam omogočil rojstvo naše lastne države. Žal ne tudi njenega srečnega otroštva in normalne rasti brez nesreč. Ob vsem tem je kajpak dan za dnem v tistem burnem času poročal kot dopisnik iz Bonna za svoje bralce, poslušalce in televizijske gledalce. Zdi se mi prav, da danes, ob vsem, kar je upravičeno lepega zapisano in izrečeno o njem, razkrijem tudi ta delček njegovega življenja. Priča o možu, ki da od sebe več, kot bi bilo potrebno, in ne dela zgolj tistega, kar sodi v delokrog običajnih nalog.

Tako kot nikomur pa se tudi njemu ni vselej izšlo po željah. V rubriki neizpolnjenih pričakovanj ostaja verjetno poskus novega časopisa Republika, ki ga je vodil kot glavni urednik. Rojstvo novega časnika se je srečno izšlo, a življenje je bilo zanj preveč kruto, da bi se obdržal. To je bilo za diplomiranega pravnika po stroki in novinarja po srcu brzokone veliko razočaranje, ki pa ni moglo ne tedaj in ne pozneje zasenčiti briljantnega časnikarske poti. Večji del je bila speljana po tujini in se je napajala z zunanjepolitičnimi dogodki v Vzhodni Afriki, tedanji Sovjetski zvezi, Italiji, Avstriji, tedanji Zvezni republiki Nemčiji in še kje.

Ni bil zgolj polnokrven novinar. Objavljal je kot publicist in v desetih knjig je zapisan tudi kot prevajalec iz angleščine, italijanščine in nemščine. Še vedno so na policah številnih javnih in zasebnih knjižnic.

Zdenko Vrdlovec, prejemnik nagrade glavnega mesta Ljubljane.

Pisati o našem nagrajencu je sicer prijetno, a terja čas in brskanje po številnih policah shranjenih podatkov, zakaj mož se ni ukvarjal le z novinarstvom kot poklicem, ki zagotavlja kruh. In tako je treba dodati, da je sodeloval pri pisanju medijske zakonodaje, bil dva mandata predsednik Društva novinarjev Slovenije in celo svetovalec japonskega veleposlaništva na Dunaju, ko ta država še ni odprla svojega diplomatskega predstavništva v Ljubljani. Pa seznam tega, kar je počel, še ni pri kraju. Zamisli in energije, da zamišljeno uresniči, mu ni manjkalo in mu ne manjka.

To je potrdil in potrjuje tudi s svojim delovanjem po upokojitvi nekaj pred koncem minulega tisočletja. Predvsem z uresničevanjem zamisli o dnevnih centrih aktivnosti za starejše, ki so posrečeno obogatili življenje ljudi, ki ne hodijo več v službo, a bi radi počeli še kaj drugega. Dragocena dejavnost v času, ko se meje življenja višajo in je starejših vse več, z njimi pa tudi dodatnih želja, pričakovanj, upanja.

In tako ostajajo za našim slavljencom in nagrajencem številne sledi, ki pričajo o tem, da to ni mož povprečja in enolične sivine. Nikoli ni bil, nemara bolj drugim kot sebi v prid. In zato nagrada, ki mu jo daje mesto, ne veseli zgolj njega, kar je človeško in prav. Zdi se več kot zaslužena tudi nam, ki imamo ta privilegij, da Marjana Sedmaka poznamo morda malo bolj kot drugi.

ZDENKO VRDLOVEC

Prof. Miran Zupanič

Po mestu se običajno vozi z biciklom. Oblečen v usnjeno jakno. Vedno z očali. Kavjo pije tudi ponoči. Kadi cigarilose. Z njim se težko dogovoriš pred deseto dopoldne, ker dela pozno v noč. Zdenko Vrdlovec. Filmski kritik, publicist in prevajalec, eden najverodostojnejših in najuglednejših presojevalcev filmske kulture pri nas.

»Oče je bil Čeh. Z Wehrmachtom je prišel iz Češke, iz Boke Kotorske je pobegnil k partizanom, z mamo sta se spoznala na Ptuj in po vojni tam nekaj časa živela. Pisal se je Vrdlovec, to pomeni vrelec.«

Zdenko se je rodil v Mariboru na dan vseh svetih po starem ali dan mrtvih po novem leta Gospodovega ali IB-jevskega 1948. »Vonj krizantem se mi je zameril, ker so se vsi ukvarjali z njimi, jaz pa sem ostal brez darila. Dobil sem ga šele naslednji dan.« In to mu ni bilo všeč. So se mu pa priljubili filmi. »Včasih me je čuval moj stric, ki je bil kinooperater. Star sem bil pet let in videl sem najbrž vse

filme, ki jih je vrtel. Potem sem te zgodbe pripovedoval otrokom in užival v svoji veljavi. Tam je najbrž začetek moje filmske kritike.«

Kot gimnazijec je obiskoval mariborske kinematografe, kjer so vrteli mojstrovine, kot so *Lani v Marienbadnu* in *400 udarcev*. »Program je bil vrhunski. Ampak, Marienbadna nismo razumeli. Smo pa iz njega pobrali igro z vžigalicami in jo potem redno igrali.« Z mamo sta hodila v gledališče in tako se Zdenko leta 1967 znajde na sprejemnem izpitu za gledališkega režiserja. »Takrat sem bil navdušen nad Brechtom, Antigoni sem dodal par songov in potujitvenih efektov, ne preveč uspešno.« Zdenko pade na sprejemnem izpitu ter vpiše filozofijo in primerjalno književnost, kjer najmočnejši vtis nanj naredi Dušan Pirjevec: »Njegova predavanja so bila magična!« Zdenko postane Zdene, a še naprej obiskuje kino. Spremlja redne predstave in vsaj trikrat tedensko kinotečne. Navdušuje se nad novim ameriškim filmom, Leonejevimi vesterni ter italijanskim političnim filmom. »Bertolucci, Pasolini, to je bil zakon!«

Leta 1976, ko že dela na Dnevniku kot novinar za izobraževanje in znanost, dobi priložnost za prvo filmsko kritiko. Tako prepričljivo jo napiše, da mu dodelijo še filmsko področje. Kmalu postane sodelavec revije Ekran: »Tja sta me uvedla Silvan Furlan in Jože Dolmark. Debitiral sem z intervjujem z Matjažem Klopčičem o filmu Vdovstvo Karoline Žašler. Toliko sem ga spraševal o scenariju, da mi je rekel: Poslušajte, pojdite k Partljiču, jaz sem režiser.«

Novinarski status Zdenetu omogoči udeležbo na festivalih. »Takrat je bilo težko priti do filmov. Ni bilo videa, interneta ... Festivali so bili redka priložnost, da vidiš filme, ki sicer niso prišli v redni program. Gledal sem jih po pet na dan, kar je norost. Po desetih dneh se te poloti 'le mal festivalier', festivalska bolezen. Otopiš, domišljija zakrckne, izgubiš kriterije, še sanjati nehaš. Film terja svoj čas, da ga predelaš.«

V osemdesetih letih se Ekranov krog intenzivneje usmeri v teorijo in založništvo. Zdene napiše vrsto knjig: FRANTIŠEK ČAP, FRITZ LANG, LEPOTA PREVARE, PLES V DEŽJU, JOHN CASSAVETES, BOŠTJAN HLADNIK, z Bojanom Kavčičem napišeta FILMSKI LEKSIKON. Prevaja Aumonta, Bonitzerja, Daneya ..., vseskozi pa dela kot novinar in kritik. »Malo je filmov, ki bi me v celoti nagovorili, ki bi izpolnili vse moje sanje, takšni so bili Cassavetesovi. Zdaj mi je dovolj, če najdem v filmu nekaj dobrih trenutkov. Ne maram estetiziranja, formalizmov, manierizmov. Če pa v filmu vidim dobro knjižnico, mu odpustim vse napake. Knjižnica je poseben prostor. Majhen in omejen, a hkrati točka, iz katere lahko greš kamorkoli v vesolje.«

Zagotovo je tudi ljubezen do knjig in potovanj v širjave duha prispevala, da je Zdene svoj prispevek k zgodovini pisju lani okronal z monumentalno monografijo ZGODOVINA FILMA NA SLOVENSKEM 1896–2011, kjer je bolj celovito kot kdorkoli pred njim orisal razvoj slovenske filmske kulture. Naj ponovim, kar sem zapisal v oceni knjige: »Ta knjiga je najzanesljivejši vodič po vijugastih poteh slovenske filmske ustvarjalnosti, najcelovitejši oris domačih giblijivih slik, izsanjanih v več kot stoletju. V njej bo bralec našel vrsto spodbud, da ob ogledu obravnavanih filmov podoživi preteklost, jo sam ovenotni ter se z novim razumevanjem loti premisleka o pomenu in vrednosti sodobne filmske kulture. Redkokatero knjigo je mogoče ob izidu označiti za antologijsko. Zgodovina slovenskega filma uglednega filmskega kritika in publicista Zdenka Vrdlovca si takšno oznako brez dvoma zasluži.«

Foto: arhiv MMC RTVSLO

Tone Fornezzi - Tof, prejemnik plakete glavnega mesta Ljubljane.

PREJEMNIKI PLAKET GLAVNEGA MESTA LJUBLJANE

TONE FORNEZZI - TOF

Andrej Pengov Bitenc

Tone Fornezzi - Tof je sredi aprila letos praznoval 80-letnico! Kdo bi si mislil pri vsej tej energiji, ki jo izžareva. Zagotovo je to človek, ki ima zaradi novinarskega, ne le humorističnega dela, zlasti (in najdalj) pri Dnevniku in njegovem, kot sam pravi, podaljšku Nedeljskem dnevniku, kjer prav letos doživlja jubilej posebne vrste, saj že 45 let iz tedna v teden ustvarja celostranski TOFOV BUTIK, velike zasluge za ugled glavnega mesta in njegovih prebivalcev. Zatrjuje, da je to edina novinarska rubrika na svetu – vsaj kar se trajanja tiče, če ne tudi po vsebini in načinu novinarske, zelo pogosto tudi satirične in humoristične obravnave. Z aktivnostmi, ki presegajo njegovo zavezanost poklicu, pa je stkal marsikatero odlično odnose med kraji in mesti v Sloveniji in prek njenih meja. Pri tem se zdi vsakoletni izbor najbolj priljubljenega ali najbolj popularnega Slovenca/Slovenke samo ena od njegovih »odštekanih« domislic, če le ne preslišimo najpomembnejšega: med temi »njegovimi« izbranci in izbranci glavnega ljubljanskega časnika Dnevnik je tudi izjemno število z nagrado glavnega mesta Ljubljane ali z nazivom častni meščan ozaljšanih posameznikov in posameznik ali skupin.

Pri Tonetu Fornezziju - Tofu se kar same od sebe odpirajo mape časopisnih zapisov, nastopov na Radiu in TV Slovenija (prej Ljubljana), na odrih po Sloveniji in prek njenih meja, kjer je v avtorskih zapisih ali nastopih na poseben, samo njemu lasten način vzpostavjal vrednote, kot so odličnost, dobrobit za soljudi, mesto in državo, vizionarsko napovedoval razvoj mesta in Slovenije. Spomnimo se samo njegovega 20-letnega ustvarjanja najbolj poslušane radijske rubrike MOPED SHOW na Valu 202 ali pa BELIH KONCERTOV, katerih pobudnik je bil, in ko so v 80. letih zbirali sredstva za naše smučarje – tudi v sijajnih TV oddajah Podarim - dobim. Z gledališkim igralcem Janezom Hočvarjem - Rifletom pa sta v vedno razprodanih Križankah tudi utirala pot satiričnemu kabaretu v Ljubljani, s čimer sta Ljubljano na poseben, ne vedno za vse tudi prijeten način, pomembno prispevala, da naše glavno mesto sodi med svobodna, odprta in širokosrčna ter v prihodnost odprta mesta. Ustanovil je ZLATO SELEKCIJO, v kateri so naši najboljši nekdanji športniki – od Mira Cerarja, Iva Daneva do Bojana Križaja – igrali dobrodelne nogometne tekme za Zvezo paraplegikov. Podvig posebne vrste je njegov kolesarski MARATON FRANJA s startom in ciljem v Ljubljani, ki sta ga sprva organizirala skupaj s pokojnim Zvonetom Zanoškarjem in tudi tako odprla nove možnosti

Darko Brlek prejema plaketo glavnega mesta Ljubljane v imenu Festivala Ljubljana.

za promocijo ne le novega gospodarsko in za mesto tako pomembnega trgovsko, poslovno, turistično in množično-kulturnega sodobnega cityja ob robu mesta. Danes je to ena največjih kolesarskih manifestacij v Evropi, katere glas sega daleč prek Triglava, ki ga je s 100 ženskami že tolikokrat obiskal ter z njega in z mnogih drugih slovenskih planin pobral na tone smeti. Bil je tudi med pobudniki prve trimsteze na Mostecu in prve gorske kolesarske dirke v Sloveniji čez Rožnik in Šišenski hrib.

Če za konec navedem – danes najbrž že pozabljene Tofove domislisce s skrito kamero, v katerih je z razkrinkavanjem nerodnosti, napak in človeških slabosti pravzaprav opozarjal na temeljne človeške in medosebne vrednote – ali pa – ko je pred desetletji z najrazličnejšimi akcijami grajal slabo urejen promet sredi mesta, in na ovire, ki invalidom onemogočajo enakopravno premikanje in komunikacije, je to samo nekaj, kar je blizu »pike na i«. A še zdaleč ni vse ... *(Besedilo, ki je nastalo kot utemeljitev k predlogu za mestno priznanje, je z dovoljenjem avtorja uredniško prirejeno in skrajšano.)*

FESTIVAL LJUBLJANA – SINONIM ZA VRHUNSKO UMETNOST

Darja Korez Korenčan

Ljubljana brez poletnega festivala najbrž ne bi bila prava prestolnica, v kateri se srečujejo domači in tuji umetniki, pa stalni vsakoletni obiskovalci in novi, mlajši, ki v programu lahko najdejo vedno tudi kaj zase. Festival že dolgo ne poteka le na odru poletnega gledališča Križank, mu pa Plečnikova arhitektura vsekakor daje odločilen pečat. Kako prijetno je v večernem hladu ob gorečih svečah srkniti osvežujočo pijačo in pokramljati z znanci ali umetniki na dvorišču Križank, medtem ko v odmoru čakamo na naslednje dejanje ali drugi del koncerta. To je ambient, ki kar kliče po druženju in umetniškem uživanju, ko se s posebnim pričakovanjem povzpemo po kamnitem stopnišču in se ozremo po sencah, ki jih prižgane bakle rišejo na Plečnikovo arhitekturno mojstrovino, ter počasi sedemo na svoj sedež in se predamo umetniškemu dogodku.

Križevniško preddverje so poletnim prireditvam odprli leta 1955, ko je zaživelo tudi novo poletno gledališče, ki ga je arhitekt Jože Plečnik preoblikoval iz nekdanjega samostanskega vrta. Na odru tega gledališča se je izmenjalo nešteto umetnikov, ansamblov, orkestrrov in solistov, v sedemdesetih letih je dr. Henrik Neubauer precej povečal delež tujih izvajalcev, leta 1978 pa so prireditve dobile uradno ime mednarodni poletni festival. Leto pred tem je festival postal član Evropskega združenja glasbenih

festivalov, s čimer se je precej povečalo zanimanje zanj v svetu.

Seveda se je festival kmalu razširil tudi na druga prizorišča, med njimi na Križevniško cerkev, pa na Ljubljanski grad, ki ima tako za Ljubljančane kot tuje obiskovalce poseben čar. Tu je tudi nepogrešljivi Cankarjev dom, kjer so zahtevnejše operne in baletne izvedbe ter simfonični koncerti v varnem naročju akustične školjke, obenem ni možnosti, da bi morebitne nevihte npr. od strani zalile orkestrsko jamo in premrazile nastopajoče, kot se to lahko primeri v Križankah.

Dobrih dvajset let je na čelu tega festivala Darko Brlek, akademski glasbenik-klarinetist, ki se je razvil v spretnega kulturnega menedžerja, veččega krmarjenja med različnimi čermi – od financ do drugih zagat, gotovo je velika prednost, da je tudi predsednik Evropskega združenja glasbenih festivalov. V dveh desetletjih je stkal vezi z različnimi umetniki, agenturami, koncertnimi in opernimi hišami, festivali, tako neposredno kot prek diplomatskih in poslovnih poti. Vse to rojeva sadove v obliki vrhunskih prireditev, ki vsako leto beležijo lep obisk, seveda ta variira glede na vrsto koncertov. Jasno je, da so najbolj obiskane tiste predstave in koncerti, ki jih okronajo zvoneča dirigentska ali solistična, koreografska in režiserska imena. Če bi želeli naštetati najboljše med najboljšimi, bi potrebovali veliko več prostora, a vendarle naj omenim nekaj najbolj uglednih osebnosti, ki so vpisane v kroniko festivala z velikimi črkami: med njimi so Yehudi Menuhin, Krzysztof Penderecki, Jose Carreras, Mstislav Rostropovič, Gidon Kremer, Miša Majska, Valerij Gergijev in drugi, mnogi med njimi so se radi vedno znova vračali v Ljubljano in večkrat poudarjali, kako izvrstno se počutijo v tem majhnem, ljubkem mestu z bogato kulturno dediščino.

Festivali po svetu so zasnovani zelo različno, eni so operni, drugi bolj simfonično naravnani, tretji operetni, četrto bolj komorni, seveda imajo tudi temu primerno ciljno občinstvo. Zdi se, da se v mestu, kot je naše, najbolj obnese formula vsakomur nekaj, a brez zdrsa pod raven tistega, čemur pravimo mednarodna reputacija. To naj bi imel vsakdo, ki se pojavi na programu poletnega festivala, pa najsi gre za operni, baletni, dramski ansambel ali pa simfonično, vokalno-instrumentalno, zborovsko in jazzovsko zasedbo, enako velja za muzikale, ki so priljubljeni zlasti med mlajšimi obiskovalci. Vsekakor je dobrodošlo, da festival zadosti različnim okusom in generacijam ter s širitvijo ponudbe in lokacij širi tudi krog obiskovalcev.

Festival odpira vrata tudi mladim nadarjenim glasbenikom, likovnim umetnikom, pomembna stalnica, ki sodi pod okrilje Festivala Ljubljana, pa so tudi Slovenski glasbeni dnevi, ki jih že vsa leta v simpozijem delu soustvarja dr. Primož Kuret. Ti dnevi so nekakšna parada domače ustvarjalnosti, ki je resda navadno zanimiva za ožji krog poslušalcev, a zelo pomembna za nacionalno glasbeno identiteto.

KULTURNO UMETNIŠKO DRUŠTVO SVOBODA ČRNUČE

Anton Colarič

KUD Svoboda Črnuče deluje na področju kulture že več kot 80 let. Skupina zavednih zanesenjakov je spomladi l. 1932 ustanovila Kulturno umetniško društvo Svoboda Črnuče. Prvi predsednik je bil mož, ki je kasneje postal narodni heroj narodnoosvobodilne vojne, Maks Pečar. Nasploh so bili prvi člani ljudje, ki so stali v prvih vrstah prizadevanj za razvoj kraja in pozneje tudi v prvih vrstah borcev za osvoboditev. Vse od leta 1932 društvo Svoboda uspešno

Jože Plazar prejema plaketo glavnega mesta Ljubljane v imenu KUD Svoboda Črnuče.

skrbi za organizirano ljubiteljsko kulturno dejavnost na krajevnem območju Črnuč in širše. Društvo je od nekdaj krojilo utrip življenja Črnuč in še vedno ostaja srce kraja.

Zasluga za tako visok jubilej društva velja ljudem, ki vsa leta gojijo in ohranjajo ljubezen do kulturnega dela. V vseh teh letih je društvo živelo v mnogih sekcijah: v dramskih skupinah, instrumentalnem orkestru, folklornih skupinah, pevskih zborih ter skupinah likovnih samorastnikov, prirejali so tudi filmske predstave. Te širine je v zadnjih desetletjih sicer manj, usahnili sta zlasti folklorna in dramska skupina, društvo pa si jih prizadeva ponovno obuditi, za kar je zlasti po vzniku mladinskega centra kar nekaj možnosti. Zato pa se je še bolj okrepilo glasbeno delovanje.

Z društvom tesno sodelujejo tudi krajevni vrtec, osnovna šola, glasbena šola, planinsko društvo in mladinsko društvo MOČ. V vseh letih ima društvo veliko podporo tudi v četrtini skupnosti Črnuče, ki se pri izvedbi kulturnih programov najpogosteje opre prav na KUD Svoboda. V sedanjem obdobju delujejo v okviru društva mešani pevski zbor (pridobil si je pokroviteljstvo podjetja Medis in v svoje ime vključil tudi donatorjevo), ustanovljen leta 1979, ženski in moški pevski zbor, moški oktet Zven, ansambel glasbenih veteranov Ljubljanske korenine in instrumentalni duet Osti Jarej. Pevski zbori so že od nekdaj poglavitni nosilci glasbene kulture v Črnučah. Posamič in skupaj obeležujejo državne in kulturne praznike, prirejajo svoje letne koncerte, sodelujejo pri organizaciji in izvedbi krajevnih športno-kulturnih festivalov Črnuške pomladi in Črnuškega septembra, se udeležujejo vsakoletnega srečanja Ljubljanskih zborov, komemoracij, srečanj pevskih zborov in vsakoletnega tabora slovenskih pevskih zborov, prirejajo svoj novoletno-božični koncert in redno organizirajo proslavo slovenskega kulturnega praznika, po potrebi pa še kak dodatni koncert, na katerem nastopijo njihovi posebni gostje. Vselej so zraven pri krajevnih proslavah državnih praznikov dneva upora proti okupatorju in na spominskih slovesnostih ob dnevu mrtvih ob grobnici padlih borcev NOB v Črnučah, septembra pa navadno tudi na proslavi obletnice ustanovitve Rašiške čete na Rašici. Vsi trije pevski zbori vsako leto večkrat nastopijo v domovih za ostarele občane.

Društvo, predvsem pevci se na mednarodni ravni povezujejo s pevci iz Langna v Nemčiji, društvom Podgorac iz Zagreba, z društvom Vesna iz Križa pri Trstu v Italiji in s prijatelji Medžimurci. Stalno in zelo tesno sodelujejo tudi z Bežigrasko pihalno godbo in Ansambлом ljubljanskih mažoretk. V društvu so še posebej ponosni tudi na moško vokalno skupino Zven, ki zanesljivo sodi med najboljše slovenske oktete in vedno zbuja pozornost s svojim jesenskim letnim koncertom, za katerega posebej naštudira pesmi z izbrano tematiko. Tudi dixieland skupina Ljubljanske korenine dosega zavidljivo kvaliteto in je pogost gost različnih srečanj instrumentalistov.

Da je društvo v Ljubljani zelo cenjeno, dokazujejo tudi priznanja ZKD Ljubljana, najvišja priznanja za delovanje

Mag. Andrej Pregelj ob prejemu plakete glavnega mesta Ljubljane v imenu ŠD Sokol Bežigrad.

na področju ljubiteljske kulture v Ljubljani, ki so jih doslej dobili umetniški vodja Zvena Vinko Jager, pevec France Erceg, predsednica zbora Medis KUD Svoboda Iva Lampič, dirigent istega zbora Marko Tiran in predsednik društva Jože Osterman. Z glasbeniki KUD Svoboda Črnuče se Črnučani po opravljenih nastopih vedno skupaj tudi povesejijo, zaigrajo in zapojejo. Povezanost s krajem se je v zadnjih letih nedvomno povečala, za kar je v nemajhni meri zaslužna tudi Četrtna skupnost Črnuče. Pa tudi tradicija, ki je kulturnemu delu, kakršnega gojijo v društvu, zelo naklonjena.

Črnučani namreč ljubijo petje in ga znajo ceniti. To dokazujejo s številom zborov, ki tod delujejo (denimo zbor Plamen MIK Črnuče, skupina Domen, oktet Deseti brat, njegov podmladek Oktetek, skupina En krap, ženska skupina Ajda MIK Črnuče) in predvsem z dejstvom, da tudi v sedanjem času, ko to drugod ni več običaj, z veseljem polnijo svojo dvorano. Ta dvorana v prostorih nekdanjega združnega doma, danes kulturnega doma, in program v njej, ki ga oblikuje KUD Svoboda Črnuče, krajane povezuje in oblikuje njihovo pripadnost kraju.

»Vse deluje spontano, iz prvinske ustvarjalne potrebe,« vselej zna povedati krajan Črnuč akad. prof. dr. Matjaž Kmecl, ki je stalen podpornik društva. »Včasih so dosežki že kar vrhunski, drugič so mogoče samo izraz pripadnosti vsemu lepemu, v vsakem primeru pa so; in so nekaj, česar ne more kraju odvzeti nihče. Ne more vzeti zato, ker raste iz kraja samega, iz ljudi.«

(Besedilo je nekoliko skrajšana utemeljitev predloga za podelitev mestnega priznanja, ki ga je pripravila MO Socialnih demokratov s podpisanim predsednikom Antonom Colaričem.)

ŠPORTNO DRUŠTVO SOKOL BEŽIGRAD

Dejan Crnek

ŠD Sokol Bežigrad je telovadno društvo, ki z dolgoletnimi izkušnjami na področju telesne kulture zagotavlja športno in rekreativno dejavnost članom društva in občanom vseh starostnih skupin. Za glavno nalogo si društvo postavlja vsestransko vzgojo mladine in v tem smislu ima urejeno redno tedensko vadbo po oddelkih. Gojijo vse vrste gimnastike, ritmiko, rekreativne igre z žogo, različne vadbne za starejše in za matere z otroki, poleg tega pa organizirajo še nastope, različna tekmovanja ter športna srečanja družabnega značaja doma in v tujini.

Večkrat na leto se člani zberejo na kulturno-izobraževalnih večerih, lepe vikende izkoristijo za izlete v naravo (kolesarjenje, hribi), poleti pa gredo z mlajšimi na aktivno letovanje. Zadnja leta postajajo prepoznavni tudi v vrhunskem športu. Pri tem gre zasluga predvsem telovadcu Roku Klavori, ki postaja gimnastičar mednarodnega razreda; predvsem blesti na parterju, sicer pa tekmuje tudi v mnogoboju. Člani sami izdajajo glasilo *Naše društvo* in urejajo spletno stran. Ponosni so na znano akrobatsko skupino Žabe, ki je izšla iz njihovih vrst. Letos bodo že devetintrideseti zapored izvedli tradicionalno prireditvev *Odpri prvenstvo Bežigrada v skokih z male prožne ponjave*, ki se ga udeležuje med 40 in 50 tekmovalcev. Skupina Zala z ritmično gimnastiko in estetskimi izvedbami dodaja športnim dejavnostim umetniškega duha, vrsta gimnastičnih veteranov pa izkušnja, da je za človeka zdravo in prijetno, če se loti telovadbe ne glede na svoja leta. Njihovi predstavniki delujejo in so cenjeni v odborih športnih zvez GZS, LGZ, ŠUS, SZS, SZL. S svojimi vodniki vzdržujejo vadbo gimnastike po 18 osnovnih šolah v Ljubljani in okolici. Z aktivnim sodelovanjem pri širših družbenih akcijah postajajo člani Sokola Bežigrad vse bolj prepoznavni v Četrtni skupnosti Bežigrad. Članstvo in starši imajo društvo radi, kar se nemalokrat pokaže z udeležbo na delovnih akcijah v dobro društva in bližnjega okolja. So registrirani in včlanjeni v mrežo prostovoljskih društev Slovenije. Pridobili so si tudi naziv, da so »društvo, ki deluje v javnem interesu«.

Predhodnik Sokola Bežigrad je bilo Sokolsko društvo Ljubljana III. Ustanovili so ga leta 1930 in je aktivno delovalo

do 1941. V teh 15 ali 16 letih so njihovi predniki zgradili svoj telovadni dom, ki je stal na mestu sedanje Plave lagune, in si pridobili zemljišče za gradnjo večje Bežigradske sokolske dvorane. Načrte je zaustavila in pretrgala vojna. V novi Jugoslaviji je povojna oblast kljub jasno napredni državi članstva med vojno društvu dom odvzela in ga nastanila v OŠ dr. Vita Kraigherja pri Stadionu, kjer deluje še danes. Že v prvih letih po osvoboditvi je društvo polno zaživelo. Okoli leta 1950 je postalo eno najmočnejših društev v Jugoslaviji in prvo, ki si je nadelo ime Partizan. V naslednjih desetletjih je doživelo več boljših in slabših obdobij. V času nove države Slovenije se je leta 1997 iz TVD Partizan Bežigrad preimenovalo v ŠD Sokol Bežigrad in člani so si postavili čvrste smernice za nadaljnje delo. Po dveletnem delnem razpustu zaradi obnove šole v letih 2000–2002 si je društvo v nekaj letih opomoglo do prejšnjega stanja, od leta 2005 naprej pa ponovno pridobiva na moči in ugledu.

Vse našete dejavnosti so se razvile kot posledica globljih usmeritev, ki temeljijo na dolgoletnih izkušnjah sedanjih članov. Ti si svoje znanje pridobivajo z nenehnim izpopolnjevanjem s sodobnimi strokovnimi dognanji ter s študiranjem delovanja svojih učiteljev in sokolskih prednikov. Vodstvo Sokola Bežigrad meni, da poslanstvo društva ni samo šport, ampak predvsem vzgoja, v kateri se enakovredno prepletata duh in telo. Že sokoli so rekli: »Razvijaj svoje sposobnosti, *umske in mišične* - toda vedno z mislijo, da ne le zase, ampak za širšo skupnost – pozabiti na zavist in delati vedno tudi za domovino!« Navduševati člane in mladino za tako razmišljanje ni enostavno, kajti pri večini je potrebno spreminjati miselnost. Toda v bežigradskem Sokolu se stvar premika; sodelujoči spoznavajo, da vloženi napor skoraj vedno prinesejo napredek njim samim in skupnosti. Veča se samozaupanje posameznika in pogum za življenje. Zadovoljstvo potem pride samo.

Temeljna vrednota v ŠD Sokol Bežigrad je poštenost in kakovostno delo. Spoštujejo najvišje standarde s področja delovanja športnih društev in varovanja okolja. Posebej pridodajajo pomen kulture in odgovornosti posameznika do domovine. Dolgoročno pozitivno usmerjenost uresničujejo s tem, da izpolnjujejo zaupanje in zahteve članov. Ohranjajo stabilno rast vzpostavljenih dejavnosti na izkušnjah preteklosti in na rezultatih sodobne znanosti. Spadajo med aktivna društva v okviru Sokolske zveze Slovenije, v okviru Športne unije Slovenije in v okviru Gimnastične zveze Slovenije; društvo je dobro znano tudi v Srbiji, na Slovaškem in na Češkem.

Slavnostne seje so se udeležili najvišji politični predstavniki Republike Slovenije, med njimi prvi predsednik in častni meščan Milan Kučan, prejšnji predsednik RS dr. Danilo Türk, predsednik Državnega sveta Mitja Brvar, nekateri ministri in poslanci, predstavniki SAZU, vodje oddelkov Mestne uprave, direktorji mestnih javnih podjetij, ravnatelji vrtcev in šol, lanskoletni nagrajenci in številni drugi.

Pričevanja otrok o trpljenju v italijanskih koncentracijskih taboriščih

B. M. G.

Foto: Francesca di Majo

Arhivistka mag. Metka Gombač in dr. Boris Gombač sta v Muzeju spomina in zgodovine v Rimu pripravila razstavo *Ko je umrl moj oče*, 30 originalnih pričevanj otrok, ki so preživeli italijanska koncentracijska taborišča. Razstavo sta 9. aprila v Rimu odprla župan Ljubljane Zoran Janković in župan Rima Ignazio Marino.

Župan Rima Ignazio Marino in župan Ljubljane Zoran Janković sta 9. aprila letos v Rimu slavnostno odprla zgodovinsko razstavo *Ko je umrl moj oče*, ki predstavlja 30 originalnih pričevanj otrok, ki so preživeli pekel italijanskih koncentracijskih taborišč in to po vrnitvi domov izpovedali v svojih spisih in risbah, ustvarjenih leta 1944 v partizanskih šolah. Žal traja otroško trpljenje zelo dolgo, do konca njihovih dni, in kdor je preživel, z opominjanjem sodobnikov, da je vojna največje hudodelstvo, prevzema mesto mrtvih sovrstnikov, da skupaj izrečejo svoj memento o nepotrebnosti trpljenja v vojni.

Razstava je sinteza desetletnega dela arhivistke mag. Metke Gombač in zgodovinarja dr. Borisa Gombača. Oba sta tematiki otrok v vojni posvetila veliko svojega znanja in časa. Kljub visoki notranji vrednosti njenega dela, izraženega v razstavi, katalogu in knjigi *Trpljenje otrok v vojni*, pa sta se z drugimi obiskovalci zelo razveselila dejstva, da sta razstavo slavnostno odprla župana italijanske in slovenske prestolnice. To je na otvoritvi poudarila Metka Gombač, ki je navzoče uvedla v vsebino razstave. To so že prej, na zelo skoncentriranem simpoziju poudarili slovenski, italijanski in ameriški zgodovinarji, ki so razstavo postavili še v konkretnější zgodovinski okvir. K temu je prispeval tudi enourni film italijanske RTV (avtor: Giuseppe Giannotti), ki je spregovoril o tabu temi italijanske politike do vzhodnih sosedov.

V časih nevzdržnega gospodarskega in političnega vsakdana sta tako rimski župan Ignazio Marino kot ljubljanski župan Zoran Janković razumela pomen te enkratne pobude in v svoji agendi obkrožila 9. april 2014 kot izredno pomemben datum, ki odpira možnosti tkanja novih medsebojnih vezi, še kako pomembnih za bodoči skupni razvoj. V tej vlogi sta državni politiki dala lekcijo odprtosti, razumevanja in možne strpnosti. Na temelju nepotvornih otroških govorice sta postavila temelj novega sodelovanja, novega jutrišnjega

dne, ki naj ne bo obremenjen s travmami preteklosti, ampak z boljšo perspektivo za mlajše generacije.

Zgodovina odnosov med Italijo in Slovenijo ni bila vedno postлана z rožicami. Tako prva kot druga svetovna vojna sta zapustili mnogo žrtev, trpljenja in slabega spomina. V kolektivni zavesti Slovencev je še posebno slabo zapisan čas druge svetovne vojne, saj je ni slovenske družine, katere člani ne bi bili v taborišču ali ne bi padli kot talci ali partizani. Okupacija je med Slovenci zbudila bratomorno vojno, katere posledice se vlečejo do današnjih dni. To slabo sporočilo bi bilo treba preseči, čeprav sta za to dejanje potrebni obe strani. Presežeš jo lahko s spravnimi dejavnostmi, ali pa tako, da agresor prizna svoje grehe in se pokloni svoji žrtvi. Tega do danes pri naših zahodnih sosedih ni bilo zaslediti. Venca na spomenik upora proti okupatorju ni v imenu italijanske države, žal, do danes postavil še nihče.

Državniška drža nekaterih, ki so sodelovali pri odpiranju razstave *Ko je umrl moj oče* v Muzeju spomina in zgodovine v Rimu pomeni bližnjico za uresničevanje omenjenega cilja. Nedvomno je k zblíževanju stališč veliko pripomogel slovenski veleposlanik v večnem mestu Iztok Mirošič, kljub vsemu pa sta veliko k uspehu tega dogodka dodala tudi oba župana, Ignazio Marino in Zoran Janković. Čeprav pisec teh vrstic ozadij pri nastajanju protokola za rimsko razstavo

ne pozna, je dejstvo, da so nekateri krogi, ki so jim bližje ostritve kot sporazumevanje, oporekali svečanemu trenutku odpiranja razstave v svetišču rimske rezistence. Ta je bila in bo bistveni element italijanske ustave in demokratične ureditve Italije. Pri tem narodu ne smemo pozabiti na močan antifašistični duh, ki je na Apeninskem polotoku vladal v času fašizma in ki je mnogokrat združeval italijanske in slovenske internirance. Rim in Ljubljano vežeta streljanje talcev v Ardeatinskih jamah in Gramozni jami, boj proti nacizmu, upiranje deportiranju Judov in tudi močan socialni naboj njenega odporiškega gibanja. To, da je gospod Ignazio Marino priznal krivdo za italijanske zločine, je veliko spravno dejanje spoštovanja do Slovencev, ki ga je sposoben storiti le velik humanist. Rahločutnost njegovih besed je preseгла vsa pričakovanja. Iz posameznega je rimski župan prešel na splošno kritiko vseh nasilnih dejanj, ki jih lahko neka ideologija ali neka nacija izvaja nad drugo. Sramoto okupacije, ki leži še danes globoko v zavesti vseh Italijanov, je po njegovem potrebno izkoristiti za izgradnjo dobrih medsosedskih odnosov, to pa naj poteka vzporedno z oblikovanjem korektnega zgodovinskega spomina. Načrtov za naprej je veliko, je poudaril ljubljanski župan Zoran Janković in na nas je, da jih z veseljem in dobro voljo tudi udeležimo. Evropski duh naj nadomesti totalitarizem preteklih desetletij.

Praznovanje spomina na osvoboditev izpod nacizma in fašizma

Akad. prof. dr. Matjaž Kmecl:

»Hočemo domovino srečnih ljudi, ne države bankirjev in politikantov!«

Proslava ob dnevu upora proti okupatorju

Milena Lešnjak

24. aprila smo v OŠ narodnega heroja Maksa Pečarja v Črnučah proslavili dan upora proti okupatorju. V šolsko dvorano smo prireditev preselili zaradi slabega vremena, vsa prejšnja leta pa je potekala v Parku herojev pred šolo. Pihalni orkester je vabil k prireditvi zunaj šolske stavbe, notri pa so se zbrali drugi nastopajoči, učenke in učenci osnovne šole, njihov pevski zbor, folklorna skupina, pevski zbori, povabljeni in vsi udeleženci proslave, ki so dvorano napolnili do zadnjega kotička. Slovesnost je odprl predsednik ZZB za vrednote NOB Rudi Vavpotič, ki je po uvodnem pozdravu izkoristil priložnost in predal pohvale in priznanja za dolgoletno delo v društvu trem članom: Albinu Bratina, Branku Cankarju in Sašu Škrlepu.

Zbrane je nagovoril slavnostni govornik akademik prof. dr. Matjaž Kmecl. Njegov nagovor podajam v celoti, saj je prav, da so njegovih misli deležni tudi bralci Ljubljane.

»Na tak praznik, kot je dan upora proti okupatorju, obstaja zmeraj spet eno samo preprosto vprašanje: Ali imamo radi svojo domovino? Seveda, si rečemo, saj je naš dom, naš edini dom! Ali bomo zmeraj stori vse, da nam ga nihče ne vzame? DA! Ne moremo in ne smemo drugače! – Ali je res vseeno, če se ob požigalskem napadu na ta dom upremo ali potuhnemo? NE, ni vseeno; če ga imamo res radi! Ali lahko rečemo, da je boj ljudstva za svobodo manj vreden, če mu na vsak način podtikamo najbolj popačeno podobo komunizma? NI, boj za lastni dom in svobodno življenje v njem je največ, noben -izem ni nad njim, naj milijon lakiranih zlatih plošč trdi drugače. Slovenski ljudje so leta 1941 šli v odpor zanj; da ne bi bile Črnuče Schwarzenhof in Slovenija ne Kuestenland. Kakšen komunizem neki; velikanski večini se o njem še sanjalo ni! Čeprav je res nekaj sto komunistov, idealistov, kolikor jih je takrat bilo, ta upor v veliki meri vodilo – tega ne more odpraviti nobena 'zgodovina'. Bil je potem bratomorni boj, tudi to je res, mnogi krivci zanj, ne bom jih imenoval, naj položijo račune sami pred seboj – do danes jih še niso. Raje se skrivajo za frazami o totalitarizmi in demokracijah.

Celo Churchill kot zagrizen protikomunist je v tistem evropskem somraku paktiral in prijateljeval s Stalinom (ki pa je bil tako in tako komunist samo po imenu). Mi Slovenci pa smo ostajali na vsem božjem svetu sami, sami smo se uprli, nihče drug nas ni opremil,

obul, oblekel, še najmanj Stalin; svojo vojsko – prvič v zgodovini svojo, je obleklo revno slovensko ljudstvo, oborožilo jo je s samozavestjo, ponosom, častjo, z edinim, kar je imelo; prisegli smo si sami, svojim ljudem, svoji domovini, nikomur drugemu.

In zato dvakrat ni res, da je bilo vseeno, kaj si takrat počel – čeprav danes nihče nikogar več za nič ne krivi – saj ne vemo, kako bi se odločili sami, vsak zase, v tistih grdih, mračnih razmerah, ko pogosto življenje, še posebej slovensko, ni bilo vredno počenega groša.

Toda upira se nam vsak poskus izenačevanja boja za svobodo s hlapčevanjem okupatorju, naj so to naši današnji politikanti ali pa ta ali oni visoki državni predstavniki nekdanjih zaveznikov – spomnimo se, da so na partizanskih prireditvah zmeraj visele tudi Rooseveltove in Trumanove slike, da so se partizanski borci za svobodo bojevali tudi pod njunima podobama; in da so pod njunima podobama rešili 800 sestreljenih zavezniških pilotov; da so ti piloti pred poleti nad Hitlerjev rajh dobili navodila, naj za vsako ceno poiščejo partizane, če bodo sestreljeni, ker se jim bo drugače slabo pisalo; da kolaboranti ne bodo prav nič usmiljeni in demokratični z njimi.

In tako naprej: stari Latinci so imeli geslo za take primere: Sapienti sat! Ni treba kar naprej naštevati, za pametnega dovolj! Komur gre za kaj drugega kot za pamet in pravičnost, pa tako nič ne pomaga. - Kar nas je zdajle tukaj in na vseh podobnih praznovanjih po Sloveniji, ob kresovih, zastavah in pesmih, smo ponosni na našo takratno generacijo: upala si je, uporna je bila, bila je zvesta slovenstvu in svobodi! Vredno praznovanja; četudi država menda nima denarja za državno proslavo!

Še na nekaj se moramo spomniti iz tistih časov: prepevali so pesmi o svobodi in slovenstvu. Slovenci kremeniti, le stopimo v korak, da osvobodimo svoj domači prag! Nič koliko takih pesmi. Svoboda res je zlata, svoboda nam je vse, zanjo če bo treba, vsakdo rad umre. Toda tudi: Na grunthit že zdavnaj nam banke sedijo, obresti in davki nam pijejo kri. Od žuljev se naših pijavke redijo, zaman kmet znoji se, trpi. Nekam znano, oboje! Prevedeno v današnji čas: Osamosvojili smo se z enotno, skupno demokratično voljo, prvo smo dosegli! Zdaj pa hočemo še prijazno domovino, ne blede mačehe; hočemo domovino srečnih ljudi, ne države bankirjev in politikantov! Toda to je sporočilo zdajšnjega praznika upora: državo imamo, prijazne domovine še ne! Dokler je ne bomo imeli, ostaja živo izročilo in naročilo osvobodilne fronte, ki je v največji stiski znala in zmogla!«

Vsa dvorana je odmevala od ploskanja slavnostnemu govorniku in tako izrazila svoje strinjanje. Nato so se zvrstile recitacije učencev osnovne šole, njihovi folklorni nastopi, zaigral nam je harmonikar, nastopil je oktet Zven, Mešani pevski zbor Medis KUD Svoboda Črnuče ter Moški pevski zbor Lek. Prireditelj je trajala več kot uro in pol, povezovala jo je Vesna Voglar Čad in vmes vpletla tudi spomine treh otrok, kako so doživeli čas okupacije v Črnučah. - Po zaključku nas je zunaj pozdravilo sonce.

Foto: Matej Povše

Župan Zoran Jankovič je tudi letos zbrane nagovoril na praznovanju 1. maja na Rožniku.

Župan Zoran Jankovič: »Želim si, da bi mladi videli perspektivo«

Praznik dela s priokusom grenkobe

Jože Čurin

Letošnji praznik dela je kot že nekaj zadnjih let minil ob klavni podobi simbolnega pomena praznika, saj število brezposelnih ponovno narašča. V Sloveniji smo lani zabeležili rekordno število stečajev poslovnih subjektov, kar 922. Več stečajev pomeni izgubo številnih delovnih mest. Na drugi strani pa vse več delodajalcev raje sodeluje s samostojnimi podjetniki, kot da bi sami zaposlovali delavce, je bilo slišati iz ust vidnih sindikalistov.

Eno od večjih prvomajskih srečanj je bilo na Javorovici nad Šentjernejem, kjer se je tradicionalnega prvomajskega srečanja udeležilo okoli 8000 ljudi domala z vseh koncev Slovenije. Prišli so številni ljubitelji narave, domačini, pohodniki, veterani in udeleženci narodnoosvobodilnega boja. To srečanje je tudi spomin na žalosten dogodek iz leta 1944. Javorovica, prijazna vasica nad samostanom Pleterje, je v zgodnjih jutranjih urah 16. marca tistega leta postala krvavo prizorišče, ko je bilo po zaslugi domačega izdajalca, nekškega okupatorja in ob pomoči slovenskih domobrancev pobitih 124 borcev IV. bataljona Cankarjeve brigade in 20 domačinov.

Ljubljancani so se tudi letos, čeprav v nekoliko manjšem številu udeležili že tradicionalnega prvomajskega kresovanja in srečanja na ljubljanskem Rožniku. Zbrane je nagovoril župan **Zoran Jankovič** in med drugim dejal: »...Žalostno je, da praznik dela praznujemo z vedno več nezaposlenimi. Želim si, da bi se to obrnilo, da bi mladi videli perspektivo, da bodo imeli delovna mesta, ko končajo šolanje«. Po njegovem mnenju pa je dolžnost starejših, da mladim to omogočijo. »Imamo dolžnost, da poskušamo to družbeno klimo spremeniti, da spoštujemo drug drugega, da vemo, kdo je najboljši sosed, da vemo, kaj je prijateljstvo, kaj je tovarištvo,« je še poudaril. Čeprav so prvomajska srečanja in kresovanja izzvenela že kot ustaljena tradicija, je bilo v očeh mnogih udeležencev bilo zaznati skrb, kaj kaj bo prinesla prihodnost.

Foto: Nik Rovani

Spominska slovesnost na Orlah 8. maja 2014.

Orle so simbol svobodne Ljubljane

Mirjana Ribič

Na Orlah, tik nad Ljubljano, v občini Škofljica je bila 8. maja 1945. leta odločilna bitka proti okupatorju, s katero so slovenski borci 7. partizanskega korpusa NOVJ premagali fašiste in domobrance in naslednji dan 9. maja vkorakali v Ljubljano. Ugledni predstavniki Zveze borcev, stranke SD, številne organizacije, ki negujejo odnos do narodnoosvobodilnega boja, in župana Ljubljane in Škofljice ter veličastni Partizanski pevski zbor in praporščaki so tudi letos obudili spomin na ta dogodek in položili vence ob spomeniku padlih borcev.

Kot je poudaril **dr. Marko Vrhunec**, edini živeči partizanski komandant, je na Orlah, padlo 58 mladih življenj, imeli pa so tudi 70 ranjencev. Njegove oči so se orosile, ko je povedal, da se živo spomni, kako je granata smrtno ranila 18-letnega fanta, ki je bil v brigadi telegrafist.

Dr. Marko Vrhunec je poudaril, da se je samostojna država Slovenija začela tudi tukaj na Orlah in navzoče opomnil, da so takratni borci vzeli usodo v svoje roke in so simbol svobodne bele Ljubljane ter današnje samostojne Slovenije. Spregovoril je tudi o današnji krizi in socialni stiski ljudi in povedal, da so mlajše generacije pozabile na vrednote, ki so skozi stoletja krasile Slovence: delo, poštenje in medsebojno spoštovanje ter solidarnost med ljudmi.

Župan **Zoran Jankovič** je najprej pozdravil ugledne goste: starosto borcev NOVJ Janeza Stanovnika, nekdanjega predsednika Zveze borcev Slovenije dr. Marka Vrhunca, prvoborca in zadnjega živečega komandanta NOVJ Ivana Jordana, župana občine Škofljica in številne delegacije, potem pa čestital Partizanskemu pevskeemu zboru 70-letni jubilej in pevcem zaželel, da še dolgo prepevajo partizanske pesmi na vseh obeležjih padlih borcev iz druge svetovne vojne. Župan je poudaril, da njegova vizija sloni na idealih vseh, ki so padli za svobodo Slovenije in Ljubljane. V svojem čustvenem nagovoru je najprej citiral verzi Karla Destovnika Kajuha, »Za kar sem umrl, bi hotel še enkrat umreti!« in nadaljeval: »Hudo je izdati tovariša. Nekateri mi očitajo, da sem s ponovno izvolitvijo za predsednika Pozitivne Slovenije zrušil vlado, jaz pa jim odgovarjam, da nisem zrušil vlade, temveč sledim idealom, in s tem ni nič narobe. Ti ideali se predvsem nanašajo na oživitve gospodarstva, odpiranje novih delovnih mest in blaginjo ljudi. Moja vizija sloni na idealih komandanta, ki je na belem konju 9. maja leta 1945 ponosno vkorakal v Ljubljano. Zvesto bom sledil svoji viziji.«

Ivan Jordan, župan sosedne občine Škofljica in dober prijatelj župana Zorana Jankoviča, je izrekel dobrodošlico vsem navzočim in tudi on čestital Partizanskemu pevskeemu zboru za 70. jubilej. Povedal je še, da je prvenstvena naloga katerekoli vlade Slovenije skrb za ljudi in njihov standard, za zaposlitev mladih in državo blaginje, ki je bila v socialističnih časih najbolj razvita republika v nekdanji skupni državi, problema brezposelnosti pa ni poznala. Poudaril je še, da se tudi on kot župan zavzema za gospodarsko rast in zaposlovanje mladih, vsem navzočim upokojencem je zaželel v teh hudih časih varno pokojnino in še povedal: »Srečno in vidimo se naslednje leto na Orlah ob praznovanju 70. obletnice zadnjih bojev za osvoboditev Ljubljane.«

Foto: Mirjana Ribič

Spominska slovesnost Orle 2014 v sredi Janez Stanovnik in dr. Marko Vrhunec

Učenci osnovne šole iz Škofljice so recitali domoljubne pesmi in na harmoniki igrali partizanske pesmi. Navzoče je ganila legendarna partizanska pesem *Materi padlega partizana* Karla Destovnika Kajuha, ki jo je recitiral Januš Marinšek, učenec 4. c razreda OŠ Škofljica: »Lepo je, veš, mama, lepo je živeti, / toda, za kar sem umrl, / bi hotel še enkrat umreti!« Ljubljana bela, Ljubljana hrabra, kot prvo mesto si ti heroj!, Hej brigade in še mnoge druge partizanske pesmi so odmevale na Orlah vse tja do središča naše bele in lepe Ljubljane ter njene okolice skupaj z občino Škofljica.

Obroč okoli Ljubljane sklenilo na tisoče pohodnikov

Jože Čurin

Letošnji 58. Pohod ob žici v organizaciji Mestne občine Ljubljana in Timinga Ljubljana v počastitev osvoboditve Ljubljane in 10. obletnice vstopa Slovenije med enakovredne članice Evropske unije se je končal z vnovičnim rekordom udeležencev, saj so jih v treh dneh naštel 35.413. S pohodom so najprej začeli najmlajši iz ljubljanskih vrtcev, teh je bilo 8000, naslednjih dan so se pohod odpravili še učenci osnovnih šol in gimnazij. Tretji, zadnji dan pa je bil rezerviran za tekače in tekače-trojk ter udeležence na celotni 35 kilometrov dolgi poti. Tekočev je bilo 5.714, tekačev-trojk pa so naštel 6.168.

Pohodnikom in drugim ljubiteljem narave so se pridružili tudi tisti, ki jih Pot spominja na mračne dni fašizma, ki je Ljubljano obdal z bodečo žico, in oni, ki so na Poti spominov in tovarštva vihteli krampe in lopate. Na lepo urejeni trasi danes okoli 7000 dreves oklepa eno od evropskih mest, ki je bilo med drugo svetovno vojno žična ograja, delo italijanskega okupatorja, ki je z bodečo žico, bunkerji in strelskimi jarki poskušal zatreti upor Ljubljančanov. Takoj po končani vojni se je začelo z odstranjevanjem osovražene žične ograje, zasipavanjem strelskih jarkov ter odstranjevanjem bunkerjev in utrd. Le dva nekdanja bunkerja v Šiški in Mostah še spominjata na tiste case.

Od leta 1957, ko je bil prvi pohod po takratni poti okupirane Ljubljane do danes, se je marsikaj spremenilo, seveda v prid Ljubljančanov ter številnih rekreativcev in sprehajalcev. Leta 1992 je tedanja Demosova oblast skušala odstraniti vse, kar bi spominjalo na žično ograjo in z njo na odporniške dni, a jim to zaradi ostrih nasprotovanj Ljubljančanov ni uspelo. Ustanovljeno je bilo Društvo Zeleni prstan, ki je s svojimi člani in simpatizerji uspelo ubraniti ta spomenik pred nesmisli posameznikov pred več kot 20 leti. Danes je Pot ob žici prostor za številne rekreativce in sprehajalce, kjer najdejo košček miru pred vsakdanjim vrvežem urbanega okolja. O tem so se prepričali številni udeleženci letošnjega 58. pohoda; tisti, ki so se pohoda udeležili prvič, so zatrdili, da prihodnjih pohodov pač ne smejo izpustiti.

DOKUMENTARNA RAZSTAVA PARTIZANSKI PEVSKI ZBOR 70 LET, 1944-2014 V OSREDNJEM ATRIJU MESTNE HIŠE

Vaja Invalidskega pevskega zbora z dirigentom Pahorjem v Sadiniji vasi, 7. oktober 1944.

V Osrednjem atriju Mestne hiše je še do 31. maja 2014 na ogled dokumentarna razstava Partizanski pevski zbor 70 let, 1944-2014.

Sedemnajst borcev invalidov je 21. aprila 1944 v partizanski bolnišnici na Planini v Beli krajini ustanovilo Invalidski pevski zbor, edinstven v takratni vojskujoči se Evropi. Pozneje je bil preimenovan najprej v Partizanski invalidski pevski zbor in nato v Partizanski pevski zbor. Čeprav so se pevci v zboru menjavali, starejši so odhajali in mlajši prihajali, je bil tovariški duh med njimi podoben kot pri prvih pevcih – invalidih in ranjencih. Skupaj so preživeli veliko časa: na vajah in različnih odrih ter tudi ob veseljih in žalostnih dogodkih. Vseskozi so se zavedali pomena partizanske pesmi, ki se po njihovi zaslugi ni ohranila le na magnetofonskih trakovih, kasetah in ploščah, ampak se kot živa dediščina prenaša iz roda v rod.

Razstava kronološko predstavi 70 let delovanja zbora z izborom fotografij, najpomembnejših odlikovanj in priznanj ter daril, ki so jih pevci prinesli z mnogih koncertov v domovini in tujini, sicer pa je Partizanski pevski zbor svoj bogati arhiv poklonil v trajno last Belokranjskemu muzeju Metlika.

Razstavo je v četrtek, 15. maja 2014, s slavnostnim nagovorom odprl župan Zoran Jankovič. Ob odprtju razstave je zapel Partizanski pevski zbor pod vodstvom profesorja Franca Gornika. Pevcem pa so bila ob tej priložnosti podeljena tudi priznanja Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti.

Vljudno vabljeni na obujanje sedemdesetletnih spominov, ki segajo do Planine pod Mirno goro v Beli krajini!

Kultura, znanost in dobrodelnost

Foto: Dunja Wedam

Lanski festival Junij v Ljubljani je prinesel vrhunske umetniške predstave za vse generacije.

Foto: arhiv JSKD

Med 15. in 22. junijem bo v Ljubljani potekal prvi vseslovenski Teden ljubiteljske kulture na Ploščadi minister za kulturo dr. Uroš Grilc in župan Zoran Jankovič zvečer zasadila drevo avtohtone sorte,

JUNIJ V LJUBLJANI

9.–21. 6. 2014, Kongresni trg
www.visitljubljana.si

Ljubiteljem vrhunske kulture Mestna občina Ljubljana letos že šestič pripravlja festival *Junij v Ljubljani*, ki se bo od 9. do 21. junija odvijal na Kongresnem trgu. Gre za kulturne dogodke, ki so bili na programu v naših kulturnih ustanovah, tokrat pa bodo na ogled brezplačno. Nekaj dogodkov pa je pripravljenih prav za letošnji festival.

Program

Molièrov Skopuh Mestnega gledališča ljubljanskega

Prvi dan festivala se bo začel z znamenito Molièrovo komedijo Skopuh, ki je ob Tartuffu komediografovo najslavnejše delo.

Koncert Philippine Madrigal Singer

Zbor Philippine Madrigal Singers ali na kratko Madz, ustanovljen leta 1963, je eden svetovno najbolj priznanih vokalnih sestavov. Pod vodstvom Marka Anthonyja Carpia izvaja širok repertoar različnih stilov in obdobj: od renesanse do sodobne glasbe, filipinskih in mednarodnih ljudskih pesmi, opere, muzikala in popularne glasbe.

Krizantema na klavirju, Slovensko mladinsko gledališče

Glasbeno-gledališki projekt Janje Majzelj na poezijo Svetlane Makarovič. Dve veliki ženski, ki znata zadeti naravnost v srce!

Elektronika v mestu, Elements & CUK Kino Šiška

Gre za elektronski avdiovizualni dogodek, ki bo ozvočil in osvetlil najbolj aktualne smernice na elektronski sceni doma in po svetu.

Špil liga - finale prve lige dijaških bendov, CUK Kino Šiška

"Špilaaaj!" je vodilo prve lige dijaških bendov, ki od oktobra 2013 in do junija 2014 piše prvo sezono. Na natečaj so se lahko prijavile srednješolske glasbene skupine in posamezniki, ki imajo vsaj dve avtorski skladbi in so bili sposobni izvesti 20 minut živega koncertnega nastopa. Izbranih je bilo 15 glasbenih izvajalcev, ki so se pomerili na petih tekmovalnih večerih. Več o izbrancih na www.spilliga.si. Na finalu v okviru festivala Junij v Ljubljani se bodo pomerili 4 najboljši.

Macbeth po Shakespearu, Mini teater

Macbeth po Shakespearu režiserja Ivica Buljana in besedilu Heinerja Müllerja je prejemnik velike nagrade 44. festivala Borštnikovo srečanje, Marko Mandić je dobitnik nagrade za vlogo Macbetha in Jure Henigman nagrade za mladega igralca. Predstava je med najbolj vznemirljivimi in umetniško dognanimi predstavami, kar smo jih lahko videli pri nas v zadnjih letih.

Bal Moderne, Zavod EN-KNAP in ARENAL Vzav Production

Na prireditvi se bo občinstvo na Kongresnem trgu imelo priložnost naučiti tri kratke 3- do 4-minutne koreografije treh izmed najbolj priznanih in uveljavljenih imen sodobnega plesa:

slovitih belgijskih koreografov Anne Terese de Kersmaeker, Wima Vandekeybusa in Sidija Larbija Cherkaouija. Projekt v Ljubljano prihaja na povabilo Zavoda EN-KNAP, 13. septembra pa bodo v okviru otvoritve nove sezone Centra kulture Španski borci na Bal Moderne zaplesale tudi Moste.

Solisti, zbor in orkester SNG Opera in balet Ljubljana

Prepletanja: Koncert operne glasbe ob 40-letnici umetniškega delovanja maestra Igorja Švare. Otvoritveni koncert Mednarodnih ciklusov Poletje Imago Sloveniae in Poletje v Stari Ljubljani 2014. Poslušali bomo arije in uverture oper priznanih slovenskih in italijanskih skladateljev D. Švare, A. Foersterja, M. Poliča, V. Parme, G. Rossinija, G. Donizettija, G. Verdija in G. Puccinija.

Triada

je tradicionalni projekt, namenjen povezovanju umetniških akademij Univerze v Ljubljani: Akademije za glasbo, Akademije za gledališče, radio, film in televizijo ter Akademije za likovno umetnost in oblikovanje. 18. junija 2014 bodo akademije predstavile izbor iz svoje umetniške dejavnosti, k sodelovanju bodo povabile tudi študente drugih fakultet ter uveljavljene slovenske umetnike. Skupaj bodo pripravili bogat in raznolik program za občinstvo različnih starosti in okusov.

Šila Impro liga

Je mladinsko gledališki projekt, narejen po vzoru »starejše« Impro lige, ki jo je na slovenska tla v začetku devetdesetih prineslo Gledališče Ane Monro. V Šili in njenih podprojekti letno sodeluje več kot 350 mladih iz vse Slovenije. V letošnji sezoni je sodelovalo 20 ekip, ki so med seboj tekmoval od oktobra, zaključek pa bo predstava najboljših ekip, ki se bosta pomerili na VELIKEM ŠILA FINALU na Kongresnem trgu. Na finalu bomo gostili tudi finaliste IMPRO LIGE in mlade ustvarjalce celovečerne improvizirane predstave.

Big band Orkestra Slovenske vojske: Slovenska vojska skupaj z vami, dobrodelni koncert

Big band Orkestra Slovenske vojske (BB) vodi dirigent Rudolf Strnad in je sestavni del Orkestra Slovenske vojske oziroma Enote za protokol. BB ORKSV s svojimi nastopi razveseljuje publiko, dviguje razpoloženje, deluje kot povezovalac med civilnim in vojaškim življenjem in se velikokrat odzove klicem na pomoč z dobrodelnimi koncerti. Izkupiček tokratne dobrodelnosti bo namenjen Zvezi prijateljev mladine Slovenije.

Kazina, Mini plesni mozaik

Neponovljiva plesna predstava, v kateri se bodo predstavili mlajši plesalci Kazine. Gre za pester kolaž celoletnega plesnega ustvarjanja različnih plesnih vrst (od hip hopa, show danca, stepa in moderna, do jazza in street showa) najboljših in največkrat nagrajenih mladih plesalcev Kazine.

Kazina, Gala plesne miniature Ljubljane

Vrhunski izbor najboljših in največkrat nagrajenih plesnih točk v koreografijah svetovno priznanih koreografov Kazine.

Poletna noč

Tema tokratne Poletne noči, ki jo Festival Ljubljana pripravlja v sodelovanju z RTV Slovenija, so pesmi o Ljubljani. Prepevala jih bodo znana imena domače glasbene scene: Eva Hren, Tinkara Kovač, Alenka Godec, Slavko Ivančič, Nuša Derenda, Eva Černe, Anžej Dežan, Nina Strnad, Severa Gjurin, Lidija Kodrič, Lea Sirk, Manca Špič, Alex Volasko idr. Pod dirigentskim vodstvom Patrika Grebla jih bosta spremljala Big Band in Simfonični orkester RTV Slovenija. Ne zamudite najlepših skladb o naši prestolnici **21. junija ob 21. uri**. Poletna noč je edini dogodek v okviru festivala Junij v Ljubljani, ki ni brezplačen!

Po festivalu Junij v Ljubljani: Poletni kino na Kongresnem trgu

Tokratni kino na prostem se bo dogajal **25., 26. in 27. junija** zvečer. Posvečen bo trem obletnicam: 90-letnici Kinodvora, 100-letnici Potepuha, najbolj priljubljenega lika Charlieja Chaplina, in 2000-letnici Emone. Na platnu pred pročeljem Slovenske filharmonije – nekoč elitnega kina Matica – bodo v soju filmskega snopa zažareli Cirkus, Ben-Hur in Moje pesmi, moje sanje.

STOPITE NA SVETLO, DRAGI USTVARJALCI!

1.–22. 6. 2014
Prvi Teden ljubiteljske kulture v Ljubljani

Teden ljubiteljske kulture, ki ga v mnogih evropskih državah prirejajo že tradicionalno, je v prvi vrsti poklon vsem tistim, ki svojo energijo in čas namenjajo kulturi. Slovenskega bo zaznamovalo več kot 200 različnih kulturnih dogodkov doma in v zamejstvu. Hkrati pa gre za širšo obliko povezovanja, ohranjanja biotske raznovrstnosti in kulturne dediščine ter po svoje tudi za simbolno obnovo Slovenije po žledolomu. Na pobudo organizatorjev bodo namreč v tem tednu številne lokalne skupnosti zasadile sadno drevo stare slovenske avtohtone sorte.

Med 15. in 22. junijem bo po vsej Sloveniji in v zamejstvu potekal prvi Teden ljubiteljske kulture – osrednja otvoritvena slovesnost bo na Ploščadi Metelkova v Ljubljani

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti (JSKD) pripravlja v sodelovanju z Zvezo kulturnih društev Slovenije (ZKDS) prvi vseslovenski Teden ljubiteljske kulture, ki bo potekal med 15. in 22. junijem 2014 in bo z ustvarjalno energijo povezal celotno Slovenijo in zamejstvo. Osrednja otvoritvena slovesnost tedna bo v Ljubljani, na novem kulturnem prostoru, Ploščadi Metelkova ob parku Tabor, in sicer **v nedeljo, 15. junija**. Pestro kulturno dogajanje se bo začelo že ob 10.00 dopoldne z otroškimi delavnicami in bo trajalo vse do večera, ko bosta minister za kulturo **dr. Uroš Grilc** in župan **Zoran Jankovič** zasadila sadno drevo avtohtone slovenske sorte, simbol Teda ljubiteljske kulture.

na ljubljanskih ulicah

Metelkova pred Parkom Tabor. Po celodnevem dogajanju bosta simbol Tedna ljubiteljske kulture.

Pester kulturni in kulinarčni program

Poleg likovne, plesne, gledališke, lutkovne in glasbene delavnice za otroke bodo na otvoritveni dan na ogled tudi izbrani filmi Festivala najmlajših filmskih in videoustvarjalcev, ki letos praznuje 50 let. Popoldne bo ponudil raznolik kulturni program – od 17.00 do 18.00 se bomo ogrevali s Pihalnim orkestrom Litostroj, Akademsko folklorno skupino France Marolt, Srbskim kulturno umetniškim društvom Vidovdan ter številnimi drugimi, saj bo otvoritev gostila kulturna društva in razstavljalce, na voljo pa bo tudi kulinarčni program. Ob 18.00 bo na vrsti osrednji dogodek z zasaditvijo sadnega drevesa. Program bosta med drugim popestrila Plesni studio Intakt - združenja ustvarjalcev sodobnega plesa in skupina Jazzva. Razgiban večer se bo nadaljeval z Impro ligo in drugim presenečenji, zaključil pa ob 21.00 s koncertom Kitarškega orkestra Ljudmila Rusa.

Več o kulturnih programih, sodelujočih in razvoju projekta najdete na www.jskd.si, pridružite se nam lahko tudi na Facebooku (www.facebook.com/tedenljubiteljskekulture).

NAJ SE VIDI!

Organizatorja pozivata vse kulturne ustvarjalce, pa naj gre za ljubitelje ali profesionalce, da v Tednu ljubiteljske kulture po vzoru mnogih kolegov iz tujine na okenske police ali pred hiše na ogled postavijo inštrumente, slikarska platna, knjige, plesne kostume, gledališke plakate, zgoščenke, notne zapise, skratka predmete, ki ponazarjajo umetniško vrst ali kulturno dejavnost, s katero se ukvarjajo. »Stopite na svetlo, dragi ustvarjalci, naj se vidi, koliko prebivalcev te majhne države se ukvarja s kulturo!«

MNOŽIČNO PREDAJANJE LJUBITELJSKI KULTURI

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti združuje približno 5.000 društev z več kot 100.000 odraslimi člani. Bogata produkcija ljubiteljske kulture na področju vokalne in instrumentalne glasbe, gledališča, lutk, folklorne, likovne in literarne dejavnosti, plesa in filma, se vsako leto predstavi v 25.000 odrskih predstavah, prireditvah in razstavah. V Ljubljani je registriranih čez 400 kulturnih društev, v katerih se tesno prepletata ljubiteljska in profesionalna kultura. Največ Ljubljčanov se ukvarja z zborovskim petjem, likovno dejavnostjo in igranjem v godbah. Območna izpostava JSKD Ljubljana letno pripravi več kot 60 kulturnih prireditvev, v okviru katerih se predstavi okrog 300 različnih kulturnih skupin oziroma več kot 6000 posameznih ustvarjalcev. Nekateri izmed njih sodijo v najvišji vrh ljubiteljske kulture tako v slovenskem kot tudi mednarodnem prostoru: APZ Tone Tomšič, AFS France Marolt, Val – vokalna akademija Ljubljana, orkester Mandolina, Plesni studio Intakt, skupina Juicy joice in drugi.

Foto: Nik Rovnan

Najbolj razburljiva atrakcija lanskega Znanstivala je bila vožnja s kolesom po jeklenici čez Ljubljano.

ZNANSTIVAL – DOGODEK, KI SPODBUJA RAZMIŠLJANJE

6.–8. 6. 2014

Dr. Miha Kos

Letos bo med 6. in 8. junijem že šesto leto Ljubljano preplavila znanost in spodbujanje radovednosti ter razmišljanja. Na mostovih, trgih in ulicah našega glavnega mesta bo namreč zaživel ZNANSTIVAL, ki ga organizira Hiša eksperimentov - vseslovenski center znanosti tipa »izvedi sam«. Spet se bodo dogajali znanstveni šovi, ki jih bodo izvajali mojstri iz Hiše eksperimentov, ter gosti, ki bodo letos prišli iz Amerike, Estonije, Francije, Italije, Izraela in Poljske. V treh intenzivnih dneh se bo zvrstilo okoli 70 šovov in znanstveno-promocijskih predavanj.

Drzni eksperimenti

Društvo za znanost in izobraževanje DRZNI bo na Prešernovem trgu pripravilo delavnice *Drzni eksperimenti*. Seveda, tudi za dober spektakel se bomo potrudili. Lansko leto se je kar 350 polnoletnih obiskovalcev Znanstivala zapeljalo po Kolesarskem mostu – kolesarili so na posebnem kolesu s težiščem globoko pod pletenico, napeto čez Ljubljano pri Čevljarskem mostu. Ker je Hiša po kolesarjenju prejela kar nekaj prošenj, da bi se dogodek ponovil tudi letos, bo to tudi storila. Pripravite se 6. ali 7. junija. Nikar ne pijte alkohola! Prvič, ker to ni zdravo, in drugič, ker boste pred vožnjo s kolesom čez Ljubljano morali opraviti alkotest s čisto 0 alkohola v krvi. Drugače z vožnjo ne bo nič.

Za čas Znanstivala bo Hiša eksperimentov priprla svoja vrata, kar pomeni, da bo vstopnina bistveno nižja.

Novost: Vrt eksperimentov

Letos je Hiša med Znanstivalom poskrbela še za posebno novost. Na Stritarjevi ulici bo v soboto, 7. junija, potekal Vrt eksperimentov. Hiša je namreč povabila kar nekaj institucij, ki se ukvarjajo s promocijo znanosti in izobraževanja, da na stojnicah pokažejo tudi svoje atraktivne eksperimente. V koledarju torej obkrožite tri dni od petka, 6. junija, do nedelje, 8. junija, in uživajte ob izobraževanju! Znanstival je namenjen vsem radovednim - mladim in starim, vsem, ki so pripravljeni priznati, da še česa ne vedo, in so se pripravljeno učiti.

Spored Znanstivala je na voljo na spletni strani <http://www.znanstival.si>

15. FESTIVAL PROSTOVOLJSTVA

19.–25. 5. 2014

Mateja Prinčič

Slovenska filantropija, združenje za promocijo prostovoljstva, med 19. in 25. majem organizira 15. Festival prostovoljstva, ki se bo dogajal po vsej Sloveniji. Prostovoljci prinašajo spremembe v življenja posameznikov, krajev in širše skupnosti. Mnoge spremembe pa žal ostajajo nezapisane, nevidne, premalo cenjene in premalo poudarjene. S festivalom želimo proslaviti trud prostovoljcev ter prostovoljskih organizacij in odpreti širšo debato o tem, katere spremembe se že ustvarjajo in katere si še želimo ustvariti. Festival je priložnost, da prostovoljske organizacije javnosti predstavimo svoje prostovoljske zgodbe in se zahvalimo svojim prostovoljcem.

Osrednja prireditev Festivala prostovoljstva bo v četrtek, 22. maja 2014, med 13. in 17. uro na Prešernovem trgu

Letošnji festival bo postregel s številnimi novostmi. Prostovoljske organizacije pripravljajo pester nabor zabavnih in interaktivnih delavnic. Aktivnosti prostovoljskih organizacij (animacije, uganke in naloge za obiskovalce, nastopi, igre...) se bodo dogajale ob stojnicah in na Prešernovem trgu. Namen prireditve je predstavitev prostovoljskih organizacij obiskovalcem in prijetno druženje prostovoljcev. Organizacije bomo pripravile različne aktivnosti, s katerimi bomo obiskovalcem predstavile svoje poslanstvo in prostovoljsko delo, na voljo bodo tudi stojnice za promocijske materiale.

Ker se festivala vsako leto udeleži veliko število mladih prostovoljcev in ga obišče tudi precej posameznikov, ki jih prostovoljstvo zanima, jih bomo spodbudili k aktivnemu raziskovanju prostovoljstva preko igre »**Dobra dela potrebujejo tebe**«. Vsak udeleženec festivala, ki bo podrobneje spoznal vsaj 20 prostovoljskih organizacij ter zapisal lasten načrt za svoje prostovoljsko delo, bo za svoj trud nagraden.

Na isti dan bomo nekaterim slovenskim mestom letos prvič podelili nazive prostovoljstvu prijazno mesto, ki po mnenju Slovenske filantropije in članic Slovenske mreže prostovoljskih organizacij prepoznavajo pomen prostovoljskega dela občanov za življenje v njihovi skupnosti, cenijo njihovo delo, podpirajo prostovoljske organizacije in namenjajo del občinskih sredstev za razvoj prostovoljstva v svoji občini. Na isti dan bo potekala tudi okrogla miza, na kateri bodo lahko predstavniki občin, prejemnik priznanja, predstavili svoje vizije razvoja prostovoljstva na lokalni ravni. - Vabljeni, da se nam pridružite!

8. gledališki festival
Ljubljana, 22.-29. maj 2014

Slovensko mladinsko gledališče | Vilharjeva 11 | www.mladinsko.com
Gledališče Glej | Gregorčičeva 3 | www.glej.si

MLADINA, DOP, REPUBLIKA SLOVENIJA, MINISTRSTVO ZA KULTURO, Mestna občina Ljubljana

OBKUPNEK LUKA ČUKIČ

Napoved 8. gledališkega festivala Prelet, ki ga letos v tesnem sodelovanju z Mestno občino Ljubljana pripravljata Slovensko mladinsko gledališče in Gledališče Glej. V času festivala v Ljubljani, mestu zatočišču, poteka tudi generalna skupščina ICORN, neodvisne mreže mest, ki nudijo – tako kot Ljubljana – zatočišče preganjanim pisateljem.

Program gledališkega festivala Prelet, ki bo od 22. do 29. maja 2014, pripravljata pa ga Slovensko mladinsko gledališče in Gledališče Glej, letos v tesnem sodelovanju z Mestno občino Ljubljana, gostiteljico Generalne skupščine ICORN, obsega šestnajst gledaliških predstav in številne spremljevalne dogodke. 22. maja 2014 bo v SMG festival odprla slovesnost *Pekel je prazen* v režiji Marka Mlačnika, navdihnjena z literarnim ustvarjanjem članov mednarodne mreže ICORN. Posebnost festivala Prelet, ki je privlačen dogodek za domače in tuje občinstvo, je, da so vse predstave pospremljene s prevodi v angleščino.

8. gledališki

Letenje je svoboda

Uršula Cetinski,
direktorica in umetniška vodinja SMG

Letošnji Prelet, 8. gledališki festival, ki ga pripravljamo skupaj s sodelavci iz Gledališča Glej, bo še posebno slovesen. Zgodil se bo v času, ko bo v naši prestolnici zasedala mreža ICORN, v kateri so združena mesta, med njimi tudi gostiteljica Ljubljana, ki zagotavljajo zatočišče pisateljem, novinarjem in drugim intelektualcem, katerih bivanje v domovini jim zaradi narave njihovega dela ne omogoča varnega življenja. Zato jim različna, med seboj povezana mesta ponujajo varen pristan za življenje in ustvarjanje. V Slovenskem mladinskem gledališču bomo 22. maja 2014, ko se bo Prelet začel s prireditvijo *Pekel je prazen*, z veseljem sprejeli udeležence Generalne skupščine mreže ICORN. Kljub globalni povezanosti s pomočjo novih tehnologij je medsebojno srečevanje v živo nenadomestljiva dragocenost, zato vas vabimo, da se nam pridružite na našem majskem srečevanju na Preletu.

Kreativnost in družbena kritičnost sta v nedemokratičnih družbah za posameznika lahko usodno nevarni, v demokratičnih pa pravzaprav ravno tako, le sredstva so nekoliko bolj prikrita. Zato so degradirani, dostojanstva oropani ustvarjalci in kritični posamezniki pogosto prav umetniki. O tem vsaka po svoje pripoveduje tudi predstave Slovenskega mladinskega gledališča, ki jih predstavljamo na letošnjem Preletu. Naša izjemna mednarodna uspešnica *Preklet naj bo izdajalec svoje domovine!* v režiji Oliverja Frlića nam pokaže vzporednice med sovraštvi v gledališkem kolektivu in možnostjo krvave vojne, kot se je odigrala na Balkanu. *Pavla nad prepadom* po Skubičevi drami v režiji Matjaža Pograjca nas sooči s stenami, ki jih je slovenska družba postavila okoli alpinistke in lastnice kinematografov Pavle Jesih in ki jih ta ženska – večša plezanja po gorah – vendarle ni mogla premagati. Tudi Vinko Möderndorfer Genetovi *Služkinji* interpretira predvsem kot nepremostljiv antagonizem med oblastniki in socialno šibkimi. *Zadnji ples Nižinskega* Normana Allena v režiji Marka Mlačnika nas osvobi z življenjsko zgodbo vizionarskega koreografa in pesalca Vaclava Nižinskega, ki sta ga tudi teža revščine in kasneje teža slave pripeljali do dolgoletnega bivanja v izolaciji psihiatričnih ustanov. Stene se prav tako nevarno stiskajo okoli Daria Varge v njegovem presunljivem gledališkem avtoportretu *Zakulisje prvakov*, ki ga je ustvaril skupaj z Natalijo Manojlovič in Vincijem Vogue Anžlovarjem. Ali ima danes posameznik v Sloveniji sploh kakšno možnost za ustvarjanje pravičnejše družbe, se navdihnjeni z daljno antiko sprašujejo ustvarjalci predstave *Sokrat, Slavoj in sofisti* v režiji Jureta Novaka. Na Preletu si bomo ogledali tudi naši uprizoritvi *Veter norosti* v režiji Marka Tompkinsa in *Srce na dlani* po besedilu Drage Potočnjak v režiji Marena Bulca, ki bosta premierno uprizorjeni maja.

Letenje je svoboda. Prelet pa pravi kraj za vse, ki jo iščemo v umetnosti.

festival Prelet

22. do 29. maj 2014

Glej, mednarodno leto

Marko Bratuš, umetniški vodja Gledališča Glej

Letošnji Prelet je nekaj posebnega. Ne zato, ker je tretjič zaporedoma nastal v sodelovanju med Slovenskim mladinskim gledališčem in Gledališčem Glej, ampak zato, ker je z letošnjim letom festival resnično dobil mednarodne razsežnosti. Pridružila sta se mu namreč dva pomembna dogodka: Generalna skupščina Mreže mest zatočišč preganjanih pisateljev ICORN ter letno srečanje vzhodnoevropske mreže uprizorivnih umetnosti EEPAP, katere člana sta obe gledališči. Oba dogodka si s Preletom ne delita zgolj časovnega okvirja, ampak tudi odločno sooblikujeta njegov program. To pa je le zadnji korak v mednarodno izjemno pestri sezoni Gledališča Glej.

Sezona 2013/14 je bila za Glej obdobje mednarodnih projektov: poleg tega, da smo veliko gostovali po tujini in doma pripravili več delavnic s tujimi gosti, smo skupaj s partnerji iz več evropskih držav zasnovali mednarodni projekt Generacija generaciji, namenjen izobraževanju mladih gledalištnikov in njihovih mentorjev, kot partnerji sodelujemo še pri dveh drugih projektih evropskih mrež, začeli smo nov rezidenčni projekt – Jaša Koceli bo v enoletnem procesu sodeloval s pesniki iz štirih evropskih držav –, okrepili smo odnose s kulturnimi inštituti držav EUNIC (Avstrija, Francija, Italija, Nemčija, Španija in Velika Britanija) in ne nazadnje tudi sprejeli soorganizacijo konference EEPAP.

Mednarodno udejstvovanje in sodelovanje pri številnih uspešnih projektih za Gledališče Glej pomeni predvsem potrditev dobrega dosedanjega dela in dodatno motivacijo, da vztrajamo pri svoji programski usmeritvi, ne oziraje se na trenutno precej neugodne razmere pri financiranju nevladnih organizacij s področja kulture na domači grudi.

Za dežjem vedno posije sonce, pravijo. Če povzamem domačega pesnika, ki ga sicer niso pretirano preganjali, je pa razumel sinusoidno naravo življenja: »Vremena bodo Kranjcem se zjasnile, jim milše zvezde kakor zdaj sijale ...«

ICORN v Ljubljani, mestu zatočišču, in na Preletu

Peter Ripken, predsednik Izvršnega odbora ICORN-a

Mednarodna mreža mest zatočišč za preganjane pisatelje (ICORN) letos svojo Generalno skupščino – najpomembnejše srečanje te organizacije, ki vsaki dve leti poteka v enem od evropskih mest – organizira v Ljubljani, slovenski prestolnici, tudi članici mreže.

ICORN ni pisateljsko društvo, ampak neodvisna mreža mest, ki ponujajo zatočišče preganjanim pisateljem; gre torej za konkretno zavezo človekovi svobodi izražanja. ICORN tesno sodeluje z mednarodnim združenjem PEN, zlasti v povezavi z načelom svobode izražanja in demokracije, in predvsem z Odborom za pisatelje v zaporu, ki nam pomaga pri odločanju o tem, katere pisatelje je treba namestiti v mesto zatočišče.

ICORN je star komaj osem let, vendar gradi na izkušnjah mest, ki so že prej ponujala zatočišča. Združuje več kot štirideset mest članov; lani je prejel enaindesemdeset prošenj pisateljev v stiski in trinajst pisateljev je prispelo v ICORN-ova mesta, kjer so dobili priložnost za delo brez strahu pred cenzuro in preganjanjem. Med člani so velika mesta, kakršna so Pariz, Barcelona, Stockholm, Amsterdam, Ciudad de México in Frankfurt, pa tudi majhna, na primer Chiusi v Italiji, Fano na Danskem ali Molde na Norveškem.

ICORN je dobro orodje in pokazatelj za organizacije in institucije, ki so vpete ali si želijo biti vpete v delo s pisatelji v izgnanstvu. Odprti smo za vsa mesta, ki bi se mreži rada pridružila, in smo v stiku z mesti na številnih koncih sveta. Veliko izkušenj imamo z imigracijskimi zakoni in vizumi za povabljenе pisatelje. Našim srečanjem prisostvujejo predstavniki zelo uspešnih partnerstev med ICORN-om in centri PEN, na primer katalonskim, slovenskim, norveškim, švedskim in danskim. ICORN je glede varovanja človekovih pravic in mest zatočišč tudi v tesnem stiku z evropskimi organizacijami in ustanovami ter z njimi sodeluje.

Še zlasti smo veseli, da bo tokratno srečanje več kot stotih predstavnikov iz ICORN-ovih mest zatočišč in različnih organizacij sovpadlo z gledališkim festivalom Prelet in tako gostom, zbranim v Ljubljani, ponudilo sijajno priložnost, da se naučijo vsega raznolikega razpona tega festivala v slovenski prestolnici.

PROGRAM

22. maj: ● 19.30, SMG – Zgornja dvorana, **Pekel je prazen**, režija Marko Mlačnik

Dramatizacija po besedilih Jahangirja Alama Akasha, Mansurja Rajiha, Girme Fantajeja, Naeimeh Sanaye, Brine Svit, Bertolta Brechta, Milana Dekleve in Henrija Lopësa: Anja Radaljac.

23. maj: ● 11.00, SMG – Spodnja dvorana, Oliver Frljič: **Preklet naj bo izdajalec svoje domovine!**, režija Oliver Frljič. Za udeležence Generalne skupščine ICORN, ob 9.30 zajtrk za obiskovalce predstave. ● 19.00, SMG – Spodnja dvorana, Oliver Frljič: **Preklet naj bo izdajalec svoje domovine!**, režija Oliver Frljič. ● 21.00, Šušarski most, **Na most**, koncept in režija

Jaša Koceli. Premiera. Pred predstavo branje avtorjev ICORN-a na ladji, ki se bo ustavljala na različnih lokacijah med Mesarskim in Šušarskim mostom z začetkom ob 20.00 pri Mesarskem mostu. ● 21.00, SMG – Stara pošta, Dario Varga: **Zakulisje prvakov** (Gledališki avtoportret), režija Natalija Manojlović.

24. maj: ● 17.00, Glej, **Četrtek**, režija Nina Šorak. Po motivih *Fragmentov ljubezenskega diskurza* Rolanda Barthesa. ● 19.00, SMG – Zgornja dvorana, Andrej E. Skubic: **Pavla nad prepadom**, režija Matjaž Pograjc. ● 21.00, Glej, **Po spletu okoliščin**, režija Nina Šorak. Besedilo: Daniel Glattauer, Andraž Polič, Anja Novak, Rok Kravanja, Nina Šorak. ● 21.00, SMG – Spodnja dvorana, **Sokrat, Slavoj in sofisti**, režija Jure Novak.

25. maj: ● 19.00, SMG – Zgornja dvorana, **Veter norosti**, zasnova in režija Mark Tompkins. ● 21.00, Glej, **Svoboda**, avtorja in izvajalca Branko Jordan in Miha Golob. Po motivih *Bele krizanteme* Ivana Cankarja. ● 21.00, SMG – Spodnja dvorana, Draga Potočnjak: **Srce na dlani**, zasnova in režija Mare Bulc. Predpremier.

26. maj: ● 19.00, Glej, **Jaz Jaz Jaz Jaz**, režija in koncept Jaša Koceli. Avtorji/pesniki: Aja Zamolo, Rebecca Perry, Camille Faucherre, Mitja Drab. ● 21.00, SMG – Stara pošta, Norman Allen: **Zadnji ples Nižinskega**, režija Marko Mlačnik.

27. maj: ● 19.00, Glej, **Nisem**, režija Eva Nina Lampič. Konceptna zasnova: Eva Nina Lampič, Simona Hamer. Soustvarjalci: Nejc Cijan Garlatti, Maruša Majer, Dani Modrej, Vito Weis. ● 21.00, SMG – Stara pošta, Jean Genet: **Služkinji**, režija Vinko Möderndorfer.

28. maj: ● 21.00, Glej, **Sedem vzdihov**, režija Tanja Miletić – Oručević. Po motivih zbornika *Ženska stran vojne*. Gostovanje Mostarskega gledališča mladih, Mostar, BiH.

29. maj: ● 21.00, Glej, Guillaume Apollinaire: **Enajst tisoč batin**, režija Ivan Peternejl.

Predstavi bo sledila zabava ob koncu festivala v klubu Daktari na Krekovem trgu 7. Pridružite se nam!

Spremljevalni dogodki

Od 22. do 24. maja (v primeru slabega vremena odpade): ● V četrtek popoldne in ● petek dopoldne, travnik pred SMG; ● v soboto od 10.00 do 18.00, park Zvezda, **Knjižnica pod krošnjami**.

22. maj: ● Okoli 22.00 (po otvoritveni predstavi), SMG, **Koncert dua Incurabili**.

23. maj: ● 17.00, Slovenski gledališki inštitut (Slovenski gledališki muzej), **Projekt Most (Richard Foreman)**. ● Od 20.00 do 21.00, med Mesarskim in Šušarskim mostom

Pesniški po(e)tep po Ljubljani.

Od 23. do 25. maja: ● Ura in kraj bosta še določena. **Javni razpisi: Ustvarjalnost na zahtevo**. Srečanje EEPAP. ● Petek od 14.30 do 18.30, ● sobota in ● nedelja od 9.00 do 13.00 in od 14.30 do 18.30, Mladinsko. **Gledališče upora**. Delavnica dramskega pisanja z ameriškim dramatikom Normanom Allenom.

NAKUP FESTIVALSКИH VSTOPNIC

V Prodajni galeriji SMG, Trg francoske revolucije 5, Ljubljana, T: 01 425 33 12, www.mladinsko.com

Certifikat LGBT prijazno

Dr. Simona Topolinjak

Foto: arhiv

Mavrična zastava v znamenje LGBT prijaznega mesta.

Mestna občina Ljubljana se s svojimi dejavnostmi posveča različnim ranljivim skupinam, med njimi tudi ljudem, povezanim v skupnost LGBT. LGBT je kratica, s katero označujemo lezbično, gejevsko, biseksualno in transspolno skupnost. Izraz tako poudarja raznolikost spolnih usmerjenosti in spolnih identitet.

V seriji knjižic Ljubljana – zdravo mesto je tako konec lanskega leta izšla knjižica Mavrična Ljubljana, kjer so predstavljene aktivnosti LGBT v Ljubljani oziroma Sloveniji. Tudi v Strategiji razvoja socialnega varstva v MOL za obdobje od 2013 do 2020, ki jo je sprejel Mestni svet MOL, smo se zavezali k podpori socialnovarstvenim programom, namenjenim ljudem, ki pripadajo tej skupnosti, ter k podpori programom ozaveščanja za zaposlene v javnih službah. Ker pa želimo ozaveščati ljudi tudi širše, smo se skupaj z nevladnimi organizacijami lotili pridobitve certifikata *LGBT prijazno*, v katerega se lahko vključijo tudi druge javne in zasebne organizacije ter podjetja.

Namen pridobitve certifikata je predvsem ozaveščanje širše družbe. Ljudje iz skupnosti LGBT se namreč soočajo z zadregami, težavami in diskriminacijo, ki je heteroseksualno usmerjeni posamezniki včasih niti ne opazijo, saj izhajajo s svojega stališča in jim je njihov pogled na življenje samoumeven (npr. pogovor o partnerju oziroma partnerici, pogovor o otrocih). Naš cilj je, da znotraj delovnega okolja in navzven do ljudi, s katerimi so posamezniki v poslovnih stikih, ustvarimo ozračje, ki bo prijazno za vse.

Ozaveščanje bo potekalo z izobraževanjem vodstvenih ljudi posameznih organizacij. Zajemalo bo tematike, ki se nanašajo na temeljne človekove pravice ter na spoznavanje specifičnih potreb ljudi iz skupnosti LGBT. Vodilni bodo pridobljeno znanje prenesli svojim sodelavcem in sodelavkam ter skrbeli, da bo ideja o enakem pristopu do vsakogar in zagotavljanje temeljnih človekovih pravic upoštevana med zaposlenimi in navzven do ljudi, ki so z njimi v poslovnem stiku.

Upamo, da bomo s tem drobnim korakom dosegli premike v razmišljanju družbene skupnosti in pomembno prispevali k zmanjšanju homofobije ter morda celo k sistemskim rešitvam na tem področju v državi.

Boštjan Kotnik

Boštjan Kotnik,

Aina Šmid

Foto: arhiv Centra Janeza Levca

Lanskoletni festival Igraj se z mano na Kongresnem trgu.

Mednarodni festival Igraj se z mano, ki je medtem prerasel že v Mednarodno festivalsko leto Igraj se z mano, se odvija letos že osmič. Na desetine prireditev, glasbenih in plesnih nastopov, predstav, razstav, delavnic in animacijskih koticov, ki se bodo med 27. in 30. majem predstavili v središču naše prestolnice, na Kongresnem trgu, so le vrhunec tistega programa, ki ga pripravljata Center Janeza Levca Ljubljana in Društvo za kulturo inkluzije. Igraj se z mano je dogodek, ki s svojimi aktivnostmi spodbuja socialno integracijo oziroma vključevanje med otroki, mladostniki, odraslimi ljudmi s posebnimi potrebami in večino ljudi vseh generacij. V Sloveniji se bo festivalsko povezovanje sočasno dogajalo še na prizoriščih v Mariboru in na Muti, sicer pa gre za čisto izvorno pobudo, celo zaščiten blagovno znamko, ki je zrasla na naših tleh in za katero stoji 24 ur na dan človek, spiritus movens, duša in srce akcije – Boštjan Kotnik.

Duša in srce Boštjan Kotnik. S sodelavci, kot vedno poudari. Nikoli ne govori v ednini ali o svojih zaslugah. Po izobrazbi je pedagog andragog z diplomom Filozofske fakultete, kar mu je po lastnih besedah na začetku vzgojiteljske poti v Zavodu Janeza Levca kljub neznanju s področja specialne pedagogike dalo celo neko prednost. Ni bil obremenjen s predalčki in togimi koncepti stroke, ampak se je bil pripravljen učiti, predvsem pa je kmalu imel veliko zamisli, kako bi se dalo na tem področju marsikaj premakniti. Danes je Boštjan Kotnik vodja Oddelka za projektne dejavnosti v Centru Janeza Levca, ki je zrasel prav iz izkušenj na omenjenem projektu in je edini te vrste, ki delujejo znotraj specializirane šolske ustanove.

Mednarodni festival *Igraj se z mano*, ki se vsako leto odvija na majskih ulicah Ljubljane, bo letos potekal že osmič. Kako se je vse skupaj začelo, od kod pobuda? »Prihajamo iz neke segregirane oblike šolskega okolja, s šole s prilagojenim programom Centra Janeza Levca Ljubljana in tu se je porodila ideja o neformalnem načinu učenja v festivalski obliki, da pokažemo ljudem, kdo smo, kaj zmorejo naši učenci, in predvsem, da so naši otroci enakovredni, na nekaterih področjih celo boljši kot njihovi sovrstniki z značilnim razvojem. Radi bi pokazali tudi širši javnosti, da lahko učenci z motnjo v duševnem razvoju oz. s posebnimi potrebami nasplo napredujejo, kadar imajo ustrezen program in strokovno podporo. Pobuda je nastala iz želje po socialni integraciji (ki je temelj inkluzije) učencev s posebnimi potrebami, z otroki z značilnim razvojem in iz potrebe, da bi ustvarili takšen prostor oziroma okolje, kjer bi se ločnica med normalnostjo in hendikepom razblinila. In prav to lahko doživimo na našem festivalu, ljudje se tam ne ločujemo na tiste s posebnimi potrebami in one druge. Ni več predalčkanja v glavi, ločevanja, zgodi se preskok, vključevanje posameznika ne glede na različnost. Festivalska oblika prav skozi igro, nastope, delavnice

in vse aktivnosti, ki se tam dogajajo, ponujajo priložnost za takšno vključevanja in ustvarjanja.«

O tem, da je bil med glavnimi pobudniki in je še motor tega gibanja, takoj skromno popravi, da v življenju ničesar ne moreš narediti sam in da nikoli ne gre za enega človeka. Pride čas, ko dozori ideja za neke potrebe, ki so v zraku. Predvsem pa so potrebni okolje in somišljeniki, ki te podpirajo in so odprti za spremembe. Center Janeza Levca Ljubljana z ravnateljem dr. Matejem Rovškom in drugimi strokovnjaki je bil naklonjen svežim pogledom in idejam novopečenega vzgojitelja. S festivalom mu je uspelo prebiti kratek stik z drugačnostjo, ali kot rečemo danes, z različnostjo. Po vseh teh letih, odkar se festival dogaja odprto na glavnih ulicah Ljubljane in drugih mest, se ljudje vključujejo vanj brez zavor in predsodkov.

»Družba je v teh letih v marsičem napredovala, res pa je, da se zaradi vedno večjega pomanjkanja denarja, sredstva najprej vzamejo prav tem dejavnostim. Učinki pa so pomnoženi. Saj se ljudje s posebnimi potrebami velikokrat srečujejo tudi z drugimi oblikami prikrajšanosti, kot so ekonomska, družbena, socialna itd. Vse to je vedno povezano. Ljudje s posebnimi potrebami imajo zagotovo najmanj možnosti tudi v družbi v času krize. Ko izgublamo delovna mesta, zagotovo občutimo: če ni za enega, ni za nobenega! Kje v družbi bo potem še prostor za vse druge marginalne skupine? Čeprav se marsikdaj obnašamo, kot da gre za neke nebedijhtreba, ki zavirajo naš razvoj za boljšo prihodnost, bi se morali zavedati, da nas prav raznolikost bogati in sodelovanje daje dodano vrednost našemu življenju.«

To pa je druga plat medalje. »Po osmih letih festival ob vseh nagradah in mednarodnih priznanjih še vedno nima urejenega stalnega financiranja,« nam pove prizadeto Boštjan. Pomen festivala sta znala prepoznati le Mestna občina Ljubljana in njen župan, medtem ko v drugih slovenskih mestih, Mariboru in Muti, dobijo sredstva le s pomočjo donacij in sponzorstev, zato

oče festivala Igraj se z mano

se vsako leto znova borijo za svoj obstoj. V »delovnem štabu« festivala v kletnih prostorih stavbe Janeza Levca na Karlovski cesti, ki utripa tudi v prazničnih dneh, saj se bliža najzahtevnejši del priprav na festival, je bilo tako občutiti, da je Boštjan Kotnik živo vprežen v reševanje vseh detajlov in zapletov ob tako zahtevnem projektu.

Pionirskega duha, nekonvencionalen in strastno zavezan poslanstvu, ki si ga je zadal, kljub težavam družbe v recesiji in ovirah, ki jih mora z majhnim timom sodelavcev premagovati na poti do uresničitve vsakoletnega projekta, ostaja ves čas predan promotor ideje Igraj se z mano. Vse leto poteka na različnih lokacijah več kot 40 dogodkov. Mednarodni festival se letos odvija v treh glavnih sklopih: festivalskem v mestnih središčih, športnem, ki so ga poimenovali **Bodi športnik** in se odvija na stadionih in športnih igriščih, ter ustvarjalnem delu **Bodi umetnik**, z likovnim natečajem, na katerem je z več kot 5000 deli sodelovalo 314 ustanov. Razstavo, ki zasede celo nadstropje Cankarjevega doma, postavijo učenci sami, zraven pa potekajo še likovne delavnice, podelitve diplom itd. Po 14 dneh se razstava seli še po drugih mestih Slovenije in tujine, kjer se spet družijo otroci in odrasli iz različnih organizacij iz lokalnega okolja. Zadnji sklop pa se imenuje **Bodi popotnik**, kjer se mladi z oviranostmi skupaj s sovrstniki vključujejo v številne domače in mednarodne projekte ter izmenjave na podlagi koncepta vključujoče doživljajske pedagogike.

Je naša družba dovolj senzibilna za ljudi s posebnimi potrebami, posebej zdaj v času krize, ko je veliko ranljivih skupin še posebej na udaru? »Živimo v nekem krču. Skoraj ni družine, ki danes ne bi doživljala takšne ali drugačne stiske. Bodisi, da gre za bolezen, za ekonomsko stisko, medosebne odnose, bodisi oviranost ali službo, ki smo jo prisiljeni opravljati, a ni naša izbira. Vsi živimo v nekih stiskah in zagotovo v tem ne bi mogel izpostaviti le ljudi s posebnimi potrebami. Človeka z Downovim sindromom bomo takoj opazili in nam je morda simpatičen, nekoga z duševno motnjo pa morda ne bomo prepoznali. Prav tako velikokrat ne prepoznamo tudi drugih oblik stiske. Večja občutljivost je najpomembnejša na individualni ravni, v stiku z realno izkušnjo z drugim, ko prepoznaš potrebe drugega kot svoje. S spoštovanjem drug drugega, ne glede na njegovo drugačnost, oviranost, družbeni status ali socialni položaj. Do tega lahko pride šele tedaj, ko posameznik dobi uvid v drugega človeka. Marsikdaj si domišljamo, da spoštujemo vsakega človeka, živimo pa tega ne.«

V osmih letih je uspel projekt Boštjana Kotnika in njegovih predanih sodelavcev ustvariti mrežo 600 vrtcev, šol in ustanov, ki se vračajo vsako leto. Dobro ime in dober glas sežeta daleč. V projektu pa poleg Boštjanove

ekipe deluje tudi okoli 250 prostovoljcev, večinoma študentov fakultet, kjer sistematično predstavljajo svojo dejavnost. »Prostovoljci so ključni, da potekajo igre varno in na pravi način. Zaradi svoje neobremenjenosti prostovoljci pogosto tudi veliko bolj sproščeno sodelujejo z nastopajočimi otroki, kot bi morda poklicni pedagogi.«

Letos so prvič pripravili tudi poseben izobraževalni program za učitelje, pedagoške in druge strokovne delavce z različnih šol, da jih usposobijo za vključevanje raznolikih učencev v neko učno skupino. Danes so učenci s posebnimi potrebami pogosto tudi učenci rednih šol in razredov, a jih nova okolica kljub dobri volji marsikdaj ne zna prav sprejeti oziroma vključiti v svoj vsakodnevni utrip. Program izobraževanja za učitelje poteka v Centru Janeza Levca pod mentorstvom njihovih strokovnjakov, dr. Robija Krofliča in dr. Mateja Rovška in treh moderatorjev, med katerimi je tudi Boštjan Kotnik.

»Učitelje, profesionalce vodimo skozi njihove potrebe in izkušnje, skozi praktično reševanje problema. Če hočemo resnično ustvarjati vključujočo družbo, moramo okrepiti predvsem učitelja, saj je prav učitelj v sedanjem zbirokratiziranem procesu izgubil svojo vlogo v šoli in v družbi. Pomagati in ohrabriti ga moramo, da ponovno dobi svojo avtonomnost. Naučiti ga želimo, da se s starši pogovarja in jih jemlje kot partnerje, ne kot svoje nasprotnike, ki se jih mora bati, kar je danes pogosto. Problemov v realnem šolstvu je veliko, učitelj pogosto dobi v razred hiperaktivnega otroka ali nekoga na invalidskem vozičku, svojo pozornost pa mora deliti še z drugimi dvajsetimi ali tridesetimi otroki v razredu ali v vrtcu. Učitelj preprosto ni opremljen za takšne situacije, zato smo zastavili naš program tako, da posredujemo svoje znanje in moč tudi drugim pedagoškim delavcem. Hkrati pa se učimo tudi mi, saj imajo tudi oni svoje bogato znanje in izkušnje, le pogosto nimajo nikogar, ki bi mu jih predali naprej. Mestna občina Ljubljana nas v našem delovanju podpira in nam pomaga financirati izobraževalni program za učitelje.«

In kakšna je vaša vizija za prihodnost? »Še naprej delati na tem, kar naprej delati!«

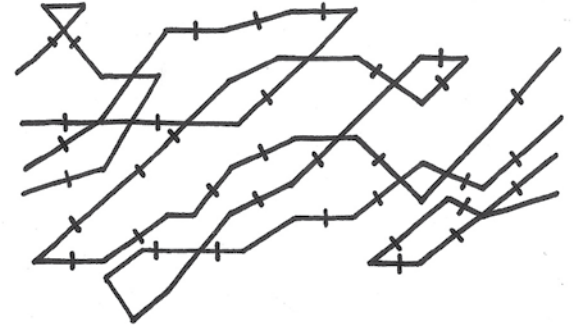
**Program Festivala Igraj se z mano v Ljubljani
27. 5. do 30. 5. 2014**

Dopoldanski program bo potekal od 9. do 13. ure, popoldanski od 16. do 20. ure. Ob delavnicah bodo na dveh odrih potekali nastopi različnih osnovnih šol. Delavnice, nastopi na Janezovem odru in nastopi na bodo potekali vsak dopoldne, v petek pa popoldne, vsak dan ob 20. uri pa se bo začel večerni program.

Mozaik moje Ljubljane

Opazujem, se spomnim, pogledam v knjigo
in na medmrežje, vprašam, poznam.

Risba: Dušan Muc

Na katerih osmerokotnih javnih obeležjih naletimo na tako risbo, ki teče okoli in okoli?

Odgovor na zastavljeno vprašanje pošlji s pripisom »Natečaj Mozaik moje Ljubljane«, s svojim naslovom in razredom ljubljanske osnovne šole, ki jo obiskuješ, najpozneje do 9. junija na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljanana.si ali na naslov: Mestna občina Ljubljana, Glasilo Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana.

Med pravnimi odgovori bo izžrebanec prejel dve brezplačni veliki kombinirani vstopnici za Ljubljanski grad.

Odgovor na vprašanje iz prejšnje številke glasila

Risba: Dušan Muc

Arheologi so ugotovili, da je bilo obzidje rimske Emone pravokotne oblike s stranicama okoli 520 x 430 m; skoraj v celotni dolžini je ohranjen južni del na Mirju, imenovan Rimski zid.

Vstopnici za Ljubljanski grad je dobil Ante Anžlovar, 7. a razred OŠ Martina Krpana Fužine. Iskrene čestitke!

Rubriko pripravlja Dušan Muc.

NAGRADNI NATEČAJ ZA LJUBLJANSKE OSNOVNOŠOLCE

Če hodiš v ljubljansko osnovno šolo, si povabljen, da bolje spoznaš Ljubljano. Pravilno odgovori na zastavljeno vprašanje v rubriki Mozaik moje Ljubljane, dopiši, kateri razred in katero osnovno šolo v Ljubljani obiskuješ, in mogoče bo žreb izbral prav tebe, da se boš brezplačno popeljal na Ljubljanski grad z vzpenjačo, se povzpel na Razgledni stolp, si ogledal Virtualni grad in stalno razstavo slovenske zgodovine. Čakata te dve veliki kombinirani vstopnici, ki ti ju podarja Javni zavod Ljubljanski grad, da boš na Grad povabil tudi svojega spremljevalca.

»Mesto deluje zelo čisto, urejeno, evropsko«

Staša Cafuta Trček

Turizem Ljubljana je za promocijski film Gregorja Kresala *Ljubljana Ljubljana* pravkar prejel kar tri mednarodne nagrade, turistični obisk pa se je v prvih štirih mesecih letošnjega leta povečal za 8,8 odstotka v primerjavi z lanskim letom, ki je bil po turističnem obisku rekorden. Čeprav je promocija temeljnega pomena za privabljanje tujih gostov, pa številni zapisani in nezapisani vtisi turistov, vsi po vrsti polni občudovanja, govorijo o tem, da k obisku odločilno prispeva tudi njihov glas. Prislovica o najlepšem mestu na svetu, ki je sprva zbuja dvomljive nasmeške, postaja vsak dan bolj resnična – ne le zato, ker Ljubljana pridobiva nova prizorišča, ki odkrivajo lepoto mesta, ampak nič manj prav s komplimenti, ki jih izrekajo o Ljubljani tuji gostje.

Alex, študentka zgodovine, New York, ZDA

V Ljubljano sem prišla s kolegi študenti, ki v italijanskih Firencah študiramo zgodovino. Ljubljano si ogledujemo z zgodovinskega vidika. Zelo mi je všeč. Urejenost in arhitektura, predvsem stare, lepo ohranjene stavbe ter lepo prepletanje s sodobno arhitekturo. Izvedeli smo tudi, da letos vaše mesto praznuje 2000 let, odkar je tu stalo rimsko mesto. Zavidljiva obletnica! In še: opazila sem inštalacijo s čevlji, ki visijo sredi ulice – čudovito.

Alice Ivanusa, študentka, Aachen, Nemčija

Moj oče se je rodil v Sloveniji. Dedek pa še zmeraj živi tukaj, zato vsakega toliko časa pridem v Slovenijo. Tokrat sem s seboj pripeljala fanta, da mu pokažem, od kod prihajajo moji predniki. Seveda sva se ustavila tudi v Ljubljani. Vračava se z Gradu in opazila sva, da je hrib razrit, drevesa so polomljena in potekajo ureditvena dela. Spraševala sva se, kaj je narobe, in zdaj ste nama povedali, da so poškodbe dreves posledica žleda. Narava včasih res ne prizanaša.

Robin Huelsmann, študent, Aachen, Nemčija

V Sloveniji sem prvič. S punco sva se pripeljala z avtobusom. Pokrajina je res čudovita, nepozabna. Prvi vtis o Ljubljani pa je, da gre za mesto, ki ima bogato zgodovino, o čemer pričajo

tudi stare, a dobro vzdrževane stavbe. V naslednjih dneh bova šla na Ptuj, ki je tudi zgodovinsko mesto.

Ambarish, odvetnik, Čikago, ZDA

S prijatelji pravniki vsako leto izberemo nov kraj potovanja. Letos smo izbrali Italijo. In kaj se nam je zgodilo! Morali bi leteti iz Benetk v Milano, pa je bil let odpovedan. Nato smo na letališču spraševali, kaj si lahko ogledamo v enem dnevu. Svetovali so nam, naj si sposodimo avto in se odpeljemo v Ljubljano. Povedali so nam še, da nam ne bo žal, saj je slovenska prestolnica zelo lepo urejena in obvladljiva. Kaj naj rečem, vse je res!

Promode, pravnik, Delhi, Indija

Kot je že kolega povedal, smo navdušeni. Neverjetno prijazno mesto se mi zdi. Vsi so tako ljubeznivi, gostoljubni. V Italiji nismo imeli tako prijetnega občutka. Šli smo tudi na kosilo v Vodnikov hram, kjer smo jedli divjačino, ki je bila vrhunsko pripravljena. Zdaj pa že počasi zapuščamo vaše mesto. V mislih nam je Slovenija kot eno izmed naslednjih potovanj.

Goran Micevski, fotograf, Beograd, Srbija

Prvič sem obiskal Ljubljano pred dvema letoma. Zdaj gostujem na razstavi v galeriji Photon v Šiški. Zelo lepo se

počutim tukaj. Gostitelji so zelo dobro poskrbeli zame. Mesto kot tako deluje zelo čisto, urejeno, evropsko. Je zelo tiho, torej nimam občutka utesenjenosti in gneče. Turist se pri vas lahko resnično sprosti.

Josephine Shen, učiteljica mandarinščine, Hong Kong

Po težki bolezni, ki sem jo preživela, sem se odločila, da se za kakšno leto umaknem od dela in si privoščim potovanja. Trenutno sem v skupini, ki si ogleduje Vzhodno Evropo. Ustavili smo se tudi v Ljubljani. V enem stavku lahko opišem vaše mesto: Ljubljana je mesto brez stresa, česar za druga mesta na žalost ne morem reči.

Qëndresa Deda, vizualna umetnica, Priština, Kosovo

Trenutno gostujem v Kulturnem centru Tobačna kot vizualna umetnica. Prva dva meseca sem se šele privajala na tukajšnje okolje, pa še vreme je bilo zelo slabo. Zdaj, ko je v zraku pomlad, se počutim zelo dobro, pa tudi spoznala sem veliko novih ljudi in dobila ogromno navdiha za delo. Ljubljana je prijazno mesto. Vse je urejeno kot v škatlici. Ko se sprehajam po mestu, občutim mir. Všeč so mi tudi stavbe, ki govorijo zgodbe iz preteklosti, če jih opazuješ od blizu.

Fotografije: Staša Cafuta Trček

Alice Ivanusa

Robin Huelsmann

Ambarish

Promode

Goran Micevski

Josephine Shen

Qëndresa Deda

LJUBLJANA, KOLESARSKO MESTO

Nova Prometna politika Mestne občine Ljubljana poziva k spreminjanju prometnih navad v smeri trajnostne mobilnosti, kjer je urbano kolesarjenje hiter, prijeten in učinkovit način gibanja v mestnem okolju. Ljubljana s številnimi izboljšavami v zadnjih letih postaja vse bolj prijazna kolesarjem, zato tudi ne preseneča, da se delež poti, opravljenih s kolesom, povečuje in je trenutno dobrih 12 odstotkov. Ob nenehnem spodbujanju kolesarjenja obstaja tudi velika verjetnost, da se bo ta način premikanja po mestu do leta 2020 povečal za 40 odstotkov, kot smo si zadali v prometni politiki.

Kolesarski letopis (*Bicycle account*) seznanja javnost s statističnimi podatki o stanju in napredku kolesarjenja v mestu. Letopis kaže, kako uresničujemo kolesarsko strategijo in koliko proračunskih sredstev namenimo izvajanju ukrepov. Z njim tudi preverjamo, v kolikšni meri so kolesarji in kolesarke zadovoljni s pogoji za kolesarjenje. Oni lahko najbolj verodostojno presojo o varnosti in kakovosti kolesarske infrastrukture ter predlagajo izboljšave.

Janez Bertonec,
koordinatorski za kolesarjenje
Mestne občine Ljubljana

Kolesarski letopis 2012–2013

CHAMP

Projekt Champ, ki poteka od 1. oktobra 2011 do 30. septembra 2014, združuje šest kolesarsko razvitih mest, poleg Ljubljane še Orebro (Švedska), Groningen (Nizozemska), Burgos (Španija), Bolzano (Italija) in Edinburgh (Velika Britanija), ter eno, ki si to prizadeva postati (Kaunas, Litva). Vsa mesta združuje želja po izboljšavi kolesarske prometne politike, ki vključuje zbiranje idej za izboljšavo pogojev za kolesarjenje. Ljubljana se vidi kot ambiciozno mesto v postopku opuščanja škodljivih potovalnih navad, kot znanilko sprememb v regiji, kot mesto, ki zapušča preživeto prometno paradigmo avtomobilskih voženj od vrat do vrat. Svoj pogled in dejanja usmerja k pešcem in kolesarjem prijaznim ulicam ter tako dviguje kakovost življenja prebivalcev in obiskovalcev. Na podlagi analize urbanega kolesarjenja v Ljubljani smo oblikovali kolesarsko strategijo, v kateri je do leta 2020 predvideno izvajanje številnih ukrepov, vsako sodo leto tudi izdaja kolesarskega letopisa.

Na osrednjem kolesarskem dogodku, mednarodni konferenci Velo-City 2013 na Dunaju, je podžupan prof. Janez Koželj v imenu Mestne občine Ljubljana skupaj z drugimi župani in podžupani podpisal Dunajski kolesarski memorandum.

DUNAJSKI KOLESARSKI MEMORANDUM

Župani in podžupani se s tem dokumentom zavezujejo k promociji pametnih mest z visoko kakovostjo življenja za vse in si prizadevamo, da bodo naše dejavnosti spodbuda vsem, ne glede na starost in življenjsko usmeritev v vsakodnevnih srečanjih z izzivi trajnostne mobilnosti v urbanem okolju. Naš cilj je slediti sodobnim urbanim trendom, novim življenjskim slogom, kakor tudi skrbi za zdravje, varovanju okolja in energetske učinkovitosti. Ponovno odkrivamo kulturo urbane mobilnosti, ki med drugim zadeva tudi kombinacijo različnih oblik premikanja po mestu v enem potovanju.

Ob tem poudarjamo, da je kolesarjenje, poleg hoje, najbolj okolju prijazen način gibanja v mestih, saj ne onesnažuje okolja in ne povzroča hrupa, zmanjšuje prometno gnečo in omogoča prijetno izrabo javnega prostora. Kolesarji vzpostavijo več medsebojnih stikov, medtem ko so ljudje v osebnih avtomobilih ujeti v pločevino. Kolesarjenje koristi zdravju in dobremu počutju, je tudi cenovno ugodno, enostavno in učinkovito, zlasti če mesto vlaga v razvoj varne in udobne kolesarske infrastrukture, ki zagotavlja nemoteno gibanje tudi starejšim in otrokom. Vsak evro, vložen v kolesarsko infrastrukturo, se s prihranki pri stroških za zdravje in okolje hitro povrne.

Glede na vse prednosti kolesarjenja je vložek v promocijske kampanje za spodbujanje kolesarjenja upravičen. Podpora lokalne skupnosti je več kot koristna, saj zagotavlja trajno skrb za kolesarsko kulturo v mestu in širitev kolesarjenja. Mnogi, predvsem mladi, opuščajo vsakodnevne vožnje z osebnim avtomobilom in se preusmerjajo na javni promet, hojo in kolo. Podpisniki ta premik podpiramo in se zavezujejo, da bomo:

- poskrbeli, da bo kolesarjenje vključeno v prometne politike in strategije,
- širili in izboljševali kolesarsko infrastrukturo, da bo primerna tako za otroke kot za starejše,
- zagovarjali omejitev hitrosti 30 km/h na pešcem in kolesarjem prijaznih mestnih ulicah in cestah,
- skrbeli za zadostno število kolesarskih stojal in varovanih kolesarnic,
- podpirali učinkovito prehajanje med različnimi oblikami mobilnosti (vlak–kolo, avtobus–kolo),
- zagotavljali delovanje mreže izposoje mestnega kolesa,
- skrbeli za promocijo in spodbujanje kolesarjenja predvsem šolskih otrok in dijakov,
- nudili podporo kolesarskim organizacijam, ki delujejo v javnem interesu in krepijo kolesarsko zagovorništvo,
- omogočali in podpirali tako lokalne kot evropske projekte, ki promovirajo kolesarjenje na delo, v šolo in po popravkih.

Ljubljana, Dunaj, Bratislava, Koebenhavn, Göteborg, Bregenz, Praga, Adelaide, Stockholm, München, Jihlava, Nantes, Gdansk, Budimpešta, Luksemburg

VIDNEJŠI DOSEŽKI V LETIH 2012 IN 2013

SLOVENSKA CESTA

Eden najpomembnejših ukrepov v letu 2013 je začetek urejanja osrednje mestne avenije – Slovenske ceste. V času Evropskega tedna mobilnosti je ponovno zaživel kolesarski promet med Šubičevo in Dalmatinovo ulico. Omejitev prometa osebnih motornih vozil je po dobrih štiridesetih letih omogočila vrnitev kolesarjev na cestišče. Za kolesarja je bilo mesto prav v smeri od juga proti severu oteženo in zamudno. Nadaljevanje ureditve kolesarjem, pešcem in uporabnikom mestnih avtobusov prijazne Slovenske ceste do križišča z Aškerčevo cesto na jugu in križišča z Bleiweisovo cesto je predvideno še letos.

TRUBARJEVA CESTA

Trubarjeva cesta je v delu med križiščem z Rozmanovo ulico in križiščem Njegoševa in Zaloške ceste preurejena v enosmerno cesto. Za kolesarje je posebej označen pas, ki dovoljuje vožnjo tudi v nasprotno smer.

DOLENJSKA CESTA

Jugovzhodni del Ljubljane je bil do nedavna nezadovoljivo kolesarsko povezan z mestnim jedrom, kolesarska steza je bila mestoma slaba, dotrajana in za vožnjo neudobna. Ureditev Dolenjske ceste od hišne številke 56 na Rakovniku do križišča s Peruzzijevo cesto je zato za kolesarje pomembna pridobitev. Prej nekoliko neurejene klančine in uvozi do stanovanjskih hiš so zdaj tehnično lepo izvedeni in omogočajo tekočo vožnjo.

VEČNA POT

Novembra 2012 je bil dokončan nov odsek kolesarske povezave vzdolž Večne poti ob Gozdarskem inštitutu, ki omogoča hiter in udoben dostop s kolesom iz mestnega središča do Živalskega vrta. Dolžina povsem novega dela kolesarske poti je 130 metrov, dolžina obnovljenega obstoječega dela poti pa 390 metrov. Ob celotni stezi je urejena tudi javna razsvetljava, poleg kolesarske steze sta na Večni poti urejeni še dve grbini na prehodih za pešce.

KRIŽIŠČE ROŠKA-POLJANSKA

Križišče Roške in Poljanske ceste je prvo območje v Ljubljani, ki je bilo urejeno v skladu s Priročnikom za načrtovanje prometnih ureditev v MOL, ki smo ga pripravili kot podporo izvajanju ukrepov v Prometni politiki MOL. Nova ureditev križišča zagotavlja varen prehod s trisekundnim predčasnim vklopom zelene luči za pešce in dodatno umirja avtomobilski promet z majhnimi zavijalnimi radiji. Kolesarske steze so speljane naravnost in so na enakem nivoju kot cestišče, kar zagotavlja večje upoštevanje kolesarjev s strani voznikov.

FABIANIJEV MOST

Pomembna pridobitev za Ljubljano je dvonivojski Fabianjev most, ki povezuje Njegoševa in Roško cesto. Z njim smo sklenili notranji cestni obroč in tako omogočili preurejanje drugih predelov mesta v območja z omejenim dostopom za osebnih motornih vozil. Zgornji nivo mostu je namenjen motornemu prometu, spodnji, ki povezuje obrežne poti ob Ljubljanci, pa pešcem in kolesarjem. Enostavno prehajanje med nadstropji predvsem za ljudi z gibalnimi oviranostmi zagotavlja tudi dvigalo.

KOLESARSKI ŽEP

Kolesarski žep (Bike Box) v križišču Rozmanove z Ilirsko ulico omogoča kolesarjem, da se v semaforiziranem križišču postavijo pred avtomobile in tako pridobijo prednost pri speljevanju. Pri tem se predvsem močno zniža ogroženost kolesarja zaradi motornih vozil, ki zavijajo desno. To je že drugi kolesarski žep v Ljubljani, prvi je bil leta 2011 označen v križišču Zoisove ceste s Krakovskim nasipom.

KRIŽIŠČE NJEGOŠEVA-ILIRSKA

V skladu s priporočili premočrtnega vodenja kolesarja je urejeno tudi križišče Njegoševa cesta–Ilirska ulica.

VZDRŽEVANJE

Pregledniška služba

nadzira dogajanja, ki lahko vplivajo na cesto in promet na njej, ter preverja stanje ceste. Opravlja tudi manjša vzdrževalna dela na cesti, ki jih je mogoče opraviti s predpisano pregledniško opremo in sredstvi. Podatke o ugotovitvah s pregledov in o opravljenih delih, ki jih izvaja najmanj enkrat tedensko na lokalnih krajevnih cestah, javnih poteh za pešce, pešpoteh in javnih poteh za kolesarje, posreduje strokovni službi MOL.

Zimska služba in čiščenje

Območje čiščenja snega s pločnikov in kolesarskih stez je določeno z izvedbenim programom zimske službe, ki jo izvaja koncesionar KPL d.d. Kolesarske steze, ki potekajo po cestišču, se čistijo sočasno s pluzenjem ceste, tam, kjer potekajo zunaj cestišča, pa se čistijo sočasno s pločnikom. Izvajalec je v lanske sezoni obstoječi mehanizaciji dodal posipalec (2 m³) za kolesarske steze. Za čiščenje in urejanje javnih površin, tudi kolesarskih, sicer skrbi Javno podjetje Snaga, ki med drugim uporablja vozila s pogonom na utekočinjen naftni plin (avtoplin) ali vozila na električno energijo.

Črne točke za kolesarje

Društvo Ljubljanska kolesarska mreža vodi evidenco nevarnih mest – t. i. črnih točk za kolesarje. Lokacije z opisom so na voljo na Geopedii: <http://www.geopedia.si/#L5714>

Na podlagi tega seznama smo leta 2009 pripravili prvo Odzivno poročilo s časovnim načrtom odpravljanja nevarnih mest, drugega na podlagi osveženih podatkov pričakujemo letos.

KOLESARSKA INFRASTRUKTURA

Javnomnenska raziskava, izvedena v projektu CIVITAS Elan, je pokazala, da anketiranci izboljšavi kolesarskega omrežja pripisujejo izreden pomen, saj se jih je zanj med sedmimi izbranimi ukrepi odločilo kar 82 odstotkov, ureditvi omrežja regionalnih kolesarskih poti pa so s 73 odstotki podpore dodelili četrto mesto. Tudi rezultati merjenja »kolesarske klime« v projektu Champ te ugotovitve potrjujejo.

Kakovostna, povezana in redno vzdrževana kolesarska infrastruktura je najpomembnejši dejavnik, s katerim lahko povečamo delež trajnostnih oblik prometa (hoje in kolesarjenja) v mestu. V zadnjih dveh letih smo začeli uvajati nove, v kolesarsko razvitih deželah preizkušene elemente projektiranja in z namenom, da povečamo udobnost, predvsem pa varnost kolesarjev v skladu z novimi tehničnimi smernicami, preuredili številna križišča. Kolesarske prednostne naloge so v novi prometni politiki trajno in sistematsko načrtovanje nove kolesarske infrastrukture, zapolnjevanje vrzeli v obstoječem sistemu kolesarskega omrežja in redno vzdrževanje obstoječe infrastrukture.

Pregled kolesarskih poti, pasov in stez

Opis	Dolžina
Javna pot za kolesarje in pešce	2.904 m
Javna pot za kolesarje	3.848 m
Kolesarski pas na pločniku	84.503 m
Kolesarski pas na vozišču	42.339 m
Kolesarska steza, ločena nivojsko	57.922 m
Kolesarska steza, ločena z oviro	14.927 m
Skupaj	206.443 m*

*Podatki veljajo na dan 31. 12. 2013.

Ureditve kolesarske infrastrukture v letu 2012

Cestni odsek	Vrsta	Dolžina
Peruzzijska cesta	Obojestranska steza in pas na cestišču	400 m
Fabianijev most – spodnji nivo s povezavami na mrežo lokalnih cest	Obojestranska steza in pas na cestišču	200 m
Hrvatski trg – Ilirska, Trubarjeva, Njegoševa, Rozmanova cesta	Obojestranska steza in pas na cestišču	200 m
Cesta 27. aprila	Obojestranska steza in pas na cestišču	200 m
Večna pot	Obojestranska steza in pas na cestišču	520 m

Ureditve kolesarske infrastrukture v letu 2013

Cestni odsek	Vrsta	Dolžina
Roška cesta od križišča s Streliško ulico do Karlovške ceste z navezavo na Gruberjevo nabrežje	Dvosmerna kolesarska steza	700 m
Dolenjska cesta od Rakovnika do križišča s Peruzzijsko cesto	Enosmerna steza na južni strani	2.000 m
Slovenska cesta med Gosposvetsko cesto in Šubičevo ulico	Obojestranski kolesarski pas na cestišču	500 m
Rozmanova cesta	Kolesarski pas na cestišču	500 m
Maistrova cesta	Kolesarski pas na cestišču	500 m

Predvidene ureditve in novogradnje kolesarske infrastrukture v letu 2014

Cestni odsek	Vrsta	Dolžina
Vojkova cesta	Dvosmerna steza – ureditev krajšega odseka	300 m
Ižanska cesta	Ureditve odseka od križišča z Jurčkovo cesto do križišča s Hradeckega cesto	1.000 m
Zaloška cesta	V sklopu širitve od obvoznice do križišča z Zadobrovskega cesto je predvidena obojestranska kolesarska steza, v nadaljevanju do križišča s Cesto 30. avgusta.	1.400 m
Slovenska cesta	Dvosmerna kolesarska steza oziroma kolesarski pas na odseku med Šubičevo in Aškerčevo cesto	1.000 m
Nova povezovalna cesta od Ceste na Brdo (Ceste na Bokalce) do Ceste Dolomitskega odreda	Obojestranska kolesarska steza	1.100 m
Slovenčeva cesta	Obojestranska kolesarska steza	2.000 m
Prestavitevčasne brvi z lokacije Materinskega mostu na novo lokacijo v podaljšku Potočnikove ulice	Most, namenjen kolesarjem in pešcem	44 m

Stroški ureditve kolesarske infrastrukture v obdobju 2009–2013

Leto	Dolžina	Znesek
2009	5.500 m	310.000 €
2010	2.500 m	300.000 €
2011	4.900 m	320.000 €
2012	5.700 m	330.000 €
2013	6.900 m	360.000 €

Parkiranje koles*

Parkirna mesta na javnih površinah v MOL: 9000 (ocena)

Parkirna mesta v šolskih ustanovah, dijaških in študentskih domovih

Stojala	Dejansko število stojal	Št. učencev, dijakov, študentov
Kolesarska stojala – osnovne šole (6., 7., 8., 9. razred)	1.140	4.948
Kolesarska stojala – srednje šole	1.270	20.730
Kolesarska stojala – fakultete, akademije in druge visoke šole	1.600	40.000
Kolesarska stojala in kolesarnice v dijaških domovih	300	2.990
Kolesarska stojala v študentskih domovih	1.800	7.639

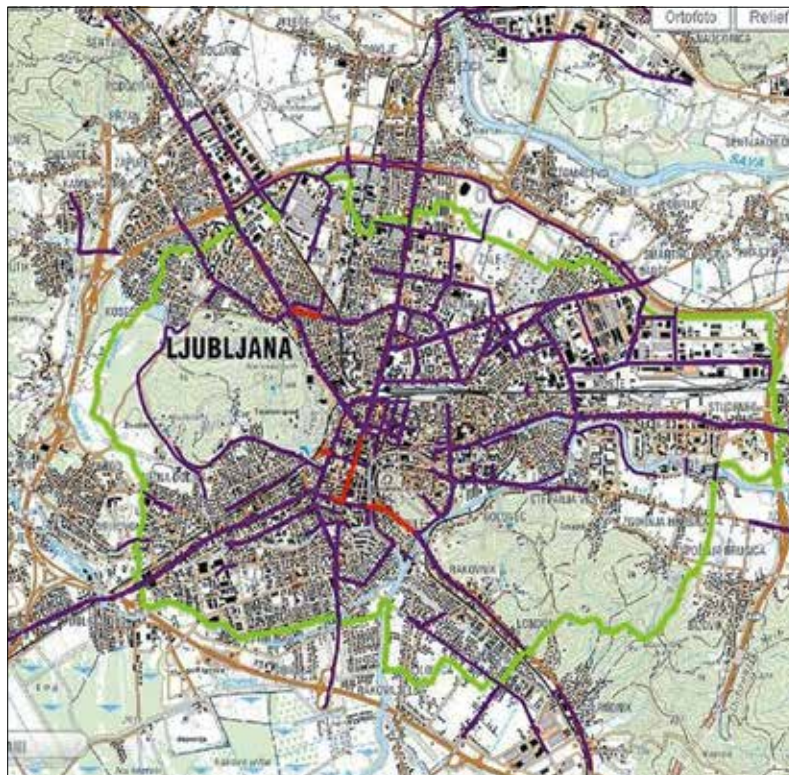
*Stanje na dan 31. 12. 2013.

NAČRTOVANJE KOLESARSKIH POTI

KOLESARSKA KARTA LJUBLJANE

V MOL smo skupaj z Urbanističnim inštitutom RS v sklopu projekta CIVITAS septembra 2010 pripravili interaktivno kolesarsko karto Ljubljane na Geopedii – spletni zemljevid s ključnimi informacijami glede kolesarjenja v mestu, ki ga sproti urejamo in dopolnjujemo tudi s predlogi javnosti. Vključuje interaktivni iskalnik kolesarskih poti, lokacije stojal za kolesa in mest izposoje koles Bicike(LJ), »črne točke« in kolesarske izletniške kraje. Karta je dostopna na <http://www.geopedia.si/#T1256>.

A TO B LJUBLJANA – mobilna aplikacija za pametni telefon

KOLESARSKI INTERNETNI PORTAL

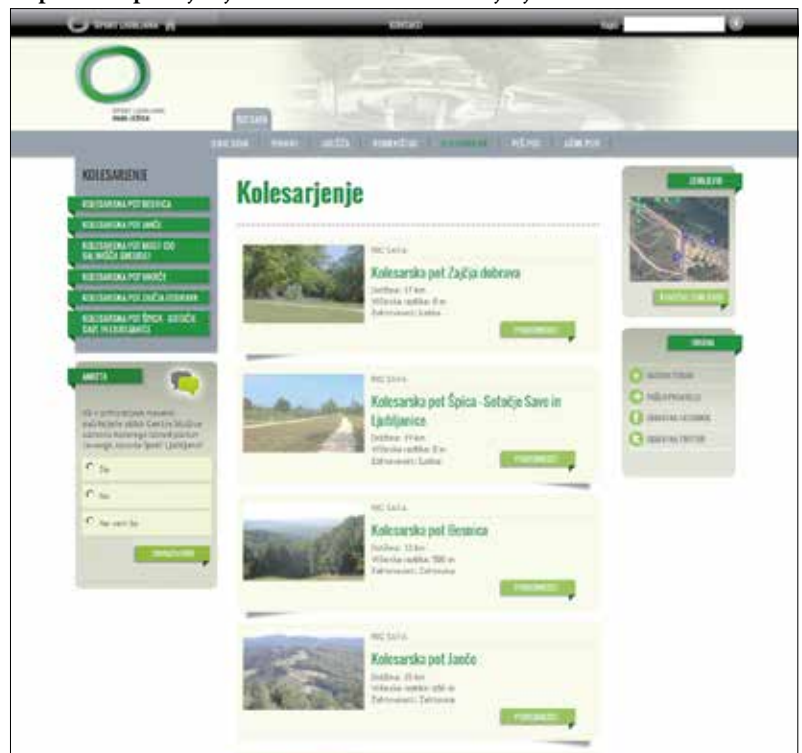
»GREMO NA POT« LJUBLJANSKE URBANE REGIJE

<http://www.gremonapot.si/Kolesarstvo/kolesarske-steze.aspx>

SPLETNI PORTAL RIC SAVA – KOLESARJENJE

<http://www.sport-ljubljana.si/sava/sava-ric/kolesarjenje-83>

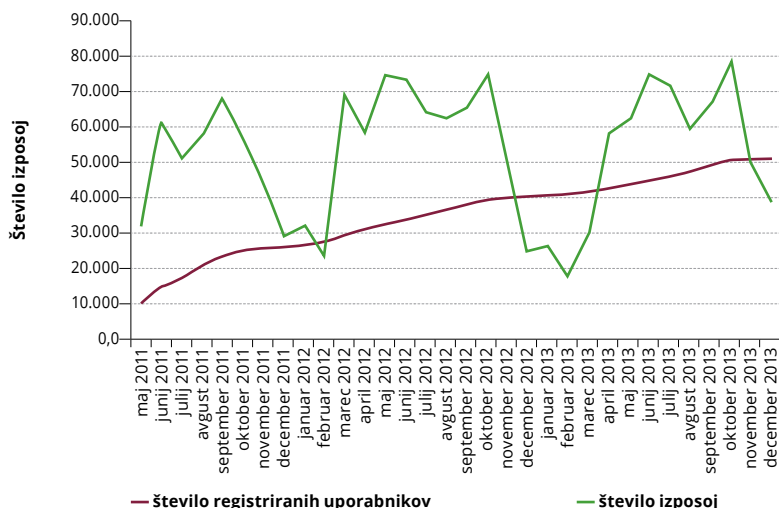
Več informacij o kolesarjenju v Ljubljani je na voljo na <http://www.ljubljana.si/si/zivljenje-v-ljubljani/promet-infrastruktura/kolesarstvo-v-ljubljani/>.

ŠTETJE VOŽENJ S KOLESI

SISTEM JAVNE IZPOSOJE KOLES BICIKE(LJ)
 Maja 2011 smo kot obliko javnega prevoza uvedli mestno kolo v samopostrežnem sistemu izposoje Bicike(LJ), ki danes vključuje 33 postajališč in 308 koles. Kot je pokazala raziskava, v kateri je oktobra 2012 sodelovalo 311 prebivalcev iz Ljubljane in okolice, Bicike(LJ) ocenjujejo kot zelo koristen (tako jih meni 79 odstotkov vprašanih) in pozitiven projekt (tako jih meni 95 odstotkov vprašanih).

Število izposoj

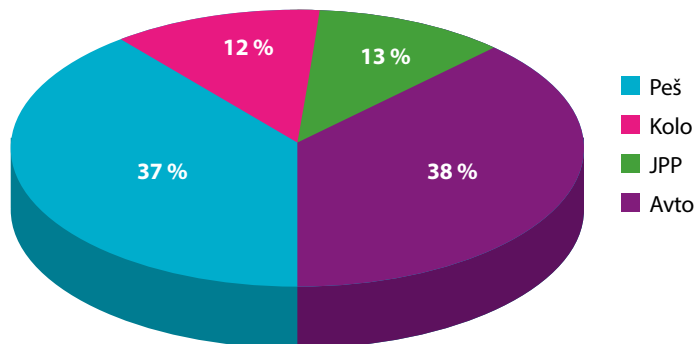
Konec leta 2013 je imel Bicike(LJ) 51.514 uporabnikov, ki so v od uvedbe sistema izposoje, opravili 1.717.389 voženj. V povprečju je bilo vsako od 300 koles v sistemu izposojeno vsaj po šestkrat na dan.

Rekorden datum izposoj je bil 3. 10. 2012 s 4.469 skupnimi premiki oz. 3.869 uporabniki. Povprečen čas izposoje je bil 13,10 min/vožnja. Najbolj obiskani postaji sta Cankarjeva ulica in Petkovškovo nabrežje.

MERITVE KOLESARSKEGA PROMETA

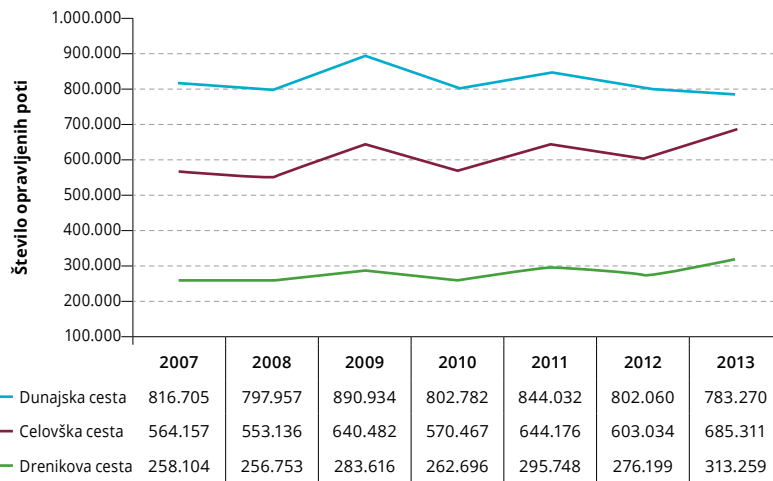
Jeseni 2013 smo s Fakulteto za gradbeništvo izvedli raziskavo o potovalnih navadah prebivalcev MOL in Ljubljanske urbane regije, ki glede na rezultate prejšnje raziskave iz leta 2003, ko je bil delež kolesarskega prometa v skupnem prometu 10 odstotkov, znaša zdaj dobrih 12 odstotkov, kar pomeni, da se napovedi nove prometne politike, v kateri smo si do leta 2015 zadali ambiciozno nalogo, povečati delež kolesarjenja na 14 odstotkov, uresničujemo.

Deleži uporabe različnih načinov mobilnosti v MOL ob delovnikih

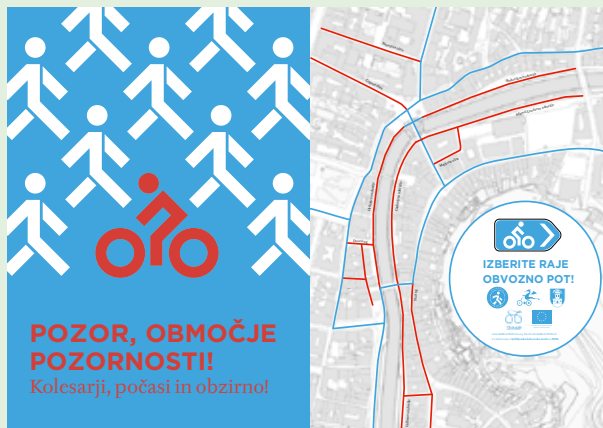

Meritve kolesarskega prometa redno izvajamo z avtomatskimi števci na treh lokacijah: ob Dunajski, Celovški in Drenikovi cesti. Med letoma 2007 in 2013 nakazujejo rahel trend navzgor in močno odvisnost opravljenih poti od letnega časa in vremenskih razmer. Kolesarski promet poteka skozi vse leto; največja stabilnost je v zimskem času, saj se število s kolesom opravljenih poti v treh najhladnejših in snežnih mesecih komaj opazno povečuje. Na pogostnost kolesarskih potovanj imajo bolj kot nizke temperature vpliv drugi dejavniki, predvsem padavine, in urejenost infrastrukture zlasti pozimi. V toplejšem obdobju, v t. i. kolesarski sezoni med aprilom in oktobrom, so nihanja mnogo večja in izrazito pogojena z vremenskimi razmerami.

Pregled s kolesom opravljenih poti na treh mestnih vpadnicah v obdobju april-oktober 2007-2013

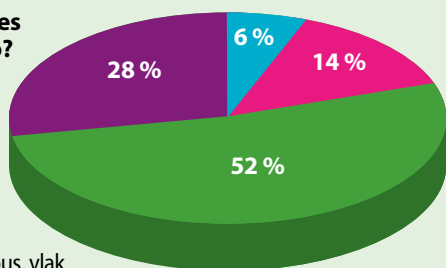

JAVNO MNENJE IN PODATKI O VARNOSTI

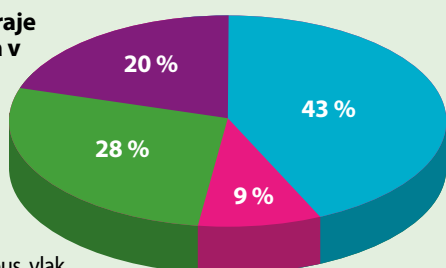
Kako si danes prišel v šolo?

■ peš
■ avto
■ kolo, skiro
■ avtobus, šolski avtobus, vlak

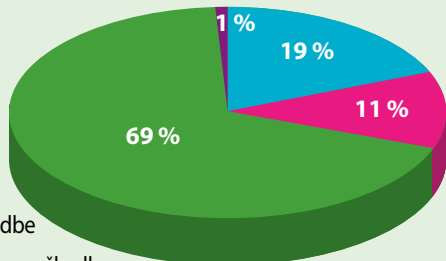
Kako bi najraje prišel/prišla v šolo?

■ peš
■ avto
■ kolo, skiro
■ avtobus, šolski avtobus, vlak

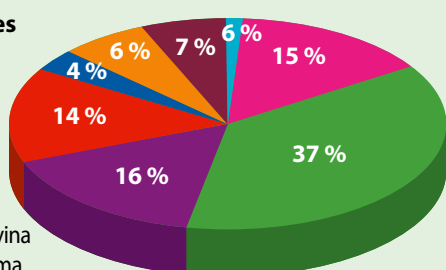
Struktura prometnih nesreč

■ smrt
■ brez poškodbe
■ huda telesna poškodba
■ lažja telesna poškodba

Tatvine koles

■ rop
■ osebna tatvina
■ poskus vloma
■ tatvina vozila, mopeda, skuterja
■ tatvina iz vozila
■ vandalski napadi na vozila
■ tatvina kolesa
■ vlom v dom, vikend

ZADOVOLJSTVO KOLESARJEV – KOLESARSKA KLIMA

Zadovoljstvo kolesarjev je eden od kazalnikov kakovosti kolesarskega sistema v mestu in je del kolesarskih letopisov v različnih mestih. Kolesarsko klimo v Ljubljani smo merili v anketi, izvedeni maja 2013, ključna sporočila pa so:

- najboljše ocenjen element kolesarjenja je priročnost v primerjavi s preostalimi prevoznimi načini;
- na splošno je najslabše ocenjena infrastruktura, predvsem z vidika povezanosti in velikosti omrežja ter njegovega vzdrževanja pozimi;
- razlike v zadovoljstvu se kažejo predvsem glede na posamezne četrtne skupnosti;
- vprašani kot problem zaznavajo tudi pogosto krajo koles;
- prijaznost Ljubljane do kolesarjev ocenjujejo srednje dobro.

SOBIVANJE PEŠCEV IN KOLESARJEV V OBMOČJU ZA PEŠČE

V okviru projekta Champ in ukrepa »Sobivanje pešcev in kolesarjev v območju za pešce« smo leta 2013 z Ljubljansko kolesarsko mrežo izvajali kampanjo, v kateri smo kolesarje pozivali k strpnosti do pešcev. Delili smo letak »Območje pozornosti« z zemljevidom priporočljivih poti, ki kolesarju omogočajo bolj tekočo in varno vožnjo skozi območje za pešce. Zanimalo nas je, ali smo bili z ozaveščanjem uspešni, zato smo po zaključku akcije pripravili anketo na vzorcu 240 ljudi, ki smo jo novembra in decembra izvedli tako na terenu kot prek spleta. Anketo dokazujeta, da je bila akcija med kolesarji dobro sprejeta in da se kolesarji večinoma zavedajo svoje odgovornosti do pešcev kot šibkejših udeležencev v prometu, a da bi bilo akcijo potrebno pogosteje izvajati. In še:

- akcija je približno petino kolesarjev spodbudila k razmisleku o uporabi predlaganih »obvoznih« poti, dobra tretjina je izjavila, da jih je uporabljala že prej, na petino pa ni imela pravega učinka;
- tri četrtine kolesarjev meni, da bi bile za preusmeritev na predlagane obvozne poti potrebne usmerjevalne table – kažipoti, večina teh je izjavila, da bi signalizacijo upoštevala;
- terenska anketa je pokazala, da akcijo pozna 20 odstotkov kolesarjev, spletna pa, da jo pozna 50 odstotkov vprašanih.

S KOLESOM V ŠOLO

Aprila 2010 smo izvedli raziskavo »S kolesom v šolo« z namenom, da analiziramo potovalne navade učencev, posebej uporabo kolesa. Ocenjujemo, da se potovalne navade šolskih otrok od takrat niso bistveno spremenile. Rezultati odgovorov na dve vprašanji v raziskavi so prikazani v shemah na levi.

VARNOST

Prometne nesreče kolesarjev

Na območju MOL se letno v povprečju pripeti 300 prometnih nesreč, v katerih so udeleženi kolesarji, s strukturo, kot prikazuje slika (vir: MNZ, Policija).

Varnostne razmere se za šibkejšo udeležence v prometu – pešce in kolesarje – še niso bistveno spremenile. Ljubljana kot najbolj urbano okolje v Sloveniji beleži največ prometnih nesreč, v katerih so udeleženi kolesarji, prevladujejo pa nesreče brez poškodbe ter tiste z lažjimi poškodbami. Večina nesreč s smrtnim izidom ali hudo poškodbo se zgodi na mestnem robu. V Sloveniji se skoraj 75 odstotkov nesreč kolesarjev zgodi v naseljih, delež nesreč s hudimi posledicami pa je višji zunaj naselij (21,51 odstotka), kot v naseljih (11,65 odstotka).

Izstopata dva prevladujoča vzroka nezgod: neupoštevanje pravil o prednosti in nepravilna smer vožnje; pri prvem je krivda večinoma na strani voznikov motornih vozil, pri drugem na strani kolesarjev. Pri kolesarjih prevladuje krivda med šolskimi otroki in najstniki (8–18 let), v drugih starostnih skupinah pa so prevladujoči povzročitelji nesreč vozniki motornih vozil.

Prometni prekrški v kolesarskem prometu

Poročilo Mestnega redarstva

Kršitev	2012	2013
Ogrožanje pešcev v območju za pešce	9	6
Ogrožanje pešcev in kolesarjev zaradi parkiranja motornih vozil na pločnikih	813	1.926
Ogrožanje kolesarjev zaradi parkiranja motornih vozil na kolesarski stezi	170	266
Nepravilna smer vožnje kolesarja	6	85

Povečanje ukrepov v letu 2013 lahko pripišemo povečani skrbi za varnost – Mestno redarstvo MU MOL je poostrišlo nadzor, ker se trudimo zagotoviti čim boljše razmere predvsem za najšibkejšo udeležence v prometu.

Poročilo Policije o globah, izdanih kolesarjem

Leto	Nepravilna smer	Alkohol	Vožnja v rdečo luč	Skupaj
2010	463	349	211	1023
2011	649	613	233	1495
2012	675	213	122	1010
2013	635	244	129	1008

Tatvine koles

Na območju Ljubljane z okolico je bilo leta 2012 prijavljenih 1250 tatvin koles, delež najdenih in vrnjenih lastniku je 20 odstotkov. Tatvine koles predstavljajo 16 odstotkov vseh kaznivih dejanj zoper premoženje, kar prikazuje slika (vir: Pilotna anketa o žrtvah kriminala, 2009, <http://www.stat.si>).

PROMOCIJA KOLESARJENJA IN VKLJUČEVANJE JAVNOSTI

Podžupan MOL prof. Janez Koželj je skupaj s članom Odbora za urejanje prostora in urbanizem MOL mag. Blažem Lokarjem junija 2013 na mednarodni kolesarski konferenci Velo City na Dunaju predstavil sistematičen in postopen pristop k temu, da kolesarjenje postane del genskega zapisa Ljubljane. Prikazala sta nekaj projektov in ukrepov, ki so pomemben doprinos k zastavljenemu cilju. Med njimi je bil projekt CIVITAS Elan, v sklopu katerega je bilo izvedenih več deset kolesarskih dogodkov, ki so to obliko mobilnosti umestili na »dnevni red« odločevalcev, strokovnjakov in javnosti, predvsem pa smo s tem omogočili oblikovanje ukrepov za izboljšanje kolesarjenja v mestu.

V Ljubljani spodbujamo kolesarjenje s številnimi promocijskimi dejavnostmi za različne skupine deležnikov. V nadaljevanju navajamo nekaj kolesarskih in drugih dogodkov, povezanih s kolesarjenjem v Ljubljani v letih 2012 in 2013:

- redna srečanja Kolesarske platforme mesta Ljubljane (od konca leta 2009 do konca 2012);
- »S kolesom na delo« – akcija »V troje« 2012 in 2013;
- Kolesarski festival Ljubljana 2012 in 2013;
- »Sava Demo-tour« – v sodelovanju s Savsko komisijo kot sestavni del razvoja projektov rečnega turizma ob Savi;
- strokovne kolesarske ekskurzije z ogledom dobrih praks (preureditve kolesarjem prijaznih križišč, novi elementi kolesarske infrastrukture ...) za Inštitut za planiranje prometa in prometni inženiring z Dunaja in za študente Fakultete za gradbeništvo Maribor – Prometna ekologija, maj 2013;
- kolesarski ogled nedokončanih gradbenih projektov v Ljubljani v okviru projekta Roglab;
- »Svetlobna gverila« – kolesarski ogled umetniške instalacije Strašila na Poti spominov in tovarištva;
- promocija uporabe kolesarskega priklopnika v treh ljubljanskih vrtcih – društvo Ljubljanska kolesarska mreža;
- sprejem in namestitve kolesarske karavane Ecotopia bicycle tour na RIC Sava v avgustu 2013;
- kolesarski dogodki znotraj Evropskega tedna mobilnosti v 2012 in 2013: kolesarski ogled dosežkov projekta CIVITAS Elan; promocija koncepta somodalnosti kolesa in avtobusa; »Kolesarski krog«; likovne delavnice barvanja čelad za otroke; mini kolesarski festival ob podpori Pisarne Evropskega parlamenta na Prešernovem trgu, promocija Cone obzirnosti; zaključna prireditve akcije Bike-Track-Bike;
- Maraton Franja 2012 in 2013;
- konferenca »Kolesarjenje v mestih Srednje in Južne Evrope«, oktober 2013;
- akcija Agencije za varnost v cestnem prometu (AVP) in občinskega Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu (SPVCP) s sloganom »Kolesarji, previdno naokrog« in »Ogled pasti – črni točki« v organizaciji društva LKM, april in junij 2012;
- akcija »Bistro glavo varuje čelada« – sodelovanje AVP z delavnicami barvanja čelad na Kolesarskem festivalu, maj 2012;
- akcija AVP in občinskega SPVCP »Kolesarji – enakopravni, toda bolj ranljivi«, april–junij 2013;
- obisk in predavanje nizozemskega strokovnjaka (Mobycon) s področja varne ureditve kolesarske infrastrukture, marec 2013;
- projekt Rosee: izobraževanje za presojevalce varnosti cest na Prometno tehniškem inštitutu Fakultete za gradbeništvo, oktober 2013; mednarodna konferenca projekta s poudarkom na varnosti ranljivih udeležencev (pešcev in kolesarjev), november 2013.
- aktivnosti Ljubljanske kolesarske mreže v okviru Evropske državljanske pobude za omejitev hitrosti v naseljih na 30 km/h;
- dogodki v sklopu projekta CIVITAS Elan.

DODATNE INFORMACIJE

Spletna mesta

Mestna občina Ljubljana
www.ljubljana.si
 Champ
www.champ-cycling.eu
 Bicikelj
www.bicikelj.si

Dokumenti

Prometna politika MOL
 Celovita kolesarska strategija
 (CIVITAS Elan in CHAMP)

Kontakt

Janez Bertoncelj,
 koordinator za kolesarjenje v MOL
 Mestna občina Ljubljana,
 Mestna uprava

Služba za razvojne projekte
 in investicije,

Odsek za razvojne projekte
 Adamič-Lundrovo nabrežje 2
 SI-1000 Ljubljana

E: janez.bertoncelj@ljubljana.si

T: +386 1 306 46 78

F: +386 1 306 13 47

Avtorja besedila

Janez Bertoncelj in Vita Kontić

Fotografije

Dunja Wedam, Janez Bertoncelj,
 Vita Kontić, Miha Fras, Nik Rovani

Oblikovanje

Mladen Pavlovič

Izdajateljica

Mestna občina Ljubljana, 2014

Besedilo Kolesarskega letopisa
 2012–2013 je objavljeno tudi v
 samostojni publikaciji, ki je v
 elektronski obliki dosegljiva tudi
 na spletnem mestu
[http://www.ljubljana.si/si/mol/
 publikacije/](http://www.ljubljana.si/si/mol/publikacije/).

Ljubljana, urbani prostor in aspiracije starejših meščanov

Strokovni posvet Univerze za tretje življenjsko obdobje

Mateja Prinčič

Foto: Mateja Prinčič

Na strokovnem posvetu Univerze za tretje življenjsko obdobje so strokovnjaki, med njimi tudi mestni urbanist podžupan prof. Janez Koželj, predstavili različne vidike vloge starejših občanov v mestnem okolju.

Univerza za tretje življenjsko obdobje (UTŽO) je 23. aprila v svojih prostorih na Poljanski cesti organizirala strokovni posvet z naslovom Ljubljana, urbani prostor in aspiracije starejših meščanov. Sodelujoči strokovnjaki so predstavili različne vidike vloge starejših meščanov v urbanem okolju.

Alijana Šantej iz UTŽO je posvet začela z mislijo, da je s prostorom potrebno znati upravljati, kajti skupni prostor nas povezuje na različne načine. In prav Univerza za tretje življenjsko obdobje je tista, ki starejšim ponuja znanje, nujno potrebno za soustvarjanje prostora.

Andragoginja **doc. dr. Dušana Findeisen** je govorila o prostoru kot živem organizmu in kompleksnem pojavu, ki ga sooblikujemo glede na naše motive in želje. »Meščani imamo pravico do mesta in do urbanega življenja ter do demokratičnosti odnosov. V prostoru je vse povezano, prostor je izraz družbenih razmer in v njem se zrcalijo razmerja družbenih moči,« je povedala. **Marko Peterlin** z Inštituta za politike prostora je spregovoril o privlačnosti mestnega prostora za pešačenje z vidika starejših prebivalcev. »Na inštitutu se ukvarjamo z vsemi starostnimi skupinami in čeprav posebej ne izpostavljamo starejših, so le-ti ena ključnih populacij, s katero sodelujemo. Pri nas se ukvarjamo z vidikom pešačenja, ki je del mobilnosti v smislu premikanja po prostoru in eden od ključnih vidikov urejanja prostora,« je povedal Peterlin. Opozoril je tudi na dejstvo, da je v zvezi z mobilnostjo potrebno obravnavati tudi vidik družbene izključenosti. Pešačenje namreč vpliva na kakovost življenja starejših in pomeni družbeno aktivnost. »Pri nas infrastruktura za pešačenje ni dobro razvita, kar prinaša veliko negativnih posledic za kakovost življenja starejših,« še pravi. Opozoril je še na vidik zdravja, kajti s hojo po vsakodnevnih opravilih, je moč zadostiti osnovni skrbi za gibalno aktivnost, ki je osnovna človekova potreba. Sogovornik je svoj prispevek zaključil z ugotovitvijo, da je mestni prostor potrebno urejati na način, da bo čim bolj primeren za pešačenje.

Manj znane koticke mesta Ljubljana sta predstavili **mag. Olga Paulič**, mentorica UTŽO, ter **Anamarija Rančič**, študentka. Predstavili sta 30 znamenitosti v mestu Ljubljana, ki jih spoznavajo v učni skupini znotraj projekta »Še ne videna Ljubljana«. Velik prispevek učne skupine k soustvarjanju mestnega prostora je kritično razmišljanje ter opozarjanje mestnih oblasti na obstoječe težave.

O urbani politiki Mestne občine Ljubljana, s poudarkom na glavnih posegih v mestni prostor v prihodnosti, je spregovoril **prof. Janez Koželj, podžupan Mestne občine Ljubljana**. »Vizija mesta se ukvarja z vizijo, torej s pogledom naprej. Javne prostore in sredstva ter vso energijo usmerjamo na obnovo ter oživljanje starega mestnega središča, ki bije težek konkurenčni boj z BTC-jem. Ljubljana ima v tem trenutku 283.000 prebivalcev, BTC pa je imel lani nekaj več kot 21 milijonov obiskovalcev. Mesto težko preživlja tovrstno konkurenco in zato je potrebno vanj vlagati posebno skrb,« je povedal.

Poudaril je še, da je glavna postavka vizije mesta Ljubljana trajnostni razvoj. »Brez trajnostne družbe ni trajnostnega mesta. V mestnem jedru je potrebna ponudba različnih dejavnosti, trajnostna naravnost temelji na delovanju v sožitju,« odločno dodaja. Prof. Koželj je med drugim spomnil na pomembnost trajnostnega prometnega sistema, ki bistveno prispeva k izgrajevanju skupnosti. »Prav premiki so tisti, ki nas povezujejo in trajnostna družba spodbuja premikanje in gibanje. Starejši ljudje se moramo družiti in se ves čas gibati na svežem zraku. Le s tem ohranjamo vitalnost in vključenost v družbo. Prav mesto je tisto, v katerem naj bi se ljudje razgibavali. Naj bo javni prostor tisti, ki bo spodbujal k dejavnostim,« poudarja. Poleg tega ne gre zanemariti potrebe spodbudnega bivalnega okolja, ki je bilo

eno pomembnejših izhodišč pri oblikovanju ljubljanskega mestnega prostora. »Javni prostor mora biti udoben, varen, dostopen, slikovit, imeti mora ravnovesje med tradicijo in spremembami. Po načelih sodobnega urejanja mest je potrebno upoštevati šibke in ranljive skupine in jih vključiti. Skrb za starejše ljudi mora biti tako rekoč vtkana v koncept in načela trajnostnega razvoja mesta. Mesto je mozaik najrazličnejših prostorov, ki so urejeni na način, da sledijo načelom spodbudnega, razgibanega in prijaznega mesta,« je še povedal.

Dr. Boštjan Kerbler z Urbanističnega inštituta Slovenije, sicer mentor na UTŽO Ljubljana, se je strinjal, da se je v Ljubljani izredno spremenilo. Nastalo je veliko mostov, ki so pomemben element združevanja, ter mestnih parkov, več je oskrbovanih stanovanj, večja je ponudba v domovih za ostarele. Poudaril je pomen strategije in pravilne usmeritve. Najpomembneje pa je, kot poudarja, da se staranja prebivalstva ne jemlje kot problem, temveč kot dejstvo.

Mag. Dušan Kramberger, univ. dipl. inž. arh., mentor UTŽO Ljubljana, je le na kratko spomnil na poglavje, ki govori o mestnem prostoru in opozarja na težave, ki jih imajo starejši občani pri »filtriranju« vseh zunanjih impulzov mesta ter informacij. Interakcija starejših z vsem, kar nas v mestu obdaja, ni enostavna.

Za konec lahko sklenemo, da so starejši občani ena bolj aktivnih in ključnih populacij, ki soustvarjajo naše mesto, in jih je potrebno pri zasnovi aktivno vključiti.

Če imate ideje, pobude, kritike ali pohvale, ki bi jih želeli deliti z odgovornimi akterji na Mestni občini, jih pošljite na vizija@ljubljanasi.

Emona – del kolesja

Ob razstavi v Mestnem muzeju

Dr. Bernarda Županek, Maja Kovač

Foto: arhiv Musei Capitolini, Centrale Montemartini, Rim

Kip cesarja Avgusta, ustanovitelja Emona, na razstavo v Mestni muzej Ljubljana prihaja iz rimskih Musei Capitolini.

Foto: CtrlArt/za MGML

Pogled na mesto Emona z glavnim trgom, forumom.

Pred 2000 leti je na tleh današnje Ljubljane zrasla rimska kolonija Julija Emona. S svojo izgradnjo je na območje ljubljanske kotline prinesla nov fenomen, ki se v našem prostoru – tako kot marsikje drugje v Evropi – pojavi z Rimljani: urbanost. Urbanost ne pomeni zgolj načina bivanja in življenja, je tudi ideologija, skozi katero so Rimljani utrjevali svoj položaj zavojevalcev tedaj znanega sveta.

2000 let pozneje, v letu 2014 in 2015, v Ljubljani praznujemo to pomembno obletnico prve urbane poselitve tukajšnjega prostora. Osrednja mestna razstava, ki bo obeležila ta jubilej, bo od 30. maja 2014 na ogled v ljubljanskem Mestnem muzeju. Razstava *Emona: mesto v imperiju* se začne s prazgodovinsko poselitvijo današnjega ljubljanskega prostora, o kateri so arheologi veliko novega izvedeli ob zadnjih velikih gradbenih projektih, predvsem na območju Kongresnega trga in Tribune ob Karlovški. Velika prazgodovinska naselbina, ki se je razprostirala na pobočjih Gradu do Ljublanice, je dala ime poznejšemu rimskemu mestu, saj je ime Emona predrimsko. Prek keltske in zgodnjerske poselitve spremljamo naraščajoči vpliv Rimljanov do trenutka zasnove in gradnje nove kolonije, Julije Emone. Razstava se osredotoča tako na praktične vidike izgradnje in delovanja mesta kot na simbole, skozi katere je mesto vzgajalo prebivalce v rimske državljane. Oba vidika se utelešata v portretu cesarja Avgusta, ki si ga je Mestni muzej za razstavo izposodil prav iz Rima oz. iz rimskih Musei Capitolini.

Mesto, ki je prebivalce vzgajalo v prave Rimljane

V nadaljevanju razstave spoznamo mesto Emona kot enega od rimskih mest, ki so, povezana s cestami, poganjala rimski imperij. Mesta kot osnovne upravno-administrativne enote so skrbela za upravljanje ogromnega območja imperija. Z načinom življenja, ki so ga omogočala in zahtevala, pa so uveljavljala rimske vrednote in porimljanjala prebivalce tudi na bolj oddaljenih območjih. Del tega vpliva je bila, na našem prostoru prvič uveljavljena, monumentalna arhitektura mestnega obzidja in javnih zgradb, ki so odsevale moč Rima.

Na razstavi je posebej izpostavljen forum, glavni trg, kot osrednja točka v rimskem mestu, tudi Emoni, kjer se odvija javno politično življenje rimskega državljanja. Poleg tega so orisani različni mestni prebivalci in običaji mestnega življenja kot tisti ključni dejavniki, ki delajo mesto živo in prispevajo, da se uveljavlja in ohranja njegova vloga.

Mesto, ki ga začnejo Ljubljančani odkrivati že v 17. stoletju

Ljubljančani so se prisotnosti Rimljanov na naših tleh in Emone začeli zavedati že v času baroka, v 17. stoletju. Zadnji del razstave *Emona: mesto v imperiju* se osredotoča na to, kako je Ljubljana odkrivala Emono, predvsem skozi arheološka izkopavanja od začetka 20. stoletja naprej. Na ogled bodo številni spomini iz časa odkrivanja Emone v veliki gradbeni prenovi Ljubljane v 60. in 70. letih 20. stol. Hkrati pa se zadnji del razstave osredotoča tudi na uporabo Emone in antike nasploh kot blagovne znamke, oblikovane v tem obdobju in pozneje: Folklorna skupina

Emona, Karate klub Emona, najlonske nogavice Emona, cigarete Emona, trgovina Emporium, vodni park Atlantis ipd.

Razstavo bodo pospremili številni pedagoško-andragoški programi ter obsežen katalog. Le-ta bo poleg kataloškega dela, v katerem bodo zbrani vsi na razstavi predstavljeni predmeti, razstavi dal dodatno dimenzijo s članki priznanih slovenskih strokovnjakov.

Ali ste vedeli?

- Rimski imperij je imel na svojem vrhuncu, v 2. stoletju našega štetja, okoli 60 milijonov prebivalcev, ki so živeli na 5 milijonih km².
- 2000-letnico Emone praznujemo na podlagi že leta 1887 odkritega emonskega napisa, ki rekonstruiran pravi, da sta cesarja Avgust in Tiberij med jesenjo l. 14 in poletjem l. 15 mestu dala postaviti neko javno zgradbo, verjetno obzidje s stolpi.
- Ime Emona ni rimskega izvora; mestu so dali ime po prazgodovinski naselbini, ki se je razprostirala na pobočju ljubljanskega gradu. Naziv »Colonia Iulia Emona« pa je dobila po slavni družini Julijcev: Julija Cezarja ter cesarja Avgusta.
- Gradnja Emone je predvidoma potekala tri leta, živela pa je več kot 500 let.
- Emonska obzidje je bilo skupaj dolgo skoraj 2 km in je imelo več kot 26 stolpov, 4 glavne vhode in vsaj 10 stranskih. Po krožni poti njenega obzidja se lahko odpravite še danes.
- Emona je imela od 3000 do 5000 prebivalcev, ki so si v času razcveta mesta, konec 1. in v začetku 2. stoletja, zgradili hiše tudi zunaj njenega obzidja.

velikega imperija

MESTNA KNJIŽNICA LJUBLJANA Majske prireditve Emona 2000

Foto: Matevž Paternoster/MGML

Najbolj prepoznaven simbol rimske preteklosti naše prestolnice je zagotovo kip Emonca, ki krasi park Zvezda.

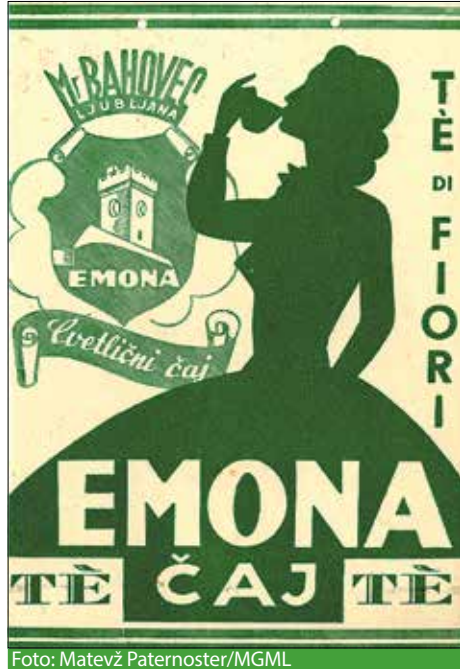

Foto: Matevž Paternoster/MGML

Oglas za cvetlični čaj Emona iz 1. polovice 20. stoletja.

Ne zamudite!

- Od 30. maja 2014 do 31. maja 2015 je v Mestnem muzeju Ljubljana na ogled razstava *Emona: mesto v imperiju*.
- Javna vodstva po razstavi *Emona: mesto v imperiju* bodo potekala vsako prvo nedeljo v mesecu ob 11.00 in tretji četrtek ob 19.00; javna vodstva po razstavi in po emonskih arheoloških parkih pa vsako drugo nedeljo ob 10.00.
- Za vrtce, osnovne in srednje šole je ob razstavi pripravljen bogat program vodenih ogledov in delavnic.
- Od septembra naprej vas čaka tudi bogat program predavanj, kreativnih in kuharskih delavnic ter drugih zanimivih dogodkov.
- Družine se lahko po razstavi in po arheoloških parkih sprehodijo z zabavnim in poučnim družinskim vodnikom, ki je poln igrice, ugank in premetank.
- Na mednarodni muzejski dan, 18. maj 2014, so bile družine vabljene na orientacijski pohod po Emoni, ki se ob 15.00 prične v Mestnem muzeju Ljubljana.

Foto: CtrlArt/za MGML

Rekonstrukcije Emona.

Predavanje: *Prazgodovinska in rimska Emona* – dr. Andrej Gaspari

20. maj ob 18.00 Knjižnica Prežihov Voranc

Arheološke raziskave zadnjih desetletij so pomembno dopolnile poznavanje starejše zgodovine ožjega območja Ljubljanskih vrat kot ključnega vozlišča kopnih in vodnih komunikacij med severnim Sredozemljem, Srednjo Evropo in Balkanom. Predavanje bo osvetlilo začetke trajnejše poselitve Grajskega griča in njegovega vznožja v mlajši bronasti dobi, razvoj naselja ob koncu bronaste dobe in v starejši železni dobi, obdobje mlajše železne dobe, širitev italjskih vplivov, naselitev rimskih trgovcev in vojaško osvojitve tega prostora ter zgodovinski in stavbni razvoj do 6. stoletja. Predaval bo dr. Andrej Gaspari, eden izmed vodilnih podvodnih arheologov v Sloveniji, zaposlen na Direktoratu za kulturno dediščino Ministrstva za kulturo.

Predavanje: *Julijan Imperator* – Andrej Praček

26. maj ob 18.00 Knjižnica Otona Župančiča, 3. nadstropje

Predavatelj društva Nova Akropola Andrej Praček bo pojasnil, kako je bil Julijan Imperator v razmahu religijskega fanatizma in političnega povzpetništva kot otrok priča poboju svoje družine. Njemu samemu je usoda prizanesla, ga usmerila na pot filozofije in ga tako utrjenega postavila na čelo cesarstva. Kozmopolitski Julijan, tarča nerazumevanja in nenehnih napadov, je bil s svojo človečnostjo in modrostjo poslednji glasnik veličastnega rimskega orla.

Predavanje: *Kip »Emonec«* – dr. Janka Istenič

27. maj ob 19.30 Knjižnica Šiška

Bronasti kip iz Emone (rimske predhodnice Ljubljane), t. i. »Emonec«, sodi med redke skoraj v celoti ohranjene antične bronaste kipe. Kako dobro poznamo leta 1836 izkopen kip, ki je najznamenitejši predmet iz Emone? Kdaj in za koga so ga naredili, koga predstavlja, čemu je bil namenjen? Raziskave ob pripravi razstave Rimske zgodbe s stičišča svetov, ki bo odprta 19. junija letos v Narodnem muzeju Slovenije, so pokazale, da je bil »Emonec« sestavni del izjemnega nagrobnega spomenika, ki se je zgledoval po Trajanovem stebru v Rimu. Predavala bo dr. Janka Istenič, kustosinja za antično arheologijo, ki vodi Arheološki oddelek Narodnega muzeja.

Razstava

Zgodovinska razstava (Emona 2000):

Podvodna dediščina v Sloveniji – Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

6.–31. maj Knjižnica Otona Župančiča

Razstava prinaša oris podvodnega raziskovanja kulturne dediščine v Sloveniji. Predstavljena so najdišča v priobalnem in teritorialnem morju in tudi v celinskih vodah Slovenije. Poseben poudarek je posvečen dediščini barjanske Ljubljane ter najnovejšim raziskavam najdišč zadnjih desetih let v Kaminu pri Bevkah, Zalogu pri Ljubiji in Sinji Gorici. Razstava je delo dr. Andreja Gasparija in mag. Mirana Eriča ob prispevku sodelavcev, fotografov Arneti Hodaliča in Roka Kovačiča ter potapljačev iz društva Tornado in Društva za raziskovanje morja Ljubljana.

Za otroke

Ustvarjalna delavnica: *Emonske vojščake* – Galerija C. C. U.

20. maj ob 17.00 Knjižnica Jarše

Zgodovina Emone naj bi se začela kot vojaški tabor in podoba vojščaka je pogost motiv v rimski umetnosti. Na delavnici bomo z recikliranjem kartona ustvarjali lutke starorimskih vojščakov. Delavnica je primerna za starejše od 3 let.

Klarinetist Aljaž Beguš (9. 6. 1985)

Foto: osebni arhiv

Aljaž Beguš

Ko poskušam v spominu obuditi začetke Aljaževega štipendiranja, se mi pred očmi razgrinja list papirja, na roko napisano priporočilo, ki ga je Aljažu napisal naš vrhunski umetnik, klarinetist Mate Bekavac. Brez velikih in veliko besed je dal jasno vedeti, da je Aljaž eden najbolj perspektivnih mladih klarinetistov. Ko sem Aljaža osebno spoznala, me je očarala njegova mladostna neposrednost in iskrenost, zgovornost, jasen pogled, vedno uprt v sogovornika, širok nasmeh na obrazu, obkroženem z valovitimi bujnimi lasmi. Kako zelo je dorasel in predan glasbi, sem spoznala na njegovih koncertih, na katerih sem bila presenečena nad njegovo zrelostjo in senzibilnostjo pri interpretaciji glasbenih del. - Na pogovor je prišel visok, eleganten, po moško ostrižen, nekoliko bolj resnoben, a še vedno odprt in komunikativen.

Aljaž je diplomiral na Akademiji za glasbo v Ljubljani. V Madridu, na sloviti Escuela Superior de Musica Reina Sofia, je pri profesorju Michelu Arrignonu zaključil podiplomski študij. Tri leta je bil član dveh najuglednejših mladinskih orkestrów, European Union Youth Orchestra ter Gustav Mahler Jugendorchester, in z njima koncertiral v slovitih dvoranah po Evropi in Aziji, med drugim v dunajski Musikverein, v milanski Scali, Royal Albert hallu ter v National Centre of Performing Arts v Pekingu. Med znanimi dirigenti so bili tudi Vladimir Ashkenazy, Sir Colin Davis, Antonio Pappano, Franz Welser Most. Kot komorni glasbenik je na različnih festivalih sodeloval s slavnimi glasbeniki, kot so oboist Nicholas Daniel, fagotist Dag Jensen, čelist Enrico Bronzi, in pianistoma Alexandrom Lonquichom ter Mario Joao Pires. V lanskim sezoni je kot soloklarinetist igral v English National Opera. V Sloveniji igra na abonmajskih koncertih klasične glasbe KD Franca Bernika v Domžalah pod umetniškim vodstvom Mateja Bekavca, kot soloklarinetist nastopa v Orchestra da Camera di Mantova in v orkestru Spira Mirabilis. Posebno ga veseli podajanje glasbe mladim na Waldorfski šoli v Ljubljani.

Kako in kdaj se je začelo tvoje glasbeno izobraževanje?

Izhajam iz glasbene družine. Moja mama je muzikologinja in učiteljica klavirja, oče ljubiteljski glasbenik. Igral je v pihalni godbi v Lescah. Sestra Katja je profesorica violončela (tudi ona je bila štipendistka MOL, op. a.), mlajša sestra je baletka. Že od četrtega leta sem se začel igrati s klarinetom. Moj dedek Franc Tržan je bil soloklarinetist v Slovenski filharmoniji 40 let. Igral je tudi jazz, nekaj časa je igral tudi pri ansamblu Slavka Avsenika, vendar je bil predvsem zapisan klasični glasbi.

Še čisto majhen sem opazoval in poslušal dedka, ko je vadil, med premori pa si radovedno ogledoval in božal klarinet. Ko sem dobil svoj majhen es klarinet, me je dedek postopno in v skladu z mojo radovednostjo usmerjal in učil, na katero odprtino moram položiti pravi prst, kako se pravilno piha in drži instrument, vendar pa je celoten proces bolj spominjal na

Nada Breznik

igro kot pa na »klasični« pouk. To je trajalo nekako tri leta. S sedmimi sem se začel učiti blok flavto, čez poletje sem v Bohinju, kjer ima naša družina počitniško hišico, začel vaditi klarinet vsak dan. V glasbeni šoli me je učil profesor Jože Kregar, dedkov učenec, tako da sem dvakrat tedensko obiskoval glasbeno šolo, doma pa sem vadil z dedkom. Pozneje je tudi formalno vzel v roke moje izobraževanje in je bil moj učitelj vso nižjo glasbeno šolo. S trinajstimi leti sem se vpisal na Srednjo glasbeno in baletno šolo, v razred Jožeta Kotarja. Še v času, ko sem bil na nižji glasbeni šoli, sem imel občasno ure z mladim Matejem Bekavcem, (tudi dedkovim učencem), ki je bil tedaj star komaj 18 let. Na njegovih urah je bil moj dedek ves čas prisoten, vendar se ni nikoli vmešaval v potek pouka, ravno nasprotno: na notni papir si je zapisoval vse tonske in tehnične vaje ter repertoar, ki je bil tisti čas pomemben zame. Danes se mi zdi takšno nesebično spremljanje pouka prava redkost, zlasti upoštevanje dedkovo starost in ugled. Po uspešno opravljeni glasbeni maturi na SGBŠ sem nadaljeval študij v razredu Jožeta Kotarja na Akademiji za glasbo v Ljubljani, kamor sem bil sprejet s 17 leti kot izjemno nadarjen.

Prejel si kar 7 prvih nagrad na državnih in mednarodnih tekmovanjih. Si tudi dobitnik študentske Prešernove nagrade. Katera od njih ti je najljubša? Kaj se ti je posebej vtisnilo v spomin?

O glasbenih tekmovanjih imam mešane občutke. Zanimivo se mi sicer zdi, kako malo sem se od njih naučil, ko sem dobival prve nagrade, in koliko več takrat, ko sem dobil tretjo nagrado. Star sem bil osemnajst let in tekmoval v kategoriji glasbenikov, starih do petintrideset let. Dober izkupiček je bila finančna nagrada za obisk poletne šole ter mogoče kakšen nagradni nastop. Včasih so študentsko Prešernovo nagrado dobili trije najboljši študenti letno, danes je teh nagrad 10 in več, kar po mojem mnenju škoduje ugledu te lepe nagrade.

Več kot nagrade mi pomeni sam užitek igranja, ki ni nujno na odru pred velikim občinstvom. Včasih že med samim potekom vaj nastane nekakšen čudežni trenutek skupnega navdiha in energije, ki se ga ne da ujeti in shraniti »za drugič«, ali pa se spontano zgodi nekakšen jam session, ki mi ostane v srcu za dolgo časa ter iz katerega lahko črпам svoj glasbeni navdih. Vesel sem, ko se mi uresniči skrita glasbena želja, kot na primer, ko sem leta 2011 nastopil kot solist z Mozartovim koncertom za klarinet z mladinskim orkestrom Gustava Mahlerja, ali pa, ko sem imel možnost igrati v duetu s svetovno znano pianistko Mario Joao Pires. Takšni trenutki mi mnogo več pomenijo, so veliko bolj dragoceni.

Kaj si želiš kot glasbenik, ki je še vedno odvisen od avdicij za angažmaje, in kako lahko načrtuješ osebno življenje in si zastavljaš dolgoročneje cilje? Kje bi se želel ustaliti?

Vsekakor si želim imeti stalen angažma, ki bi mi dopuščal možnost sodelovanja še kje drugje. Na avdicije se prijavi tudi po 300 kandidatov, sprejet pa je le eden. So pa izkušnje igranja v različnih orkestrih različnih držav neprecenljive. V Londonu sem prvič v življenju igral opero. Bil je poseben izziv in tudi stres. Vaj je zelo malo, samo ena skupna vaja z orkestrom za celotno opero. Potem sledi še nekaj vaj s pevci in predstave se začnejo. Tempo dela je neprimerljiv našemu, kajti sočasno v operni hiši igrajo tudi po pet različnih produkcij. Način igranja je precej drugačen, že intonacija je v Angliji nižja. Sprejeli so me zelo lepo, vsi člani so se prišli predstaviti, so topli ljudje, vendar po mojem občutku, ker sem bil na poskusni dobi, neradi pomagajo z nasveti, raje opazujejo, kako se boš sam znašel.

Komorni orkester v Mantovi, v katerem sem soloklarinetist in trenutno največ igram, je projektni orkester, kar pomeni včasih več koncertov mesečno, kdaj drugič pa tudi po dva meseca prosto. Zdaj se uveljavlja tudi festival komorne glasbe v Mantovi, kar me še posebej veseli, saj menim, da kultura poslušanja in medsebojnega igranja v komornem orkestru izhaja prav iz rednega skupnega komornega muziciranja. Ustalil bi se rad tam, kjer bi bil glasbeno srečen, tam bi želel imeti dom. Moja velika želja je tudi nakup historičnega klarineta.

Katera glasbena dela so ti najbližja in najljubša?

Na to vprašanje težko odgovorim. Lahko bi našteval in našteval, verjetno pa najraje igram tisto, v kar se tisti moment najbolj poglobim, torej igram kot klarinetist ali pa samo poslušam. Trenutno pripravljam Brahmsov klarinetski kvintet, veselim se zvočnega odkrivanja Ligetijevih 10 skladb za pihalni kvintet ali pa igranja Kodallyevih plesov iz Galante za simfonični orkester. - Ob tej priložnosti bi se rad zahvalil, da sem lahko v času svojega študija v Sloveniji in Španiji prejemal štipendijo Mestne občine Ljubljana, in ne veliko slabše Durove štipendije.

Poezija modrine in žarečega akcenta

Nagrajena fotografija Nenada Patakyja

Stane Jagodič, akad. slikar in publicist

Foto: Nenad Pataky

Nagrajena fotografija.

Z bolj ali manj posrečeno motiviko turističnih razglednic Ljubljane se srečujemo na vsakem koraku, medtem fotografski natečaj pričakuje posnetke z nekaj fantazije s specifično motiviko in inovativnim tehničnim pristopom. Pestro kreativnost je v dveh spomladanskih pošiljkah predstavil avtor Nenad Pataky. Kvalitativno so fotografije izenačene, vendar med njimi najbolj izstopa motiv iz serije, ki je bil posnet v Trnovem. Ta predstavlja močno razgibano kompozicijo napol golih drevesnih krošenj, skozi katere presejajo detajli intenzivno osvetljene trnovske cerkve. Motiv na prvi pogled deluje kot prefinjen akvarel, z mehкими razlivajočimi se linijami modre barvitosti, medtem ko so prepoznavni elementi arhitekture v ozadju v topli barvi in tvorijo svetlobni akcent kompozicije. Ker je trnovska cerkev usodno povezana s pesnikom Francetom Prešernom, podoba asociira na neuslišano pesnikovo ljubezen do Primčeve Julije, v katero se je zagledal v tamkajšnji cerkvi in nato napisal sonet *Je od vesel'ga časa*, ki vsebuje naslednjo

kitico: *Ko je vstopila v cerkev razsvetljeno,/ v srce mi padla iskra je ognjena,/ ki ugasnit' se ne da z močjo nobeno.* V fantazijskem smislu lahko močno razgibane drevesne krošnje simbolično predstavljajo hrepeneče oprsje in svetli detajli cerkve ognjene iskre, prodirajoče v dušo ganjenega pesnika.

Nagrajencu so se približali naslednji avtorji: Ciril Velkovrh s poetičnim motivom cvetočega drevoreda japonskih češenj ob Kopačevi cesti v Trnovem; Petra Perme s posrečeno kombinacijo cvetoče veje pred grafitom Pinokia na Metelkovi; Darko M. z dolgimi sencami metafizične izraznosti na Poti spominov in tovarištva; Ljuba Cjuha s podobno motiviko, z dolgimi sencami figure in stola na travnati površini parka; Barbara

Lavrič Ravbar s kompozicijo, ki na Aškerčevi cesti posrečeno prikazuje kompozicijo svetle zgradbe, rdečega semaforja in belega oblaka; Ruth Franetič z različnimi kompozicijami duhovitih detajlov, posnetih na Metelkovi; Marko Kovič z žarečo perspektivo Trnovskega pristana in Lukas Schwab z dramatično črno-belo veduto mesta. Jožetu Čurinu se je najbolj posrečil zasneženi kozolec na travniku ob Vodnikovi cesti v Dravljah; Gašperju Lešniku barviti zahod nad krošnjami drevoreda v parku Tivoli; Antoniji Jereb angažiran pogled na polomljeno brezo ob Osnovni šoli Božidarja Jakca v Štepanjskem naselju, medtem ko je Dore zabeležil humoren prizor s psom, privezanim ob hudo nagnjenem kandelabru, ki ga je naslovil Pasja moč.

Nagradni fotonatečaj Moja Ljubljana

Avtor vsakokratnega izbranega posnetka motiva Ljubljane prejme 125 evrov. Fotografije za objavo v naslednji številki pošljite najpozneje do 9. junija 2014 na naslov: Mestna občina Ljubljana, glasilo Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana na CD-ju ali v fizični obliki ali na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljanasi.si. Za vse prejete natečajne fotografije si Mestna občina Ljubljana pridržuje pravico, da jih objavi v tiskani in/ali spletni obliki glasila Ljubljana.

VSESLOVENSKO SREČANJE SKUPIN ŠOLE ZDRAVJA V LJUBLJANI

Vadba na Kongresnem trgu

Neda Galijaš

Foto: Nik Rovar

Vseslovensko srečanje skupin Šole zdravja na Kongresnem trgu, kjer je zbrane pozdravil župan Zoran Jankovič.

Ljubljana je gostila čez 350 članov Šole zdravja, ki so v soboto skupaj z domačini in turisti izvedli telovadbo 1000 gibov na Kongresnem trgu. Po krajšem kulturnem programu in nekaj nagovorih organizatorjev iz Podružnice Šole zdravja Ljubljana ter predsednice društva Zdenke Katkič se je srečanju pridružil tudi župan Zoran Jankovič.

26. aprila je Ljubljano preplavila oranžna barva, ki je prepoznavni znak Društva Šola zdravja, katerega člani so se tokrat prvič srečali v prestolnici. Društvo vsako leto organizira tri do štiri srečanja vseh skupin Šole zdravja v različnih slovenskih krajih, ljubljansko srečanje je bilo letošnje prvo. Srečanja se je udeležilo več kot 350 članov Društva, ki sicer trenutno šteje več kot 1600 članov, ki se združujejo v več kot 65 skupinah.

Udeleženci srečanja so na Kongresnem trgu telovadili po metodi 1000 gibov. Po tej metodi člani Šole zdravja vsako jutro telovadijo na javnih površinah skoraj po vsej Sloveniji. Tokratno telovadbo je vodil Nikolay Grishin, dr. med., idejni vodja in ustanovitelj Društva Šola zdravja, ki je tudi sestavil vaje tako, da je zajel vse sklepe in mišične skupine, od dlani do podplatov. Telovadbi so se pridružili tudi mimoidoči domačini in turisti.

Šola zdravja je projekt, ki se hitro širi po vsej Sloveniji in ga finančno podpira Ministrstvo za zdravje. Zaradi gibanja v naravi in druženja v skupini se izboljšuje fizično in psihično počutje ljudi, zaradi česar se zmanjšuje občutek osamljenosti, socialne izključenosti in depresije.

Po končani telovadbi se je množica podala na potep po Ljubljani. Ljubljano so si ogledali z ladjico, vzpenjačo, s turističnim vlakcem, z brezplačnim kavalirjem in tudi z vodenim ogledom turističnih vodičev po starem mestnem jedru. Spotoma pa so se okrepčali pri ljubeznivih ljubljanskih gostincih. Organizatorji upajo, da bo srečanje vseh skupin Šole zdravja tudi v Ljubljani postalo tradicionalno, tako kot je že leta na Tartinijevem trgu v Piranu.

Več na naši spletni strani:

<http://www.srce-me-povezuje.si/solazdravja/>

Mestni trgovci

V Kraševki se skriva izročilo skromne, iznajdljive in dobre gospodinje

Mirjana Ribič

Foto: Robert Ribič

Slava Sosič v trgovini Kraševka na Ciril Metodovem trgu, ki ponuja domače dobrote iz vse Slovenije.

Ime Kraševka si zasluži veliko začetnico, ker je sinonim za gospodinje, ki so v toplem domu iz skromnih darov kraške zemlje delale čudeže in hranile generacije otrok z mineštrami, polento, blitvo s krompirjem in še čim, kar je zraslo na skromnih kraških njivah. Kraševka je iznajdljiva, pridna in ponosna žena, ki je dala navdih zakoncema Sosič iz Ljubljane. Zakonca Slava in Smiljan Sosič, Ljubljančanka in Kraševca, ljubitelja in poznavalca domače hrane, običajev in tradicije sta ustanovila trgovino z domačimi dobrotami iz vse Slovenije in jo poimenovala Kraševka. Trgovina je odprla svoja vrata 1. februarja leta 2008. Nastanjena je v ljubljanskem mestnem jedru nasproti Stolnice na Ciril Metodovem trgu in je v lasti zakoncev, ki imata podjetje Kraške poti d.o.o. s Kozine.

Dobrote z vseh koncev Slovenije

Že od leta 2008 Ljubljance in tudi tujce razvajajo z dobrotami iz vseh krajev Slovenije. Razvoj ideje je povezan z dolgoletnimi izkušnjami na področju trženja hrane, z učenjem, poslušanjem in poskušanjem. Seznam izdelkov je predolg, da bi ga naštevali, vsi izdelki pa imajo skupno lastnost: pristni so in zelo kakovostni predstavniki slovenskega podeželja. Domača hrana je del kulture vsakega naroda, zato vsak izdelek zase nosi določeno sporočilo kupcu, ki bi ga lahko strnili v nekaj besed: iz pridnih rok po tradicionalnih receptih za ljubitelje dobre in zdrave hrane ter zlahtne kapljice. Med sončnimi primorskimi vini najdete pretežno domače avtohtone sorte: refošk, malvazijo, kraški teran, zlahtno belo vitovsko, zrela bela vipavska vina: zelen, pinelo, klarnico, rebulo. Slovenski vinogradniki skrbno ohranjajo in obnavljajo stare domače trte.

Zaščitene vrste medu

Posebnost ponudbe so zaščitene vrste medu: kraški med in kočevski gozdni med. Kras ima posebno čebeljo pašo, pogojeno s suhim, sončnim in vetrovnim podnebjem. Divja češnja, rešelika, ruj, akacija in dišeče grmičevje, ki medu na kraških gmajnah. Čebelja paša na Kočevskem je izrazito gozdnata, saj je to področje 90 odstotkov poraščeno z gozdnim drevjem. Med najboljše čebelje paše sodijo: javor, smreka, hoja in lipa. Kočevski gozdovi sodijo med najbolj nedotaknjena naravna področja v Evropi.

Plečnikov čaj in Plečnikova skodelica

Našo pozornosti so pritegnili izdelki: Plečnikov čaj, Plečnikov med in zraven Plečnikova skodelica, iz katere

lahko pijete zeliščne čaje. Plečnikov čaj ima svojo zgodbo kakor tudi vsi drugi domači izdelki v trgovini Kraševka. Čaji so povezani s Plečnikovo gospodinjo, ki je bila doma iz Šentjerneja. Šentjernejska Urška je za arhitektka Plečnika skrbela od leta 1932, ko se je vrnil iz Prage, do njegove smrti leta 1957. Iz izbranih zelišč je pripravljala čaj, ki je navdihoval mojstrove ustvarjalne misli.

Zaščitene blagovne znamke živil

Kot je povedala Slava Sosič, so izdelki značilni in tradicionalni za slovensko okolje, kar jim daje posebne lastnosti in prednosti. Zato so zaščiteni tudi ekstrapreviško oljčno olje slovenske Istre, štajersko prekmursko bučno olje, kranjska klobaso, kraški pršut, panceta in zašink, kraški brinjevec, kraški teran in še veliko drugih izdelkov. Dobrote imajo tudi lično embalažo; zložene v pletene košare ribniške suhe robe so prav lepo darilo.

Naša sogovornica je še povedala, da z veseljem sodeluje z vsemi pridelovalci domačih dobrot in se veseli vsakega novega izdelka. Oba z možem delata z dušo in srcem, dobiček pa je bolj postranska zadeva. »Živiva skromno in delava z veseljem. Naši najboljši kupci so Ljubljanci, ker znajo ceniti izdelke, ki so jih pridelale pridne domače roke na slovenski zemlji z odgovornostjo in spoštovanjem.«

Trgovina domačih izdelkov Kraševka je leta 2010 in 2012 prejela nagrado za najboljšo trgovino mestnega jedra v Ljubljani.

Tehnološki park Ljubljana je spet zaslovel z novimi idejami mladih

Helpi – zapestnica za pomoč gluhim in naglušnim

Mirjana Ribič

Foto: Robert Ribič

Zmagovalna ekipa projekta Helpi letošnjega vikenda Start:up; v sredini Lija Kondrič, ki projekt vodi.

Na začetku letošnje pomladi so se rodile nove poslovne ideje, ki se bodo šele razvile v prave produkte. Na Start:up vikendu Slovenija, ki je potekal od 4. do 6. aprila 2014 v petih mestih na šestih lokacijah po Sloveniji, je več kot 330 študentov razvijalo podjetniške ideje in ustvarjalo svojo prihodnost ob budni podpori 40 mentorjev. Skupina študentov in študentk v organizaciji Tehnološkega parka Ljubljana je poslovno idejo poimenovala Helpi. Ali bo res nastajajoči produkt pomagal gluhim in gluhonemim pri premagovanju težav? Na to vprašanje bodo odgovorili nosilci novega projekta, ki potrebuje tudi finančno podporo. Tehnološki park Ljubljana je lahko ponosen na nove upe v podjetništvu, in ko se vsako leto skupaj z drugimi tovrstnimi ustanovami v Sloveniji postavi ob bok mednarodnim dogodkom, ki podpirajo nove poslovne ideje. Študentske ekipe so pod skrbnim vodstvom izkušenih mentorjev in uspešnih podjetnikov v enem vikendu zgradile prototip in poslovni model svoje rešitve ter postavile temelje za nadaljnji razvoj idej v podjetja.

Vrsta organizatorjev enotne podjetniške akcije za mlade

Cilj usposabljanja je spodbuditi nastajanje inovativnih podjetniških idej, predvsem pa študentom predstaviti orodja, ki so v današnjem času ključna za podjetniško oziroma inovativno udejstvovanje, hkrati pa je tovrsten pristop pomemben za razvoj veščin, ki so danes nujne za njihov karierni razvoj. Enotno podjetniško akcijo za mlade so organizirali člani konzorcija Zavod Ypsilon, Tehnološki park Ljubljana d.o.o., Ljubljanski univerzitetni inkubator d.o.o., Tovarna podjetij, podjetniški inkubator Univerza v Mariboru, Primorski tehnološki park d.o.o., Univerzitetni inkubator Primorske d.o.o. in Razvojni center Novo Mesto d.o.o., in sicer v okviru programov Iniciative Start:up Slovenija in 47 visokošolskih zavodov v okviru petih univerzitetnih oziroma visokošolskih središč. Izvedbo projekta sta omogočila Javna agencija SPIRIT Slovenija in Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.

Študentski podjetniški zmagovalci v Ljubljani

Tehnološki park Ljubljana je skupaj z drugimi tehnološkimi parki po Sloveniji zadnji dan sestavil komisijo iz podjetnikov, mentorjev, investorjev in predstavnikov podpornega okolja, ki je med vsemi idejami razglasila zmagovalce. Komisija je ideje ocenjevala po naslednjih kriterijih: inovativnost ideje, raziskava trga in ovrednotenje strank, poslovni model, globalni potencial in sinhronost ekipe. Zmagovalne ekipe so iz Ljubljane, Novega Mesta, Nove Gorice, Maribora in Kopra. Ljubljana ima dva zmagovalca: Tehnološki park Ljubljana je pridobil zmagovalno idejo: **Helpi – zapestnica za pomoč gluhim in naglušnim**. Idejo je na Start:up vikendu dodelala ekipa študentov različnih strok. Ljubljanski univerzitetni inkubator je pridobil zmagovalno idejo z naslovom

SmartPot (vzgoja orhidej v lončku z vgrajenim senzorjem, ki opomni na idealen čas zalivanja). Tokrat vam predstavljamo ekipo projekta **Helpi**, ki jo vodi **Lija Kondrič** iz Ljubljane.

Kdaj in zakaj ste prišli na idejo, da naredite zapestnico za gluhe in naglušne, in koliko ljudi je delalo na tem projektu?

Idejo sem dobila nekega večera ob čaju z gluhim prijateljem. Večkrat mi je povedal, da ima težavo, ker ne sliši zvonca, ko pride kdo na obisk ali ker nima pri sebi telefona in ne dobi pravočasno sms-sporočila. Enako je bilo tudi z babico, po telefonu sva se normalno (seveda glasneje) pogovarjali, vendar le, če je slišala telefon in dejansko dvignila slušalko. In da bi prijatelju olajšala nekatere težave in hkrati večkrat govorila z babico, je bilo treba najti neko rešitev. Osnovno idejo pa smo z ekipo desetih članov še desetkrat prežvečili in nekoliko spremenili ter jo izboljšali.

Ali ste pri razvoju te ideje imeli interdisciplinarni pristop?

Smo iz zelo različnih strok, tako da pokrivamo skoraj vsa področja, ki jih za uresničitev ideje moramo poznati. V ekipi imamo ekonomiste, industrijskega oblikovalca, grafično oblikovalko, elektrotehniko, fizika, obramboslovca in strojnika.

Je morda na poti tudi ustanovitev podjetja za uresničitev vaše ideje?

Podjetja še nimamo, ampak ga načrtujemo. Poznamo se dobrih 5 dni in imeli smo dva dni časa za razvoj produkta, zato bomo z ustanovitvijo počakali še toliko časa, da pripravimo prototip produkta in dorečemo vse podrobnosti glede nadaljnega dela. Tudi ideje za naprej so pripravljene, vendar se bomo za zdaj osredotočili na razvoj osnovnega produkta.

Kako boste na začetku financirali idejo in izdelek?

Način financiranja ideje oziroma vstopa na trg še ni dorečen. Vsekakor bomo poskusili pridobiti investitorje, pri čemer pa se ne bomo omejevali z državno mejo. Če domači investitorji ne bodo pokazali zanimanja, bomo iskali potencialne investitorje v tujini.

Nam lahko pojasnite, kako vam je uspelo narediti zmagovalno idejo, čeprav ste se vsi skupaj spoznali na Start:up vikendu?

Za sestavo odlične in učinkovite skupine v nekaj dnevih se lahko zahvalimo organizatorjem projekta Start:up Weekend. Prijavili smo se kot posamezniki, vsi z željo, da se nekaj novega naučimo, da kaj novega izvemo, da spoznamo nove ljudi in si razširimo obzorja, končali pa smo kot ekipa z odličnim produktom in idealno priložnostjo za ustanovitev podjetja. V skupini nas je 10 članov z različnimi znanji, izkušnjami in željami, vsem pa nam je zdaj skupen en cilj: ustvariti kakovosten produkt, ki bo gluhim in naglušnim olajšal življenje.

V ekipi imamo grafično oblikovalko Emo Jevnikar in industrijskega oblikovalca Miha Bevca, ki sta pripravila vse v zvezi z oblikovanjem produkta, prezentacije, logotipa ... skratka, vse za odlično obliko produkta. Trije člani so poskrbeli za podrobno specifikacijo produkta in za pripravo prototipa. Vsak od članov – Domen Rode (elektrotehnik-robotik), Jan Skubic (elektrotehnik-elektronik) in Luka Železnik (obramboslovec z nadčloveško razgledanostjo in znanjem) – je prispeval del znanja. Preostali del ekipe – Marko Koštomaj (ekonomist- podjetnik), Primož Duh (ekonomist-vodja marketinga), Žan Žurič (fizik), Primož Flis (strojnik) in Lija Kondrič (ekonomistka-vodja informatike) pa smo predelali vse vidike poslovanja od analize trga do načrta razvoja in finančnih projekcij. Kljub delitvi dela pa je celotna ekipa sodelovala pri oblikovanju ideje in pri vseh naštetih postopkih.

Foto: arhiv ČS Center

Na Prulah je prenovljeno otroško igrišče, na katerem stoji tudi zelena telovadna hiška za odrasle, ki je nastala v okviru evropskega projekta UHI.

ČS Center

Sem ter tja po ČS Center

Meta Verbič, predsednica ČS Center

Prenovljeno otroško igrišče na Prulah

22. aprila, ob dnevu Zemlje, se je na prenovljenem otroškem igrišču na Prulah zbrala velika množica prebivalcev naše četrtne skupnosti, od najmlajših do malo starejših. Veselili so se nove in urejene podobe otroškega igrišča, še posebej pa so si z radovednostjo ogledovali čisto posebno pridobitev – telovadno hiško z zeleno travnato streho, namenjeno telovadbi odraslih. Zelena telovadna hiška je nastala v okviru evropskega projekta UHI, ki je namenjen pripravi in uporabi orodja za modeliranje pojave toplotnega otoka v mestu, ki bo služil predvsem načrtovalcem kot izhodišče za umeščanje dodatnih zelenih in vodnih površin v mesto, da bi zmanjšali pregrevanje mestnega središča. Seveda pa je to samo eden od korakov k zastavljenemu cilju. Še veliko več lahko storimo sami. Stopimo do bližnje trgovine peš, s kolesom ali z javnim prevozom, avto pa pustimo raje doma in ga uporabimo samo takrat, ko je nujno potrebno, je bilo slišati na odprtju prenovljenega otroškega igrišča, ki sta ga prebivalcem predala župan Zoran Jankovič in predstavnica Društva upokojencev Prule Alojzija Ačko v družbi najmlajših prebivalcev Prul. Odprtje prenovljenega otroškega igrišča so z razigranim petjem in njim lastnimi plesnimi koraki pospremili tudi otroci iz Vrtca Pod Gradom, ki domujejo v neposredni bližini igrišča.

Za čisto in lepo Ljubljano

Turistično društvo Ljubljana je tudi letos pripravilo akcijo Za čisto in lepo Ljubljano v središču mesta, ki vsako leto poteka od 22. marca, dneva vode, do 22. aprila, dneva Zemlje. K sodelovanju povabi številna društva, vedno pa sodelujemo tudi prebivalci Četrtni skupnosti Center, čeprav v sodelovanju s Turističnim društvom Ljubljana pripravimo še svojo, jesensko čistilno akcijo. 12. aprila smo se udeležili akcije, bilo nas je kar 159, zbrali v Trnovskem pristanu. Prebivalci četrtne skupnosti Center in Trnovo, člani Planinskega društva RTV Ljubljana in Planinskega društva Iskra, Invalidskega društva

ILCO iz Ljubljane, Društva rečnih kapitanov, ladjarji, člani TD Ljubljana in Trnovo smo se razdelili v skupine, opremili z vrečami in rokavicami ter dobro razpoloženi odšli v različne smeri: vzdolž bregov Ljubljane od Špice do Rakove jelše, na Ljubljanski grad, do srednjih šol in igrišča na Poljanah, ob Gruberjevem kanalu, ob progi do Kodeljevega, ob Malem grabnu v Trnovem, v Tivoli, na Tabor in na Vodmat. Prebivalci ČS Center so se osredotočili predvsem na čiščenje Tivolija, Vodmata in Tabora. Rezultat akcije so bile sicer dodobra napolnjene vreče, vendar pa ne tako kot prejšnja leta. Udeleženci so z veseljem povedali, da se položaj iz leta v leto izboljšuje, kar pomeni, da nam ni več vseeno, v kakšnem okolju živimo. Udeleženci so izrazili upanje, da bomo lahko s tovrstnimi akcijami prepričali tudi vse, ki se pomena varovanja okolja še ne zavedajo. Pa ne samo to. Druženje ob tovrstnih dejavnostih pomeni spoznavanje ljudi, vzpostavljanje medsebojnih odnosov in vzpostavljanje vezi med generacijami.

Varnost

Konec marca smo imeli že tradicionalno skupno sejo Sveta ČS Center in Sosveta za varnost prebivalcev, na kateri smo obravnavali poročilo o delu Mestnega redarstva in poročilo Policijske postaje Ljubljana Center. Nekaj poudarkov iz poročila Policijske postaje Ljubljana Center je uvodoma podal komandir postaje Ludvik Gomboc. Preteklo leto je bilo, ob rednem delu policistov, zaznamovano s povečano potrebo po varovanju množičnih shodov z različno vsebino (Eurobasket, protesti, parada ponosa), ki so obremenili predvsem mestno središče. Povečali so skrb za preprečevanje vseh oblik nasilja, predvsem v družini. V teh primerih policisti uspešno sodelujejo s pristojnimi socialnimi službami in šolami. Prizadevajo si, da raziskanost kaznivih dejanj ostaja na visoki ravni (49,5%). Pozitivno je tudi nekoliko nižje število prometnih nesreč. Pri svojem rednem delu namreč precejšnjo pozornost namenjajo varnosti najbolj ranljivih skupin udeležencev v prometu, to je pešcem in kolesarjem.

Predstavniki Mestnega redarstva Mihael Prelec pa je povedal, da so redarji v preteklem letu zabeležili sicer zmanjšanje števila kršitev v cestnem prometu, se je pa povečalo število kršitev prekoračitve hitrosti. Kot primer je navedel Streliško ulico, ki je absolutna rekorderka po številu kršitev dovoljene hitrosti.

Četrtni

Foto: TD Ljubljana

Razpoložena skupina "čistilcev" po končanem delu pri Vodnikovem spomeniku

Poročal je o sodelovanju z vrtci, šolami in četrtnimi skupnostmi pri ozaveščanju in preventivni dejavnosti na področju varnosti v prometu za pešce in kolesarje. Zelo si prizadevajo tudi zmanjšati beračenje, ki je trenutno najbolj pereče pred garažnimi hišami in v njih. Pozorni so tudi na nepravilno parkiranje taksistov, še posebej na pločnikih. Letos bodo v sodelovanju z Ljubljansko kolesarsko mrežo preverili potek problematičnih kolesarskih poti in predlagali izboljšave. Kot uspešna in dobra praksa so se izkazale mešane patrulje s policisti, ki dobro sodelujejo.

V razpravi so člani Sveta ČS Center in Sosveta za varnost prebivalcev sodelovanje Mestnega redarstva in Policijske postaje Center s ČS Center ocenili kot zgledno, saj smo sproti seznanjeni s problemi. Prav tako je zgledno tudi sodelovanje pri preventivnih akcijah. Poročali so o pritožbah prebivalcev v zvezi s hrupom in kršitvami javnega reda in miru v nočnem času. Zanimalo jih je, ali mestni redarji in policisti ne morejo ukrepati samoiniciativno brez prijave. Prijava je potrebna po zakonu, ki bi ga morali spremeniti. V razpravi so bila izpostavljena še tri vprašanja: kako je z anonimnostjo prijavitelja, zakaj so razmeroma skromni rezultati pri preprečevanju grafitiranja (kritika je sicer na mestu, vendar se mestni redarji srečujejo s tem, da ni prijav, in z dejstvom, da je grafitarje težko ujeti pri delu, ker so dobro organizirani in najpogosteje delujejo v nočnem času oziroma v zgodnjih jutranjih urah, ko so ulice prazne), tretje vprašanje pa se je nanašalo na kadrovsko problematiko. Mestno redarstvo in Policijska postaja Center sta kadrovsko podhranjena. Glede na količino dela in nalog ter veljavno sistemizacijo bi morali samo število policistov podvojiti.

In kaj lahko storimo v ČS Center sami oziroma v sodelovanju z Mestnim redarstvom in Policijsko postajo Center? Tole smo sklenili: ● prednostna naloga ostaja redno obveščanje o najbolj perečih težavah, ki sodijo v pristojnost Mestnega redarstva in Policijske postaje Ljubljana Center in o katerih ČS Center obveščajo prebivalci; ● v sodelovanju z Mestnim redarstvom in Policijsko postajo Ljubljana Center bomo ob Dnevu soseda na OŠ Toneta Čufarja pripravili kolesarski poligon; ● v času počitniškega varstva konec julija bomo za otroke spet pripravili delavnico na temo varnosti v cestnem prometu; ● za starejše prebivalce je zelo pomembno vedeti vse o samozasčitnem obnašanju in ravnanju ob morebitnem srečanju z neprijetno oziroma nevarno situacijo. Zato bomo zanje pripravili

razgledi

Meščanke in meščani ste prijazno povabljeni, da prispevate utrinke iz življenja v svojih četrtih skupnostih, sporočate o pridobitvah v vašem ozemju življenjskem okolju, pa tudi svoje predloge, pobude in vprašanja, na katera bodo odgovorili sodelavci Mestne uprave. Svoje prispevke pošljite na naslov: ➔

Mestna občina Ljubljana
Glasilo Ljubljana
Mestni trg 1
1000 Ljubljana

e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si

Foto: Arhiv ČS Center

Študijska skupina Punčka iz cunj s svojimi punčkami.

Foto: Arhiv ČS Center

Učenci OŠ Toneta Čufarja med nastopom na prireditvi ob 8. marcu, mednarodnem dnevu žena.

Foto: Arhiv ČS Center

Pevski zbor Mlada srca med prepevanjem na prireditvi ob 8. marcu, mednarodnem dnevu žena.

Foto: OŠ Toneta Čufarja

Gospa Sonja Močnik predstavlja peko potice.

Foto: OŠ Toneta Čufarja

Udeležence delavnice na začetnih pripravah za peko potice.

delavnico, na kateri jih bodo mestni redarji in policisti seznanili z vsem, kar morajo vedeti za zagotavljanje osebne varnosti in varnosti svojega premoženja; ● uredništvu glasila Ljubljana bomo predlagali uvedbo posebne prometne rubrike, v kateri naj bodo jasno prikazane najrazličnejše prometne situacije, ki smo jim vsak dan priča na mestnih cestah, ulicah in parkih – napake oziroma prekrški in vzporedno, kako je prav.

Unicefove punčke in 8. marec, Mednarodni dan žena

V ČS Center si ne moremo več predstavljati začetka naše »kulturne sezone« brez razstave punčk, ki jih izdeluje študijska skupina Punčka iz cunj, ki deluje v okviru Univerze za tretje življenjsko obdobje Ljubljana in Unicefa. Tako je bilo tudi letos, ko smo odprtje razstave 80 punčk spet povezali s kulturno prireditvijo ob 8. marcu, mednarodnem dnevu žena. Polna dvorana na Stefanovi, na sedežu ČS Center, je bila spet dokaz spoštovanja dela te študijske skupine, dokaz spoštovanja do nastopajočih učencev OŠ Toneta Čufarja, pevskega zbora Mlada srca iz Vodmata in dokaz spoštovanja mednarodnega dneva žena.

Kako narediš potico?

Potico z različnimi nadevi poznamo vsi. Pa jo znamo tudi narediti? V ČS Center poznamo gospo Sonjo Močnik, ki nikdar ne odreče naši prošnji in speče potico ali dve za naše prireditve. Porodila se je ideja, da nam gospa Sonja zaupa skrivnost, kako ji vedno uspe speči čisto pravo potico. Zato smo v sodelovanju z OŠ Toneta Čufarja pripravili delavnico, na kateri sta gospa Sonja in njena spretna pomočnica gospa Nada kar številni skupini udeleženk posredovali svoje izkušnje s peko potice. Pehtranovo smo lahko takoj poskusile. Bila je res slastna pa tudi lepa. Kako pa je uspelo drugim, ki so svoje odnesle domov, bomo lahko izvedeli kdaj drugič.

Ogled razstave Vrata

Skupino petdesetih starejših prebivalcev centra mesta je pot zanesla v Etnografski muzej. V ČS Center smo v okviru našega kulturnega programa zanje organizirali vodeni ogled zanimive razstave Vrata. Marsikdo se je najprej vprašal, kaj pa je to. Zakaj ravno vrata? Vrata imajo v našem življenju velik, tudi simboličen pomen. Skozi vrata vstopamo in izstopamo od rojstva do smrti, vsak dan, in to velikokrat. Dodobra nam zaznamuje naše življenje. O tem smo se lahko prepričali ob ogledu razstave. Zvedeli smo vse o vratih skozi zgodovino, slovenskih šegah in pogovorih v zvezi z vrati in se ob odhodu zamislili nad pomembnostjo tako preprostega in danes že povsem samoumevnega dela našega bivanja.

Foto: Janina Žagar

Kulturna četrt Križevniška je letos ozelenela in zacvetela z izdatno pomočjo sponzorke Gardenije in tujih veleposlaništev. Otvoritev osvežene Križevniške sta se udeležila tudi župan Zoran Jankovič in podžupan prof. Janez Koželj.

Dan soseda na Taboru

Kakovostni medsosedski odnosi, solidarnost, medgeneracijska vzajemnost, druženje, spoznavanje, povezovanje, občutek skupnosti, ustvarjanje ... vse to je organizatorje tudi letos vodilo pri pripravi programa za prav poseben dan – Dan soseda, ki je 15. maja potekal že sedmič. S pestrim celodnevni dogajanjem se na njem povezujejo ljudje vseh generacij, ki živijo, delujejo ali pa obiskujejo ljubljansko četrt Tabor in tudi širše.

Otroci so se lahko udeležili številnih delavnic, si ogledali razstave, predstave in animirane filme, si izmenjali tako igrače kot semena in sadike. Stanovalec doma upokojeencev so pomagali pri zapisovanju spominov, ti pa so jim spekli sladico svoje mladosti – miške. Tisti, ki niso več šoloobvezni, so se lahko udeležili javnih vodstev po razstavah tako v muzejih kot po umetniških delih v Metelkovi mestu, sodelovali na boljšem sejmu, si ogledali večerno projekcijo filma ali pa obiskali literarno-glasbeni večer. Osrednja prireditev je tradicionalno potekala na OŠ Toneta Čufarja. Pobudnica dogodka je Četrtna skupnost Center, sodelovala pa je cela vrsta kulturnih ustanov.

Nova ozelenitev Križevniške

Janina Žagar

Kosovelove klopi in samokolnice

Križevniške klopi so v na novo ozelenjeni Križevniški ulici letos posvečene poeziji Srečka Kosovela, križevniške samokolnice pa njegovi otroškim pesmim. Srečko Kosovel, katerega 110-letnico rojstva praznujemo letos, je namreč stanoval na Križevniški 8, kjer so nastale njegove zadnje pesmi. Kulturna četrt Križevniška je zato 23. aprila 2014, na mednarodno noč knjige, pripravila maraton Kosovelovih pesmi *Srečko Kosovel s Križevniške*. Z branjem pesmi so Kosovelov maraton soustvarjali pesnica in španska veleposlanica v Sloveniji Anunciada Fernández de Córdova, dramski igralci in študenti AGRFT, poskrbeli pa so tudi za zanimivo glasbo. Po začetku s skladbo Dež nad oljkami (Fake Orchestra) in Kosovelovem maratonu, kjer je recitatorje na kitari spremljal Vid Polončič Ruparčič (The Toronto Drug Bust), je bil ob druženju, pršutu in teranu na vrsti album Dekleva (projekt uglasbene poezije Milana Dekleve z Igorjem Leonardijem in Ano Vipotnik).

Foto: Nik Rovani

Na mednarodno noč knjige 23. aprila so v Kulturni četrti Križevniška uprizorili maraton Kosovelovih pesmi Srečko Kosovel s Križevniške, ki ga je z branjem pesmi soustvarjala tudi španska veleposlanica v Sloveniji, pesnica Anunciada Fernández de Córdova.

Ozelenitev in otvoritev Križevniške

Veseli pa smo bili tudi družbe obiskovalcev in podpore pri novi ozelenitvi Križevniške, ki je ob izdatni pomoči sponzorja Gardenije ter velikem odzivu veleposlaništev, ki so vsak na svoj način prispevali k še bolj zeleni ulici, potekala čez dan! Ulica je z novimi rastlinami, cvetjem, obeškami in drevesi ponovno postala ena najlepših in najbolj zelenih ter cvetočih ulic v Ljubljani. Otvoritve osvežene Križevniške ulice sta se udeležila tudi župan Zoran Jankovič in podžupan prof. Janez Koželj.

Dan križevniškega soseda

Za junij že načrtujemo tudi nov dan križevniškega soseda, ko se križevniški stanovalci, ustvarjalci, sprehajalci in obiskovalci (z)držijo ter zase, za someščane in obiskovalce mesta pripravijo nepozaben dan.

Kulturna četrt Križevniška

Na Križevniški ulici v Ljubljani, med Mestnim muzejem in Križankami ter novim Bregom in Ljubljano, je s povezovanjem bogate preteklosti in pomembne sedanjosti z neverjetnim zagonom ter svežo energijo in idejami nastala nova kulturna četrt Križevniška, ki z vsak mesec zanimivim in kakovostnim programom odločno stopa tudi v prihodnost. Povezala je vse, ki danes tukaj ustvarjajo in delajo, združila umetnike, ustvarjalce in stanovalce, pritegnila radovednejše in sprehajalce ter navdušila tako mlade in otroke kot odrasle in starejše. Z idejo Roberta Waltra, direktorja in umetniškega vodje Mini teatra, ter s sodelovanjem ustvarjalcev in stanovalcev Križevniške se je tako rodil izjemen projekt, ki bo v prihodnosti vključeval vse kulturne in znanstvene ustanove vse do Dvornega trga, vključno z Mestnim muzejem in Slovensko akademijo znanosti in umetnosti, projekt, ki s spodbujanjem združevanja moči, znanja in sredstev krepi in bogati slovenski kulturni prostor.

Nov ekotržni dan na Tržnici ob sredah

Ekološko, sveže, okusno in seveda pridelano čim bližje! To je že ves čas geslo ljubljanske ekološke tržnice, na kateri v središču Ljubljane že petnajst let vsako soboto ponujajo živila s slovenskih ekoloških kmetij. Letošnjo 15-letnico delovanja je 14. maja obeležila uvedba dodatnega tržnega dne ob sredah na Pogačarjevem trgu. Na ta dan je dvanajst ekoloških kmetij in malih predelovalcev kupce pozdravilo s svežo pomladno ponudbo in pokušino.

Inštitut za trajnostni razvoj (ITR), ki koordinira razvoj in delovanje ekološke tržnice, si je za dodaten tržni dan prizadeval že več let. Da je letos uspelo, so inštitutu in kmetom pomagale izkušnje s Trubarjevo zeleno tržnico (v organizaciji društva prostoRožlani in predlani). Ob sredah bo na voljo večina ponudbe, kakršna je na ekotržnici ob sobotah. Delovni čas bo prilagojen odzivu kupcev in razpoložljivosti pridelkov. Uradno so sicer lahko prodajalci na tržnici od 8. do 18. ure (poleti), ker pa ponujajo le tisto, kar zraste na njihovih njivah, zaloge pač niso neomejene.

Foto: arhiv OŠ Valentina Vodnika

Bogat naravoslovni dan na OŠ Valentina Vodnika, na katerem so učenci uživali v eksperimentiranju.

ČS Šiška

Svetovalnica za izboljšanje bivanja starejših v drugem letu delovanja

Alenka Ogrin

Od jeseni 2012 v prostorih ZDUS-a na Kebetovi 9 v Šiški deluje svetovalnica za izboljšanje bivanja starejših, katere namen je podpora starejšim in njihovim svojcem pri iskanju optimalne rešitve glede bivanja v starosti ter ozaveščanje in spodbujanje prebivalstva k prožnejšemu ravnanju. Sprva je svetovalnica delovala v okviru mednarodnega projekta HELPS, od začetka letošnjega leta pa delovanje omogoča le še Mestna občina Ljubljana – Oddelek za zdravje in socialno varstvo.

Svetovalnica uporabnike seznanja z različnimi možnostmi bivanja starejših, od tega, kako ob prilagoditvah stanovanja in oskrbi na domu čim dlje ostati neodvisen doma, do razpoložljivih mest v domu za starejše. Svetovalci pomagajo najti najboljšo rešitev glede na razmere in pričakovanja vsakega uporabnika. Pri zahtevnejših primerih svetujejo tudi strokovnjaki za različna področja (pravniki, arhitekti, psihologi itd.). Uporabniki se lahko oglasijo osebno, po telefonu ali elektronski pošti. V prvem letu delovanja je poiskalo nasvet več kot 230 neposrednih uporabnikov, najbolj pogoste teme pa so bile: sobivanje in stanovanjske skupine starejših, prilagoditev stanovanj in opreme, oskrba na domu, menjava stanovanj, razpoložljivost najemnih in namenskih stanovanj za starejše.

Zaradi velikega zanimanja uporabnikov sodelavci svetovalnice pripravljajo ponatis brošure *Majhni posegi za velike učinke*, s katero starejše spodbujajo k pravočasnim prilagoditvam bivalnih prostorov in uporabi pripomočkov, ki olajšajo in omogočijo varno in samostojno življenje starejših na domu. Prenovljeni vsebini bo dodana še vzorčna prilagoditev konkretnega stanovanja s fotografijami in obrazložitvami, kako z majhnimi in razmeroma poceni posegi izboljšati varnost stanovalcev. Nova brošura bo izšla konec maja 2014.

Sobivanje in stanovanjske skupine starejših: iz institucij v skupnostne oblike bivanja

Problemov nastanitve, oskrbe in nege starejših v prihodnje tudi pri nas ne bo moč reševati samo institucionalno, razvoj drugih skupnostnih oblik oskrbe je neizbežen. Sobivanje starejših je ena od možnosti, ki so se ji v svetovalnici še posebej posvetili. S pomočjo objav in okroglih miz se je javilo več kot 50 kandidatov – starejših, ki jih sobivanje zanima in s katerimi se ekipa svetovalnice srečuje in ugotavlja, kako bi idejo sobivanja pri nas lahko uresničili. S predstavitvami primerov uspešnih praks sobivanja starejših doma in v tujini, pogovori ter anketami ekipa svetovalnice preverja pripravljenost za tovrstno obliko bivanja starejših, minimalne pogoje, pričakovanja, objavlja strokovna

mnenja in išče potencialne ponudnike za tovrstne bivalne oblike. Različni vidiki in mnenja o tej temi so zaobjeti v zborniku prispevkov o (so)bivanju starejših *Da je skupaj lažje biti sam*, ki je izšel konec leta 2013. Brezplačen tiskani izvod omenjenih publikacij lahko naročite na spodnjem naslovu, v elektronski obliki pa sta dostopni tudi na spletni strani svetovalnice. - Svetovalnica vas pričakuje!

Svetovalnica za izboljšanje bivanja starejših,

ZDUS, Kebetova 9,

Čas: tor., čet. 12.00–16.00,

T: 51 94 117, M: 041/ 480 395,

S: <http://zdus-zveza.si/svetovalnica-bivanje>

Eksperimentirajmo in uživajmo

Renata Filipič

Na OŠ Valentina Vodnika Ljubljana smo 15. aprila izvedli naravoslovni dan *Eksperimentirajmo in uživajmo*. Šesti razredi so raziskovali ob Koseškem bajerju, kjer so se učenci udeležili orientacije z nalogami, ki so jih zanje pripravili njihovi vrstniki. Nato so izvedli še nekaj terenskih vaj. Tako so raziskali vodo iz bajerja ter rastlinstvo in živalstvo v in ob njej. Sedmi razredi so obiskali Center ponovne uporabe, kjer so spoznali, kako lahko izdelke, ki se nam zdijo neuporabni in jih želimo odvreči, polepšamo, popravimo in jim damo novo vrednost. V trgovini so si učenci za dostopno ceno nakupili nekaj izdelkov, ki so jih mnogi odvrgli, v odlagališču bi dokončno propadli, v Centru pa so jim vdihnili novo življenje. Osmi in deveti razredi so najstarejši na šoli, zato so jo tudi zavzeli. 😊 Šola in okolica sta se spremenili v 10 eksperimentalnic: športno, smuti, filmsko, glasbeno, računalniško, biološko, kemijsko, fizikalno, terensko in stripovsko. Mnogi devetošolci so eksperimentalnice skupaj z učitelji izvajali, tj. svojim sošolcem in drugim učencem dajali navodila o tem, kako izvesti eksperiment, na kaj naj bodo pozorni pri eksperimentiranju itn.

In kaj so učenci in skupaj z njimi učitelji novega ustvarili oz. se naučili? Izvedli so, zakaj je srčni utrip po teku hitrejši kot po izvajanju poskokov; kako slasten je vitaminski napitek iz banan, jagod, špinače in borovnic; da se animirani film Paperman lahko konča tudi tragično; da je tudi ljubezen lahko eksperiment; da bi bil za opazovanje delujočih kvasovk primernejši mikroskop z objektivom, ki ima večjo povečavo; da ima zažgana volna podoben vonj kot zažgani lasje, ker gre za podobno sestavo obojih; kako diši čemaž; da se svetloba s pomočjo lupe razprši, kar ne diši, se pa lepo vidi; in tudi to, da se eksperimentiranje, tako kot film, lahko tragično konča.

Previdnost in ukrepi za varnost pa niso bili odveč niti na zaključni prireditvi. V prvem delu so učenci predstavili svojo ustvarjalnost in pridobljena znanja, v drugem pa so uživali v demonstracijskih eksperimentih, ki so jih izvajali učenci predmeta Poskusi pri kemiji. Priložnosti, da bi videli eksperimente z dušikom in vodikom, ne učenci ne učitelji niso izpustili, saj so bili ti sila zanimivi. To nam je omogočilo Društvo

Ljubiteljev kemije in mag. Tomaž Ogrin iz IJS, ki se mu še enkrat pristrčno zahvaljujemo.

In še nekaj izjav učencev o naravoslovnem dnevu *Eksperimentirajmo in uživajmo*: ● Super je bilo, takih dni bi morali imeti več. ● Jaz sem se imela zelo lepo. ● Najboljši so bili smutiji. ● Drugo leto bomo mi vodili, ker bomo v 9. razredu. Komaj čakam!

Oglejte si tudi kratek video na: <http://www.o-vvodnika.lj.edus.si/video-predstavitev.html>.

(Renata Filipič je vodila naravoslovni dan *Eksperimentirajmo in uživajmo*.)

Foto: arhiv ČS Posavje

Urbani sprehod med mestom in vasjo po vzoru Jane Jacob je odkril, da življenje v ČS Posavje zaradi bližine kmetij omogoča zdravilno prehranjevanje z njive na mizo.

Foto: arhiv ČS Posavje

Na Bratovševi ploščadi so novost zelišča v betonskih koritih, ki so jih uredili s pomočjo učencev iz OŠ Danile Kumar. Zelišča so na voljo stanovalcem.

ČS Posavje

Čistilno-olepševalna akcija 2014

Andrej Ciuha

Kot vsa zadnja leta smo tudi letos v naši četrtini skupnosti organizirali čistilno akcijo. Že lani in tudi letos smo čistilni akciji pridružili tudi olepševalno. Ker zanimanje za čistilne akcije med stanovalci gosto naseljenega področja Bratovšve in Glinškove ploščadi upada, smo se odločili za večjo angažiranost med klubi in organizacijami na našem področju, zlasti med tistimi, s katerimi četrtina skupnost tesneje sodeluje (npr. nudenje prostorov za njihove aktivnosti, sodelovanje pri reševanju različnih stičnih točk, skupne organizacije dogodkov v ČS Posavje itd.).

Celotno področje naše četrtne skupnosti smo razdelili na 11 manjših področij in posameznim skupinam na predhodnem sestanku določili izbrano področje. Za akcijo smo izbrali 5. april, ker je tega dne deževalo, smo akcijo prestavili za teden dni, na 12. april. Nekatere skupine so svojo obveznost opravile med obema terminoma. Akcija je uspela in po 12. aprilu je bilo področje naše četrtne skupnosti očiščeno – vsaj za nekaj dni. Koristno bi bilo najti način, kako preprečiti nadaljnje onesnaževanje okolja nekaterim stalnim malomarnejem, ki razne odpadke odmetavajo kjerkoli, ne glede na to, ali je tam zasmeteno ali pravkar očiščeno.

Da je akcija uspela, je treba pohvaliti predvsem naslednje skupine: Kmečko strojno skupnost Savlje – Kleče, PGD Ježica, Športno društvo Ježica, OŠ Danile Kumar, Baseball klub Ježica, Konjeniški klub Ljubljana, Župnišče Ježica, Društvo šola zdravia in organizacijo KED Smetumet.

Hvala tudi vsem drugim, ki ste sodelovali in pomagali, še posebej, ker veliko skrb zbujata nezainteresiranost nekaterih prebivalcev za urejanje in sobivanje v lastnem okolju.

(Andrej Ciuha je koordinator čistilno-olepševalne akcije.)

Urbani sprehod med mestom in vasjo

Damjana Zaviršek Hudnik

Sprehod Jane's Jacob

S sprehodom med stanovanjsko sosesko Ruski car in vasi Savlje, Kleče in Ježica smo želeli opozoriti na veliko prednost, ki jo omogočajo pridelovalci hrane v neposredni bližini. V tem predelu Ljubljane se je zlahko prehranjevati po principu »z njive na mizo«. Na sprehodu smo se pogovarjali o načinih in možnostih za boljše povezanost med pridelovalci in ponudniki domačih pridelkov ter prebivalci blokovega naselja v neposredni bližini, o dostopnosti in urejenosti poti med sosesko

in nekdanjimi vasi, o skrbi za krajino, kjer poti potekajo, o pestrosti lokalnih običajev, domačih imen ...

Na domačijah Ramovž, P'r Konc, P'r Perc in P'r Žogru so nam predstavili svoje kmetije, način pridelave in svojo ponudbo. Preverili smo možnost, ali se s sobotnega sprehoda lahko vrnemo s sestavinami za nedeljsko kosilo. Bili smo navdušeni nad pestro ponudbo domačih pridelkov tako rekoč »čez cesto«. Pot dobrot ... čez cesto na Ježco v Savlje in Kleče ... po pridelke dišeče.

Skupaj po zeliščah!

Na Bratovševi ploščadi smo 6 betonskih korit uredili v zeliščni vrt. Pri urejanju so se nam pridružili učenci Osnovne šole Danile Kumar, ki obiskujejo krožek Mladi biologi, z učiteljico Natašo Udovč. Izbrali smo zelišča, ki so značilna za domači vrt (»gartlc«) in so trajnice, razmeroma nezahtevne za vzdrževanje, primerne za »rezanje« in se hitro ponovno obrastejo. Posadili smo nekaj takšnih, ki se uporabljajo za kuho (jušnik/luštrek, origano/dobra misel, drobnjak, peteršilj, koper ...) in nekaj zdravnih zelišč (ušnik/natresk, meta, melisa, hermelika, pehtran). Označili smo jih z napisi in prebivalce povabili, da jih uporabljajo ter jim v času brez dežja namenijo nekaj vode.

V ČS Posavje napovedujemo

Poletni večer 28. maja 2014 ob 18.00: Vabimo vas v centralni park med Mucherjevo ul. in Glinškovo ploščadi na Poletni večer – druženje s preppevanjem pesmi za dušo in dobro voljo z ŽPZ Medenke, MPZ Posavje ter pevci presenečenja. Vabljeni mali, veliki, mladi, zreli, ženske in moški ... Vsi, ki radi poje! Letos se nam bo pridružila tudi fotografinja Vesna Črnivec. S seboj vzemite fotoaparati in spoznali boste drobne ukane fotografiranja. **V primeru dežja se bo prireditev zgodila 4. junija 2014!**

60. posavsko štehanje 14. junija 2014 v Savljah: Štehanje je igra, pri kateri neporočeni fantje na konjih in z železnimi kiji razbijajo lesen sod (bariglo). Sod je narejen iz lesenih dog

in povezan s približno 14 leskovimi obroči, nasajen na lesen drog (štebeh). Konji, s katerimi se šteha, morajo biti kmečki in neosedlani. Štehovc ne sme sedeti v sedlu, lahko pa ima odejo (koc), ki je na konja pripeta s pasom (gurtno). Za štehanje je konj še olepšan z barvnimi trakovi, ki se pripnejo v rep in v grivo. Tradicija štehanja se v Sloveniji ohranja edino v Savljah in Klečah in letos vas vabimo na njegovo 60. tradicionalno izvedbo.

ČS Črnuče

Stiki med Slovenci s tržaškega Krasa in Črnučani

Milena Lešnjak

Sv. Križ ali Santa Croce je vas, ki leži na sredini Tržaškega zaliva, med Trstom na jugu in Tržičem na severu, v Italiji. Prvi zapisi o vasi segajo v leto 804. Vas je bila že takrat znana kot zibelka slovenskega pomorstva, ki je dala veliko ribičev, mornarjev, pa tudi kapitanov. Križani so zato ponosni na svoj Pomorski muzej, znamenitosti vasi pa so še: Slomškov kulturni dom, slovita Akademija za operno petje in stara kamnita cerkev sv. Roka. V letih Ilirskih provinc so z Napoleonovim dekretom prebivalci ob obali dobili pravico loviti v pasu 1 milje od obale in se tako še bolj utrdili kot pomorci. Lovili so tudi tune, ki so jih zajeli v mreže in jih nato privlekli do obale. Od tod izvira tudi čoln za dva človeka, imenovan čupa, izdolben iz borovega ali smrekovega debla, ki so ga uporabljali stoletja. Slovenci so večinski prebivalci na vsej strmi obali od Trsta do Devina. Zaradi hudih pritiskov poitalijančevanja in vedno bolj nemogočega življenja v Italiji se je že pred drugo svetovno vojno iz krajev blizu meje z Jugoslavijo izselilo veliko družin v Jugoslavijo. Naselili so se po Primorski in vse do Ljubljane.

V drugi svetovni vojni se je veliko vaščanov Sv. Križa borilo na slovenski strani, pri partizanih, saj so že dolgo živeli pod Italijo in so dobro izkusili zatiranje italijanske države. Padlim

Foto: Bogomir Troha

Člani ZZB za vrednote NOB in člani KUD Svoboda Črnuče z mešanim pevskim zborom in oktetom Zven na obisku v Sv. Križu v Tržaškem zalivu.

Foto: Metja Stritmar

V ČS Dravljje so na pomlad oživila druženja v številnih delavnicah in ustvarjalnicah.

partizanom, borcem proti nacifašizmu, so sredi vasi postavili spomenik, na katerem so zapisana imena kar 67 borcev. Lani jeseni so njihovi predstavniki prišli na obisk v Črnuče. Položili so venec k spomeniku padlih herojev in borcev partizanov pred Kulturnim domom v Črnučah, njihov moški pevski zbor pa je zapel nekaj pesmi. V dvorani Kulturnega doma je zbor zapel še nekaj pesmi, predstavili pa so nam tudi postavitev svojega Pomorskega muzeja s kratkim filmom.

12. aprila smo jim vrnilo obisk. Odpeljali smo se z dvema avtobusoma. Člani ZZB za vrednote NOB in člani društva Svoboda Črnuče z mešanim pevskim zborom in oktetom Zven. Sprejem je bil prisrčen. Položili smo venec k spomeniku padlih in oba zbora sta zapela nekaj pesmi. Nato smo se razdelili in eden od nas je odpravil na sprehod po vasi, vse do strme obale, drugi del pa si je ogledal film o ribarjenju pred leti. Potem ko sta se skupini zamenjali, smo se udeležili nogometne tekme, ob igrišču pa nas je pričakala jedaja in pijača. Tako okrepečani smo bili po zaključku tekme povabljeni na slavnostno akademijo, kjer smo uživali ob nastopu otroškega pevskega zborčka, ob pesmih njihovega moškega pevskega zbora in nastopu naših dveh zborov. - Ob slovesu smo si obljubili, da se vidimo naslednje leto spet pri nas.

ČS Dravljje

Živahno v ČS Dravljje

Metja Stritmar

Pomlad je prebudila sokove tudi v članih društev četrtna skupnosti Dravljje, čeprav smo bili aktivni tudi pozimi. Pa vendarle je pomlad s prvimi toplimi žarki prinesla druženja ob delavnici *Možganske telovadbe*, ki jo je pripravila in vodila Manja Rancigaj, univ. dipl. psihologinja. S Katjo Zupančič smo zakuhali *Kozmetiko iz moje kuhinje*, kjer smo pripravljali kozmetične pripomočke (piling, milo) iz naravnih snovi. Na *Velikonočni ustvarjalni delavnici* smo pripravili velikonočno dekoracijo s pomočjo servietne tehnike. Vsa društva, ki delujejo v ČS Dravljje, so se skupaj z društvu ČS Šentvid predstavila pred nakupovalnim centrom Mercator, Športno društvo Dravljje je pripravilo demonstracijo vadbe tai-chi. Člani Športnega društva Dravljje smo se skupaj udeležili 58. Pohoda Pot ob žici. Zadnja dva vikenda v mesecu maju sta namenjena 3. *Draveljski bolhi*, ki bo tokrat na Brilejevi ulici št. 9 in 13. Zadnja sobota v mesecu je rezervirana za Dan četrtna skupnosti Dravljje. Teklo in hodilo se bo ob mejah četrtna skupnosti, program, ki ga pripravljajo društva, bo pester in zanimiv za vse prebivalce četrtna skupnosti Dravljje.

Foto: Mirjana Ribič

Na priljubljeni izletniški točki Toško čelo se je mogoče vsak dan od 10. ure naprej okrepečati z malicami, pripravljajo pa tudi klasične domače jedi po naročilu in jedi za ljudi s posebnimi prehranjevalnimi navadami.

Izlet na Toško čelo

Mirjana Ribič

Toško čelo je priljubljena izletniška točka izletnikov in kolesarjev, od 1. maja pa so se redni obiskovalci te majhne in zanimive vasi nad Ljubljano razveselili ponovno odprtega gostišča pri Bitencu. Gostišče je znano po čudovitem razgledu na Ljubljano, Ljubljanski grad in Ljubljanski vrh. Blizu gostišča je lep sprehod do Lovske kočice, kjer se razpre zelo lep pogled na Kamniške Alpe. Gostilna je bila od lanskega junija zaprta zaradi prenove, zdaj pa je dobila nova najemnika – Bojana in Danico Korenčič iz Ljubljane, oba prekaljena gostinca. Gospa Danica je kuharica, gospod Bojan pa natakar.

Na dan obiska gostišča pri Bitencu smo se posladkali s presno torto brez glutenov, laktoze in jajc, kot dodatek sta bila na voljo jogurtovo pecivo in jabolčni zavitek. V gostilni strežejo izključno turško kavo. Popotniki na Toško čelo se vsak dan od 10. ure naprej lahko okrepečajo z malicami, po dogovoru pa pripravijo tudi jedi po naročilu. Gospa Danica in gospod Bojan sta več kot trideset let v gostinstvu in zelo dobro vesta, kako se je treba prilagajati novim razmeram v gostinski dejavnosti. Za Toško čelo sta se odločila, ker želita nekaj več ponuditi ljubiteljem dobre hrane. Poleg klasičnih jedi ponujata tudi jedi za ljudi s posebnimi prehranjevalnimi navadami. Gospa Danica poleg kuhanja različnih jedi domače kuhinje sama pripravlja sladice, v kuhinji nam je pokazala, kako pripravila bananin kruh. Ob otvoritvi gostišča Bitenc je pripravila kremne rezine za domačine in naključne obiskovalce in bila prijetno presenečena, ker so hitro pošle, degustatorji pa so bili zadovoljni.

Gospod Bojan nam je povedal: »Že po nekaj dnevih celodnevne dela na Toškem čelu sva ugotovila, da je tukaj zrak izjemno čist, narava prečudovita in je pravi balzam za dušo in telo. Po nekajurnem sprehodu pa se prileže dobra malica, sladica, kava in še kaj. Malice, ki jih pripravljamo, so večinoma narejene po receptih domače slovenske kuhinje in so primerne za vsakogar, ki skrbi za dobro zdravje in aktiven način rekreacije v naravi. Sami delamo široke rezance, vsak dan kuhamo jedi iz svežega mesa in imamo na jedilniku več vrst malic; skrbimo, da so vsak dan drugačne. Ob sobotah in nedeljah pripravljamo tudi družinska kosila in se trudimo, da bi bili gostje zadovoljni in se pri nas prijetno počutili. Toško čelo kot izletniško točko priporočamo vsem, ki se želijo spočiti od stresnega delovnega tedna, mi pa se bomo potrudili, da poleg hrane in pijače postrežemo tudi z lepo besedo.«

Za posebne priložnosti, kot so rojstni dnevi, poroke, obletnice in družinska kosila, se lahko prej naročite po telefonu: 040 468 236 ali pa po elektronski pošti: gostiscetoskocelo@gmail.com

ČS Jarše

Materinski dan

Mitja Petje

Društvo prijateljev mladine, Društvo upokojevcev in župnijska Karitas smo 28. marca s skupnimi močmi v gasilski dvorani organizirali prijeten večer ob slovenski besedi in glasbi – od recitacije Zdravljice, Aleluje, ekološke pesmi do otroške Mamica je kakor sonce. V dobri uri dolgem programu z voditeljico Darjo Petje Marinko je 150 obiskovalcev v nabito polnem prostoru sodelovalo in poslušalo različne šmarske izvajalce (družino Mihelič - Učakar, Tilna Kovača, Lucijo in Jureta Babij, duet Ula Ložar in Urban Grabenšek, Erazma Dragarja, Miha Nagliča, Jana Kozina, cerkveni pevski zborček) ter gostujoči pevski zbor iz OŠ Nove Jarše pod taktirko Emirja Jušiča. Med gledalci sta bila tudi domači župnik Jošt Snoj in ravnateljica Štefka Brodar. Čisto na koncu pa smo ob harmoniki ploskali in zavriskali Avsenikovo Na Golici ter se posladkali ob dobrotah upokojevcev. - Več o dogodku si lahko preberete na FB in spletni strani. Sponzorji dogodka so bili gostilna Pri Tinčku, Gregor Sobočan in Janko Kozin. Hvala vsem!

Gasilske novice

Mitja Petje in Kaja Kosec

Operativa

29. marca je bil pod vodstvom PGD Črnuče (Matic Avsec) in Oddelka za zaščito in reševanje Mestne občine Ljubljana na območju Črnuč organiziran že 4. preizkus prve nujne medicinske pomoči, ki se ga je udeležila tudi naša ekipa PGD Šmartno ob Savi. Ekipa treh gasilk in treh gasilcev iz Šmartna je merila moči še s 15 drugimi ekipami gasilcev, tabornikov in skavtov. Vaja je bila sestavljena iz štirih kontrolnih točk, ki so jih ocenjevali reševalci Reševalne postaje Ljubljana. Ekipe so imele na terenu

Foto: PGD Šmartno ob Savi

Obisk Gasilske brigade Ljubljana pri mladih gasilcih PGD Šmartno

Foto: Nik Rovani

Podpis pogodbe o javno-zasebnem partnerstvu za Poslovno-upravni center Zalog, kjer bo dobila prostor tudi nova knjižnica.

precej zahtevno nalogo, saj so se srečale z različnimi situacijami, kot so porod na terenu, prometna nesreča, eksplozija in nezgoda pri delu. Šmarska ekipa se je na omenjeni vaji odrezala odlično, saj je le za malenkost zaostala za najboljšimi tremi. Kljub najboljši ekipi, ki je bila sestavljena iz dveh društev Tomačevo-Jarše in Podgorica-Šentjakob, pa so bili na koncu prav vsi zmagovalci.

12. aprila pa so se pet naših operativcev in operativka udeležili taktičnega tekmovanja v organizaciji PGD Bizovik, kjer so se pomerili pod Golovcem na desetih točkah: reševanje živali, podaljšani napad, žled, travniški požar, gozdarska nesreča ... Med 26 ekipami so največ točk dosegli gasilci iz Sostra, vsi sodelujoči pa so domov prišli bolj izkušeni in pripravljeni na morebitne nesreče, ki žal prevečkrat prekrizajo naše življenje.

Mladina

30. marca se je v dopoldanski urah na OŠ Polje odvijal kviz gasilske mladine za območje društev Gasilske zveze Ljubljana. Pomerili so se v teoretičnem znanju gasilstva (zgodovina, preventiva ...) ter praktičnih veščinah, kjer so morali pokazati svoje spretnosti pri vezanju vozlov in poznavanju gasilske opreme. Tekmovanja so se udeležili tudi pionirji/ke in mladinci/ke PGD Šmartno ob Savi pod vodstvom mentorja Matjaža Kokalja ter zvestih pomočnikov Blaža Počervine in Tine Jež. Svoje doseganje dosežke je društvo obogatilo z novimi lovoricami. Osvojili so namreč dve drugi mesti med 76 ekipami pionirjev v sestavi (Julija, Jure in Gašper) ter 67 ekipami mladincev v zdaj že klasični trojki (Andraž, Lucija in Patricija). Preostale štiri trojke so se tudi dobro odrezale, s čimer so mladi gasilci dokazali, da lahko računamo nanje. Med čakanjem na rezultate nas je z obiskom na šolskem dvorišču presenetila tudi Gasilska brigada Ljubljana s svojo avtolestvijo, ki je pritegnila marsikateri pogled in vprašanja otrok, na katera sta poklicna gasilca z veseljem odgovarjala.

»Ko si neke stvari res neomajno želimo in v sebi globoko, trdno verjamemo v odločitev, vse sile sveta stremijo, da se nam želja uresniči. Le zaupati jim moramo in se jim prepustiti, ko nam z znamenji kažejo, kako naj ravnamo naprej.«

Na pomoč!

ob Savi.

Foto: Mitja Petje

Praznovanje materinskega dneva v gasilskem domu v Šmartnem.

Foto: arhiv ČMC Zalog

Na velikonočno soboto so mladi obiskovalci ČMC Zalog v prostovoljski akciji skupaj s koordinatorki zgradili zeleno okolico svojega centra.

ČS Polje

Zahvala Mestne knjižnice Ljubljana

V Mestni knjižnici Ljubljana se vsem sodelujočim zahvaljujemo za posredovana mnenja in predloge za novo Knjižnico Zalog. Čeprav se gradnja Poslovno-upravnega centra Zalog še ni začela, so vaše pobude dobrodošle in nam bodo v pomoč pri načrtovanju knjižnice. Upamo, da bo nova knjižnica v središču Zaloga kot prijetno oblikovan prostor in središče dogajanja kmalu zaživela.

Osvežimo Zalog Mladi so (si) polepšali sosesko

Marko Taljan, koordinator ČMC Zalog

Mladi, ki obiskujejo Četrtni mladinski center Zalog Javnega zavoda Mladi zmaji, so skupaj s koordinatorki centra na velikonočno soboto v okviru skupnostne prostovoljske delovne akcije *Osvežimo Zalog* spreminjali videz Zaloga. Na lepše in boljše. Z njo smo se trudili prebivalce ljubljanske soseske Zalog, med njimi predvsem mlade, opozoriti na majhne posege v okolje, ki imajo lahko nezanemljiv vpliv na boljšo kakovost bivanja. Akcija je bila del vseslovenskega prostovoljskega projekta *Dan za spremembe*, ki je sicer potekal 5. aprila, a smo naše sodelovanje zaradi slabega vremena prestavili na 19. april.

Mladi so skupaj s koordinatorki četrtnega mladinskega centra najprej poskrbeli za odstranjevanje umazanije z 28 lesenih klopi in iz 8 betonskih korit. Očiščene klopi in korita, ki skrbijo za počitek in lepšo podobo Osnovne šole Zalog in njene okolice, so v nadaljevanju dneva dobile novo barvno preobleko, ki jih bo (za)ščitila pred nadaljnjim propadanjem. Za ves potreben material (brusilni papir, krtače, barve, lake, čopiče ipd.) so poskrbeli na Osnovni šoli Zalog, za krepko malico vseh »udarnikov« pa v Četrtni skupnosti Polje.

Dela so potekala brez večjih težav in ob nenehnem pogledovanju v nebo. Dobro, da je zdržal rek, da pogumne spremlja sreča. Pred akcijo je bilo kar nekaj strahu, da nam tudi tokratno akcijo odplakne dež. »Udarniške« akcije se je tokrat udeležilo 10 prostovoljcev, ki smo žrtvovali nekaj uric, po katerih smo se z zadovoljstvom ozrli na opravljeno delo.

V četrtnem mladinskem centru Zalog si želimo, da bi se geslu *Ne prepuščajmo se toku, spreminjajmo skupaj* ob prihodnjih akcijah pridružilo še več Založanov, ki so se lahko razveselili tokratnega (velikonočnega) darila mladih. Naslednjega za svojo sosesko načrtujejo že 25. maja, ko bodo pripravili tradicionalno celodnevno družabno-rekreativno prireditve *Plata 2014 – Z nogometom proti diskriminaciji*. Vabljeni, da se jim pridružite!

Program Javnega zavoda Mladi zmaji - Centra za kakovostno preživljanje prostega časa otrok in mladih finančno omogoča ustanoviteljica Mestna občina Ljubljana v sodelovanju z Uradom RS za mladino Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.

Smuči Rosignol, Elan, to je za stran

Marjeta Černe

Tako je sklenil neodgovorni lastnik smučarske opreme in jo zavrgel kar med ozelenelo grmovje ob kolovozu, ki pelje ob brežini Ljubljance v Kašlju. Slovenci veljamo za smučarski narod, saj imamo zlato Tino na Olimpu in ona tekmuje na smučkah Stocli, vendar pa to nikomur ne daje pravice, da potem smučke znamke Rosignol in Elan zavrze v naravo, in to na predelu, ki bi ga morali še posebno varovati in razglasiti za učno pot. Ob tem okljuku Ljubljance namreč še vztrajajo nekatere redke živali in rastline, kot so: rumena perunika, milnica, močvirska logarica, užitni čemaž, ki raste v družbi strupenega kačnika, in drevesa, ki jim prijajo mokra tla. Če drži, da Slovenci veljamo za narod z dobro smučarsko tradicijo, pa smo slabi v branju oz. upoštevanju usmeritev, ki jih podjetje Snaga skrbno pripravlja in objavlja v navodilih Napotki za ravnanje z odpadki, ki jih dobi vsako gospodinjstvo. V napotkih lahko preberemo družbeno odgovorno usmeritev **Enkratno je stvari uporabljati večkratno**. Smučke bi torej lastnik lahko komu poklonil, če jih sam ne potrebuje, ali pa bi jih oddal na zbirno mesto in bi počakale na reciklažo.

Primer z odvrgnjenimi smučkami pa žal ni edini. Črnih odlagalšč v ČS Polje je kar nekaj, in ti obremenjujejo naravo in kazijo pokrajino. Vsako leto turistični društvi Zajčja dobrava in Zalog organizirata čistilno akcijo, v katero se vključijo ozaveščeni krajanji in pospravijo nesnago. Pravijo, da zgledi vlečejo. Tisti, ki ne veste, kam z odvečnimi stvarmi, zgledujte se po tistih, ki odgovorno ravnajo z odpadki, da ne bo treba uporabiti reka »kjer se osel valja, dlaka ostaja.«

Cankarjev dan

• na Rožniku • 10. maj 2014 • ob 18. uri •

Vse o Ivanu Marena Bulca • v skrajšani izvedbi Gledališča Koper

Foto: Primoz Leban

V Brunarici Zadvor v Sostrem slabo vreme ni preprečilo kresovanja na predvečer prvega maja in množičnega druženja ob zabavni glasbi, na sam 1. maj pa tudi ne tradicionalnega pohoda na Molnik.

Cankarjeve ženske: popotnico Jacinto iz *Pohujšanja*, učiteljico Lojzko iz *Hlapcev* in »političarko« Heleno Gruđen iz *Za narodov blagor*, vse pa nastopajo kot gostje v programu kanala Ivan TV. Seveda v današnjem času ne more izostati Cankarjeva mama.

ki naj spomni na delavske pravice, in manj groznja za velik požar. Letošnje kresovanje je potekalo v znamenju slabega vremena, množične udeležbe in ansambla Viža, ki je poskrbel za prijetno razpoloženje. Kot namreč veleva tradicija, se gre prvega maja na Molnik na »ta zelenga« in tudi letos je bilo tako, ko se je v organizaciji TD Zadvor na ta hrib povzpelo vsaj 110 pohodnikov, ki jih je ob vrnitvi na izhodišče pričakala zajetna žlica golaža ter seveda tudi nagelj, brez katerega na prvi maj ne gre vandrati naokoli. Prevladuje ocena, da je na vrhu sicer stalo precej več ljudi, ki so tja prispeli iz vseh mogočih smeri in v lastni režiji. Nekateri tam vztrajajo že noč pred tem, kar je seveda še posebej zanimiva izkušnja skoraj oddaljene narave v temni prvobitnosti. Prvomajski Molnik je vsekakor podvig, ki ga je potrebno doživeti zares. Že zaradi tradicije in vseh zagat vsakodnevnega življenja bodo podobni dogodki zagotovo aktualni tudi v letu 2015.

Za 1. maj smo očistili pot na Rožnik

Živa Vidmar

Po letošnjem žledu je postal gozd na Rožniku neprehoden. Javne službe so očistile glavne poti, vendar je ostalo še veliko dela. Zato smo se v Olepševalnem društvu Rožna dolina (ustanovljenem leta 1905) odločili, da bomo očistili pešpot na Rožnik, ki vodi od Večne poti ob Gozdarskem inštitutu Slovenije do platoja na Rožniku, kjer se odvijajo prvomajske prireditve. Seveda tega nismo mogli izpeljati sami, zato se zahvaljujemo za finančno pomoč Turizmu Ljubljana.

Zbrali smo se v soboto, 12. aprila 2014, ob 8.30. Na začetku smo razdelili majice z napisom *Ljubljana je lepo mesto*, si razporedili delo in se lotili čiščenja gozda, ki pripada inštitutu. Vodil nas je Miro Rejc, ki čisti gozd za inštitut, pri žaganju pa sta mu pomagala še dva izšolana oz. izkušena gozdarja. K sreči so prejšnji teden ob poti izkrcili gozd za električni kabel (telefonski je še zmeraj na tleh), ki so ga tokrat položili v zemljo, tako da so hkrati očistili tudi del naše poti, vendar smo morali vseeno čistiti v dveh fazah. Les smo vozili s samokolnico in vlekli veje po poti do Večne poti, saj nismo mogli z vozili v gozd, ker je na izteku zasebno ograjeno zemljišče. V drugi fazi smo čistili pot z vrha, s platoja na Rožniku, pri čemer smo lahko pripeljali prikolice z avtomobilom do delovišča. Odpeljali smo kar nekaj prikolic drv, končali pa smo z delom po dvanajsti uri in odšli na malico v Rožno hišo (Marn).

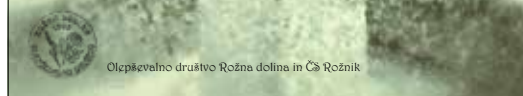
ČS Šmarna gora

Sto let delovanja PDG Stanežiče-Dvor 1914-2014

Albert Zore

Za nami je prvih sto let, je bilo slišati na občnem zboru staneških gasilcev 22. 2. 2014. Pa ni bilo čisto tako. Za datum ustanovitve društva velja 25. april 1914, takrat sobota, čas tik pred prvo svetovno vojno. Na ta dan, a sto let kasneje, v petek 25. 4. 2014, ob 20. uri je društvo pripravilo posebej slovesno akademijo. Na njej smo se spomnili naših ustanoviteljev, pregledali dogajanja iz bogate zgodovine društva, podelili priznanja in zahvale in se ob druženju s sosednjimi društvi, vaščani in prijatelji društva pogovorili, kako naprej. Kako bomo delovali v časih, ko gasilci poleg osnovnega gašenja požarov prevzemamo vse več nalog zaščite in reševanja, ko je v primeru potrebe vedno teže dobiti dovoljenje za izostanek z delovnega mesta, ko je financiranje nove opreme še vedno večinoma na plečih društva.

Pred stotimi leti, na soboto 25. aprila 1914, je bila vsa vas na nogah, saj so padale odločitve, ki nas držijo skupaj še danes. Ob stoletnici je društvo dalo na svetlo knjigo Jurija Šilca iz Tacna *Stoletje po stoletjih*, ki je kot *Zgodovina Stanežič in Dvora v luči stoletnice tamkajšnjega gasilstva* nastala v sodelovanju s Komisijo za zgodovino pri PGD Stanežiče-Dvor v tri leta in pol trajajočem projektu. Poleg zgodovinskega opisa obeh naselij,

Olepševalno društvo Rožna dolina in ČS Rožnik

Foto: arhiv ČS Rožnik

Člani Olepševalnega Rožna dolina so 12. aprila v prostovoljski akciji počistili gozd na Rožniku, 10. maja pa so na Rožniku pripravili praznovanje rojstnega dne Ivana Cankarja s skrajšano igro Marena Bulca Vse o Cankarju.

ČS Rožnik

Praznovanje Cankarjevega rojstnega dne

Olepševalno društvo Rožna dolina in ČS Rožnik sta 10. maja 2014, na Cankarjev rojstni dan, pripravili prireditev v pisateljev spomin na Rožniku. Gledališče Koper je posvetilo Cankarjevemu spominu skrajšano igro *Vse o Cankarju* Marena Bulca. Sledilo je tovariško druženje.

Vse o Ivanu Marena Bulca je lahkoten poskus igrokaza, ki predstavlja, o čem bi se danes pogovarjale, razpravljale, kaj bi delale, kakšen bi bil njihov odnos do življenja in do pisatelja samega ženske, ki jih je ustvaril – skratka, njegove »likinje«, kot uporabi avtor nov izraz. V komedijskem žanru uporabi avtor

ČS Sostro

Prvomajska tradicija v Sostrem

Primož Leban

Tradicija je nekaj, kar v vzhodnem delu Ljubljane vedno vžge, še posebej okoli prvomajskih dni. Na predvečer prvega maja v Brunarici Zadvor pripravijo kresovanje, na katerem gasilci PGD Sostro poskrbijo, da je visok plamen predvsem vidno opozorilo,

NA REKREACIJO V NARAVO

Žiga Černe

Pohodnike bomo morda spodbudili na pohod po Srčni poti Becel po Golovcu, ki ga 3. junija pripravlja Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije. Start bo na Rakovniku, ob nogometnem igrišču Krim (Pot k ribniku), pot pa je speljana nad rakovniško cerkvijo do Zvezdarne in zavije navzdol proti Litijski cesti, potem pa lahko skupaj krenemo nazaj. Na začetku poti in ob vrnitvi nazaj si je mogoče izmeriti krvni tlak in saturacijo. Odhod bo ob 18. uri. Z istim organizatorjem pa se 12. junija lahko odpravite na voden krožni pohod čez Rožnik. Start bo pred Halo Tivoli ob 18. uri. Informacije za oba pohoda: zasrce.si.

12. junij pa bo tudi dan, ko se premalo gibalno dejavni lahko udeležite preizkusa hoje na dva kilometra. Pa ne se ustrašiti: gre za enostaven, natančen, varen in ponovljiv test, na katerem s pomočjo tako hitre hoje, kot jo zmorete, da pri tem ne ogrožate svojega zdravja, izmerijo vašo telesno zmogljivost in vam na podlagi vaših rezultatov svetujejo ustrezno telesno dejavnost ter zdravju prijazno športno vadbo. Primeren je za vse med 20. in 65. letom, ki ste telesno nedejavni ali zmerno telesno dejavni. Test lahko opravite večkrat (priporočljivo vsakih 6 mesecev) in tako sledite izboljšanju svoje telesne zmogljivosti. Tokratni test bo od 16. do 18. ure potekal na Poti pri Žalah. Informacije: www.zd-lj.si.

Še najbolj bodo junija lahko aktivni ljubitelji gorskega in cestnega kolesarjenja. Seveda bo v osredju največji kolesarski rekreativni dogodek pri nas, to je Maraton Franja BTC City. Začel se bo 6. junija s posamično vožnjo na čas, nadaljeval v soboto z družinskim in otroškim maratonom ter zaključil z nedeljsko vožnjo na Mali in Veliki Franji. Informacije: www.franja.org. Namesto Franje se najbolj vzdržljivi kolesarji lahko 7. junija udeležite enega izmed treh Krpanovih brevetov v organizaciji našega ultrakolesarja Marka Baloha. Poti za 200, 300 ali 400 kilometrov dolge maratone vas bodo popeljale po dobršnem delu Slovenije. Informacije: www.randonneurs.si.

Gorski in tudi cestni kolesarski rekreativci pa bodo veseli skupaj kar štirinajstih delavnic in izletov v juniju. Prvih pet bodo pripravili člani Kolesarskega društva Rajd: 3.6. - MTB napredna stopnja, 10. 6. - Kolesarjenje s Tanjo Žakelj, 17. 6. - MTB z delavnico, 19. 6. - Cestni izlet, 24. 6. - MTB napredna stopnja. Informacije: www.kd-rajd.si. Drugih devet pa bo potekalo v organizaciji Kolesarskega društva MTB Studio: 4. 6. - Enostaven MTB izlet, 7. 6. - MTB delavnica z izletom, 11. 6. - Enostaven MTB izlet, 12. 6. - Enostaven kolesarski izlet, 14. 6. - MTB delavnica z izletom, 18. 6. - Naprednejši MTB izlet, 21. 6. - MTB delavnica z izletom, 25. 6. - Naprednejši MTB izlet, 28. 6. - MTB delavnica z izletom. Informacije: www.mtbstudio.si.

Tekače že na prvega junija v hladnem Mostecu čaka prav posebna izkušnja: novodobni maraton - Legionar. Udeleženci se boste pomerili z nekaj kilometrov dolgo progo, posejano z različnimi ovirami. Gre za preizkus samega sebe, fizične in umske zmogljivosti. Informacije: www.legionar.si.

Če vadite redno in želite preveriti svoj napredek, je idealna izbira udeležba na brezplačnem Cooperjevem preizkusu. 5. junija bo potekal na Kodeljevem od 17. ure naprej. Moški boste v čim krajšem času skušali preteči 2400, ženske pa čaka 1600-meterska razdalja. Dodatno si boste lahko izmerili tudi telesno težo, krvni pritisk in telesno višino, dobili pa kakšen koristen nasvet strokovnjakov za tek. Predprijava je obvezna. Vzporedno bo potekala tekaška delavnica o preprečevanju in zdravljenju tekaških poškodb. Informacije: www.tek.si.

Čisto na koncu tokratnih povabil na rekreacijo pa še dve tekaški delavnici, ki jih pripravlja Urban Praprotnik. Prva bo 14. junija in bo namenjena popolnim tekaškim začetnikom, drugo pa bo pripravil teden dni kasneje, posvetil pa se bo piljenju tehnike teka. Informacije: www.tekaskitrener.si.

Foto: Anton Kajzar

Foto: arhiv PGD Stanežiče-Dvor

Foto: David Štravs

Foto: arhiv PGD Stanežiče-Dvor

Ob stoletnici PDG Stanežiče-Dvor je izšla zajetna monografija Jurija Šilca *Stoletje po stoletjih. Zgodovina Stanežič in Dvora v luči stoletnice tamkajšnjega gasilstva*, ki prinaša tudi več kot 400 fotografij. **1** Pogled na Dvor in Stanežiče s šmarnogorske Grmade. **2** Otvoritev gasilskega doma v letu 1921. **3** Staneški gasilci 17. 11. 2013. **4** Gasilski avto SPA iz leta 1953.

opisov domačij z navedbami njihovih gospodarjev, opisov dejavnosti domačinov, njihove usode v vojnah in na delu v tujini, opisom kulturne in športne dejavnosti sta v zadnjem delu knjige popisana razvoj gasilstva v naši okolici in dogajanja v domačem društvu od ustanovitve dalje; vse podkrepjeno z več 400 fotografijami in dokumenti. Marsikaj je povedano prvič. Ob nekaterih dejstvih iz naše zgodovine smo onemeli vsi člani zgodovinske komisije. Knjiga ima 416 strani formata 16,5 x 23,5 cm. Napisana je za bodoče rodove, da bodo nekoč v prihodnosti lahko ocenili, kako sta se spremenila prostor in življenje v naši skupnosti, kaj smo naredili prav in česa včasih tudi ne, kako smo povezani gasilci z vaščani in vaščani z gasilci. Pa da se iz preteklih dogajanj kaj naučimo za ukrepanje danes.

Na pomoč!

ČS Vič

6. Metalwitch, Viški dan sosedov

Danilo Šarič, predsednik sveta ČS Vič

Četrtna skupnost Vič vas 5. junija ob 15. uri vabi na že tradicionalni Viški dan sosedov, MetalWitch. Letos bo že šesto leto, odkar se trudimo za zabavo tako najmlajših kot tudi starejših. Tako bodo čez dan potekale športno rekreativne igre, kjer se boste lahko pomerili na teniškem turnirju naključno izžrebanih parov, turnirju v balinanju in igranju odbojke na mivki (beach volley). Prijave za tekmovanje sprejemamo do petka, 30. maja 2014, do 12. ure na sedežu Četrtna skupnosti Vič, Tbilisijska ulica 22/a, Ljubljana, na e-naslov: mol.vic@ljubljan.si ali po telefonu 01/256-37-29. Do zapolnitve prostih mest se bo mogoče prijaviti tudi na sami prireditvi.

Organizirali bomo otroške delavnice, za zabavo otrok bodo poskrbele zabavne animatorke.

Ob 16.30 uri bodo na svoj račun prišli ljubitelji heavy metal glasbe, kjer bo na MetalWitchu nastopilo kar šest glasbenih skupin. Lahko bomo uživali ob zvokih skupine Necrotic, Burn Fuse, TomCat, Below Zero, Free Beer, kot vrhunec večera pa bo nastopila skupina Avven. Več o nastopajočih skupinah si lahko ogledate na njihovih spletnih straneh. Kot že vsa leta bo vstop prost tudi tokrat. Poskrbljeno bo za hrano in pijačo ter zabavo za vse generacije.

Prisrčno vabljeni!

Občani in varnost v lokalni skupnosti

Danilo Šarič, predsednik sveta ČS Vič

Inštitut za varnostno kulturo (IVK) je v sodelovanju s četrtno skupnostjo Vič na njenem sedežu 10. aprila 2014 za občane organiziral predavanje in okroglo mizo z naslovom *Občani in varnost v lokalni skupnosti*. V uvodu je direktor IVK Andrej Kovačič poudaril, da je skrb za varnost v lokalni skupnosti naloga občanov, in ne samo policije. Ko gre za osebno varnost in za varnost premoženja, moramo občani storiti vse, da zmanjšamo tveganje in ne postanemo žrtve kaznivih dejanj. Dodal je še, da imajo velik pomen pri zagotavljanju varnosti v lokalnem okolju tudi dobri odnosi med sosedami. V praksi to pomeni, da sosed popazi na soseda in da informacije o nevarnostih hitro zaokrožijo med prebivalci določene soseske, ki potem lahko ustrezno ukrepajo.

Predavanje sta izvedla predsednik sveta IVK mag. Marko Potokar in strokovnjak za zasebno varovanje ter sodelavec IVK Gojko Milovanović. Prvi je poudaril pomen zavedanja osebne varnosti in kako se lahko nevarnostim izognemo, medtem ko je slednji govoril o varovanju premoženja in kako lahko zaščitimo svoj dom. To skrb je vsekakor potrebno prepustiti profesionalcem. Predstavljeni so bili tudi zanimivi primeri iz prakse, ki so popestrili razpravo med udeleženci.

Vodja policijskega okoliša PP Ljubljana Vič Gregor Mavrič je predstavil statistiko kaznivih dejanj za leto 2013 za območje Ljubljana Vič. Pri teh najbolj izstopajo tatvine registrskih tablic, ki jih tatovi nato uporabljajo za tatvino goriva. Gorivo se nato iz tega naslova prodaja tudi na črnem trgu. Problematični so tudi vlomi v kletne prostore in kraje koles iz kolesarnic v večstanovanjskih stavbah ter kraje torbic nepredvidnim kupcem in vozičkov v trgovinah. Omenjeno je bilo tudi slabo sodelovanje občanov pri zbiranju informacij, ki jih policija potrebuje za lažje odkrivanje storilcev kaznivih dejanj.

Ker se počasi bližajo poletni dopusti, smo se odločili, da ponovno organiziramo predavanje s poudarkom, kako zaščititi naše domove in premoženje v času dopustov. Vsi zainteresirani vabljeni, da se nam pridružite dne 22. maja 2014 ob 17. uri. Predavanje bo potekalo na sedežu četrtna skupnosti Vič, Tbilisijska 22/a. Udeležba je brezplačna, za več informacij pokličite na tel. št. 01/256 37 29.

Toпло vabljeni!

Novosti pri oskrbi s pitno vodo in odvajanju in čiščenju odpadne vode

Kot v večini občin v Sloveniji se tudi v Mestni občini Ljubljana in primestnih občinah uvajajo cene komunalnih storitev, ki jih predpisuje vladna Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja, s katero je država predpisala, kako se cene oblikujejo, kako se posamezna bremena razporedijo med uporabnike storitev in katere vrste stroškov je potrebno upoštevati pri izračunu cene. Izračunane cene vsebujejo upravičene stroške, ki so potrebni, da so storitve opravljene skladno s predpisi. Prihodki družbe JP Vodovod-Kanalizacija ostajajo praktično na isti ravni, saj so bili vsi stroški že zdaj vključeni v ceno, uredba pa predpisuje drugačno razporeditev elementov cene.

Postavke na računih

Na računih uporabnikov bo po novem obračunu za vsako postavko ločeno prikazana cena omrežnine (fiksni del) in cena storitve (variabilni del). Pri oskrbi s pitno vodo je bilo pred uredbo zaračunanih pet postavk: vodarina, vodno povračilo, omrežnina, števčnina in vzdrževalnina, po uredbi pa bosta obračunani dve postavki (vodarina, ki vključuje vodno povračilo, in omrežnina, ki vključuje prejšnje postavke: števčnino, vzdrževalnino ter omrežnino). Vodarina je variabilni del in se zaračunava v porabljenih m³ dobavljene pitne vode na mesec, omrežnina pa je fiksni del cene, ki se obračuna glede na premer obračunskega vodomera. Pri storitvi odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode se po uredbi za vse postavke ločeno obračuna cena storitve in cena omrežnine, kar po do zdaj veljavnih predpisih ni bilo prikazano ločeno, zato bo za to storitev na računu več ločenih postavk.

Padavinska odpadna voda

Nadaljnja novost uredbe je pri ločenem zaračunavanju odvajanja in čiščenja padavinske odpadne vode s streh, ki se bo zaračunavala le tistim uporabnikom, pri katerih se padavinska odpadna voda odvaja v javno kanalizacijo. Do zdaj je bil ta strošek vračunan v ceno odvajanja in čiščenja za vse uporabnike.

Spremembe za uporabnike, ki niso priključeni na javno kanalizacijo

Spremenjen način obračunavanja je tudi za storitve, povezane z greznicami in malimi komunalnimi

čistilnimi napravami (MKČN). Za uporabnike, ki niso priključeni na javno kanalizacijo, bo uvedeno plansko praznjenje greznic enkrat na tri leta in prevzem blata iz MKČN enkrat na dve leti. Za te uporabnike bo uveden mesečni obračun storitev, ki bo prištete preostalim postavkam na računu. Ob dosedanem načinu je bilo potrebno celotno storitev praznjenja poravnati v enkratnem znesku, ko je bila storitev praznjenja izvedena. Nov način obračunavanja pa uvaja plačilo storitve mesečno, glede na količino porabljene vode.

Omenjena sprememba je dobrodošla tudi s stališča varovanja okolja, saj greznične gošče in blato sodijo na čistilno napravo, kjer se razgradijo in tako ne onesnažujejo okolja. Sprememba omogoča sistematičen pristop k rednemu praznjenju, ki se bo izvajalo po posameznih naseljih po vnaprej predvidenem letnem načrtu.

Podroben načrt prevzema blata iz obstoječih greznic ali MKČN pripravi izvajalec javne službe in o terminu prevzema obvesti uporabnike po pošti najmanj 15 dni pred načrtovanim prevzemom. Uporabnik lahko zahteva spremembo termina opravljanja storitve, a samo enkrat po prejemu obvestila, najpozneje osem koledarskih dni pred datumom izvedbe prevzema, s klicem na telefonsko številko 01/ 58 08 204. Če uporabnik v terminu, posredovanem z obvestilom, ne bo dosegljiv, oziroma predhodno ne bo zahteval spremembe termina v skladu z zgornjim odstavkom, se šteje, da je storitev opravljena. Izvajalec javne službe bo storitev prevzema blata iz obstoječih greznic opravil ponovno čez tri leta, oziroma prevzem blata iz MKČN čez dve leti.

Cenik po uredbi je stopil v veljavo s 1. 4. 2014. Uporabniki so položnice po novih obračunih iz Uredbe prvič prejeli v začetku meseca maja. Cene po uredbi:

1. GJS oskrbe s pitno vodo, ki vključuje:

- vodarino: 0,5469 €/m³.
- omrežnino: 2,8457 €/enoto na mesec

2. GJS odvajanja in čiščenja odpadne vode

2.1. odvajanje komunalne odpadne vode in padavinske odpadne vode z javnih površin, ki vključuje:

- ceno storitve: 0,1901 €/m³
- omrežnino: 1,7094 €/enoto na mesec

2.2. odvajanje padavinske odpadne vode s streh, ki vključuje:

- ceno storitve: 0,0982 €/m³
- omrežnino: 0,3443 €/enoto na mesec

2.3. storitve, povezane z nepretočnimi greznicami, obstoječimi greznicami in malimi komunalnimi čistilnimi napravami, ki vključuje:

- ceno storitve: 0,4560 €/m³
- omrežnino: 1,0354 €/enoto na mesec

2.4. čiščenje komunalne odpadne vode in padavinske odpadne vode z javnih površin, ki vključuje:

- ceno storitve: 0,2838 €/m³
- omrežnino: 1,5862 €/enoto na mesec

2.5. čiščenje padavinske odpadne vode s streh, ki vključuje:

- ceno storitve: 0,0441 €/m³
- omrežnina: 0,1039 €/enoto na mesec

Za dodatna pojasnila obiščite spletno stran www.vo-ka.si, pokličite telefonsko številko 080 86 52 ali pišite na voka@vo-ka.si.

V odtok in kanalizacijski sistem ne sodijo:

Odpadna olja in naftni derivati, saj so to biološko težko razgradljive ali nerazgradljive snovi, ki se na čistilni napravi ne razgradijo in povzročajo obremenitev za odvodnike.

Gradbeni odpadki, kot so različni gradbeni ostanki, malta, cement, deske, opažni elementi, ker zmanjšujejo prevodnost kanalov.

Barve, topila, dezinfekcijska sredstva, kisline, lugi, fitofarmaceutvska sredstva in zdravila, ker vsebujejo težko razgradljive in strupene snovi, ki povzročajo motnje ali celo prekinitev delovanja biološkega dela čistilne naprave in zastupitev živih organizmov v odvodnikih.

Trdni odpadki, kot so nogavice, čistilna volna, kosi tekstila, drobni plastični predmeti, papir in embalaža, ker pri obratovanju črpališč povzročajo mehanske poškodbe.

Organski odpadki, kot so ostanki hrane iz gospodinjstev ali obratov za pripravo hrane, ker povečujejo obremenitev odpadne vode in povečujejo količino usedlin, ki pospešujejo gnitje v kanalu in s tem povzročajo neprijetne vonjave, poleg tega pa so organski odpadki vaba in hranilo za glodalce, ki se zato lahko prekomerno razmnožujejo.

Različni organski odpadki, kot so pokošena trava, plevel z vrtov ali celo deli živalskih trupel, ker povzročajo manjšo prevodnost ali kar zamašitev kanalov.

Vsebine septičnih jam, ker povečujejo obremenitev odpadne vode in količino usedlin, ki pospešujejo gnitje v kanalu in s tem povzročajo neprijetne vonjave.

Ljubljanski vestnik

Spremljajte novinarske konference župana Zorana Jankovića

Na spletni strani Mestne občine Ljubljana www.ljubljana.si lahko vsak torek ob 12. uri spremljate neposredni prenos novinarskih konferenc župana Zorana Jankovića (pri posameznih temah se mu pridružijo tudi sodelavci Mestne uprave oziroma javnih podjetij in zavodov, ki delujejo pod okriljem MOL), na katerih komentira aktualno dogajanje v Mestni občini Ljubljana in odgovarja na vprašanja novinarjev.

Vabljeni k spremljanju novinarskih konferenc v živo, kjer boste lahko dobili celovite informacije o stališčih župana in drugih predstavnikov Mestne občine Ljubljana glede dogajanja pri nas!

Dnevi Prage v Ljubljani

Med 22. majem in 1. junijem 2014 se bo s kulturno-turističnim programom Ljubljani in njenim prebivalcem predstavila Praga, glavno mesto Češke. Praga s svojim zgodovinskim centrom, uvrščenim na seznam kulturne dediščine Unesco, vsako leto privabi na milijone turistov z vsega sveta, znana pa tudi je po svojem bogatem kulturnem življenju.

Širok spekter predstavitve praške kulture v Ljubljani bo vključeval razstavo o praškem funkcionalizmu, v katerem se da prepoznati izročilo v Pragi zelo znanega arhitekta Jožeta Plečnika, nastop uličnega gledališča V.O.S.A. Theatre za vso družino, džezovske koncerte Petr Kroutil Orchestra na Kongresnem trgu s češkim pivom in ne nazadnje češko kuhinjo. Moderne češke jedi bo v BEST WESTERN PREMIER Hotelu Slon pripravljala obetavni češki kuharski mojster Radek Kašpárek. Pika na i bo za obiskovalce brezplačno malo pivo za vse, ki pridejo na pokušnjo češke kuhinje.

Na prireditve Dnevi Prage se bo v sodelovanju s češkim veleposlaništvom navezovalo predvajanje filmov po motivih knjig češkega pisatelja Bohumila Hrabala v režiji svetovno znanega režiserja Jiříja Menzla v hostlu Celica.

Vstop na vse točke programa je brezplačen in vsi ste prisrčno dobrodošli.

Program prireditev

Ulično gledališče V.O.S.A. Theatre: ● 22. 5. ob 14:00, Stari trg, ● 23. 5. ob 17:00, Prešernov trg, ● 24. 5. ob 14:00, Prešernov trg

Jazz Petr Kroutil Orchestra: ● 23. in 24. 5. 2014 ob 19:00, Kongresni trg

Razstava Praški funkcionalizem: ● 22. 5. – 1. 6. 2014, 8:00 – 20:00, Zgodovinski atrij Mestne hiše

Češka kuhinja in pivo: ● 22. – 24. 5. 2014, 12:00 – 15:00, BEST WESTERN PREMIER Hotel Slon, Slovenska 34, Ljubljana

Večeri čeških filmov: ● 28. 5. ob 20:00 - Strogo nadzorovani vlaki (1966), ● 29. 5. ob 20:00 - Obredno krajšanje (1980), ● 30. 5. ob 20:00 - Prazniki zvončkov (1983), Hostel Celica, Metelkova 8, Ljubljana

Obvestilo Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Ljubljana prosilcem za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem

Obveščamo vas, da bo 16. Javni razpis za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem objavljen 21. maja 2014, in sicer na:

- spletnih straneh MOL – www.ljubljana.si;
- spletnih straneh JSS MOL – www.jssmol.si;
- oglasni deski Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Ljubljana, Zarnikova 3, Ljubljana in
- v naslednji številki Glasila Ljubljana, ki bo izšla 18. junija 2014.

RINK, univ. dipl. prav., direktor

Nepremičnine Mestne občine Ljubljana

»Nepremičnine MOL« je nova spletna aplikacija, ki smo jo pripravili v želji po čim večji preglednosti postopkov razpolaganja in upravljanja z nepremičnim premoženjem Mestne občine Ljubljana. Spletna aplikacija omogoča transparenten vpogled v načrt ravnanja z nepremičnim premoženjem Mestne občine Ljubljana, enoten vpogled v javne

objave nepremičnega premoženja, enoten način pridobivanja informacij s strani zainteresiranih ponudnikov, naročanje na ogled nepremičnin, ki so v postopku oddaje oz. prodaje, spremljanje javnih objav ter statistično obdelavo. Vsaka posamezna nepremičnina je opremljena s podatki, kot so naslov, velikost, lokacija, informativna vrednost, slike nepremičnine itd.

Prek aplikacije se lahko naročite tudi na »e-nepremičnine«, s katerimi boste obveščeni o novih objavah in nadaljnjih postopkih ter metodah razpolaganja z nepremičninami MOL. Aplikacija »Nepremičnine MOL« je prirejena tudi za tablične računalnike in pametne telefone, ki uporabljajo sistema android in IOS. Do konca leta bomo dopolnili aplikacijo s povezavo do zemljevida MOL.

Na spletno aplikacijo »Nepremičnine MOL« dostopate na spletnem mestu MOL na povezavi: <http://www.ljubljana.si/si/mol/nepremicnine/>.

Dokumentarni film o Brunu Gröningu

Krog prijateljev Bruna Gröninga, ki je lani prejel mednarodno nagrado za mir OZN, vabi na projekcijo dokumentarnega filma *Fenomen Bruno Gröning*. Film prikazuje delovanje znamenitega zdravilca po drugi svetovni vojni, ki je v življenju posameznikov pustila globoke duševne rane, telesne poškodbe in bolezni. Odgovor na stiske ljudi v tistem in današnjem času je Gröningov sistem duhovne prenove človeka in planeta. Film bo na ogled 15. junija 2014 od 14. do 19.30 ure z dvema odmoroma v M hotelu, v dvorani H ali J. Vstopnice lahko rezervirate na številki 041/ 777 128. Vstop prost. Več na www.bruno-groening-film.org.

Teden trajnostne energije v Mestni hiši

MOL in energetski svetovalci svetovalne mreže ENSVET v okviru Tedna trajnostne energije organizirajo v četrtek, 5. junija 2014, med 10:00 in 14:00, v veliki sejni sobi na Mestnem trgu 1 brezplačna individualna energetska svetovanja in brezplačna predavanja: *Načrtovanje energijsko učinkovitih stanovanjskih novogradenj, Sodobni načini prezračevanja stavb, Sanacija starejših stavb – predstavitev ukrepov, Primerjava cen energentov in sistemov ogrevanja.* Vabljeni!

Foto: Dunja Wedam

Na stiku med mestom in Ljubljanskim barjem nastaja obsežen športno-rekreacijski park z novimi zasaditvami dreves, uredjenjem poti in klopi, ki že zdaj privablja številne obiskovalce.

Foto: Dunja Wedam

Novourejeni vrtniki na nekdanjem vojaškem odpadku v ČS Posavje so že dobili samooskrbe željne najemnike.

Foto: Dunja Wedam

Trg republike dobiva reprezentativno podobo, kakšno si je zamislil arhitekt Edo Ravnikar.

Foto: Nik Rovanič

23. aprila 2014, na svetovni dan knjige, je odprla vrata prenovljena Knjižnica Šentvid.

Vabilo na junijsko krvodajalsko akcijo

Spoštovane krvodajalke in krvodajalci mesta Ljubljane! Rdeči križ Slovenije - Območno združenje Ljubljane vas prijazno vabi na **krvodajalsko akcijo** v mesecu juniju, ki bo potekala: **v sredo, 11. junija 2014, od 7.00 do 17.00 ure na Zavodu za transfuzijsko medicino RS, Šlajmerjeva 6, Ljubljana. Hvala, ker darujete kri za življenje.**

Za dodatne informacije pokličite RKS - OZ Ljubljana, Tržaška 132 Ljubljana, T: 01 62 07 298 in 040 871 589 ali nam pišite na: kaplja@redcirkrižljubljana.si

Poletavci – poletni bralci

10. junij–10. september 2014

Mestna knjižnica Ljubljana vabi k sodelovanju otroke med 7. in 12. letom starosti. S sodelovanjem si otroci pridobijo super navado in super nagrado: branje in majico Poletavci, izžrebani na zaključni prireditvi v septembru pa tudi skiro in druge nagrade donatorjev projekta. Lani je z nami bralo že 888 otrok od vsepovsod! - Vse o projektu na www.mkj.si.

Na Janče, tokrat v soboto 7. junija!

Letošnja proslava ob 72. obletnici boja II. grupe odredov NOV in POS in 145. obletnici spopada slovenskih kmetov in nemških turnerjev na Jančah bo **v soboto 7. junija ob 11. uri pri Planinskem domu na Jančah.**

Na proslavi, ki jo skupaj organizirajo Združenja borcev za vrednote NOB mesta Ljubljana, Moste - Polje in Litija bodo sodelovali Mešani pevski zbor Zora Janče, Pihalni orkester Litija in otroci Podružnične osnovne šole Janče, povezovalac Matko Zdešar.

Udeležence proslave bo nagovoril ljubljanski župan Zoran Jankovič.

Za udeležence bo organiziran avtobusni prevoz. Prijave sprejemata Angleca Butenko na št. M: 041/ 394 486 in Tatjana Japelj na št. T: 01/ 432 52 41.

Mediacijski center Ljubljana

V Mediacijski center Ljubljana ste vabljeni vsi občani, ki imate kakršen koli spor in ga želite urediti v postopku mediacije. Mediacija je dopustna le o zahtevkih, o katerih lahko stranke prosto razpolagajo. Lahko gre za spor z drugo fizično osebo ali pravnimi osebami kot uporabniki storitev javnih služb in izvajalci javnih služb v Mestni občini Ljubljana. Vabljeni ste tudi pravne osebe, civilna družba, zaposleni v Mestni občini Ljubljana in država, če ste v sporu z Mestno občino Ljubljana ali organizacijami, ki jih je ustanovila Mestna občina Ljubljana, ter želite spor rešiti s pomočjo mediatorja. Mediacija je postopek alternativnega reševanja spora s pomočjo tretje nevtralne osebe (mediatorja), ki strankam pomaga doseči sporazum. Mediacijski postopek je neformalen, vendar strukturiran – ima določene faze. Postopek je zaupen, zato se

stranke počutijo varno, kar prispeva k lažjemu reševanju spora.

Kontakt: Adamič-Lundrovo nabrežje 2, I. nadstropje – soba 142, 1000 Ljubljana, T: 01/306 10 74, E: mediacija@ljubljana.si, S: www.mediacije.si

Uradne ure: pon., tor, čet, pet. od 9. do 13. ure, sre. od 14. do 18. ure.

Festival Godibodi med 4. in 8. junijem 2014 v Ljubljani

Festival bo s kalejdoskopskim glasbenim programom pričaral poletno vzdušje na poletnem vrtu ljubljanskega Hostla Celica, ki je bil nedavno izbran med 12 najbolj super (awesome) hostle na svetu. Na oder prizorišča se bodo povzpeli akustična folk skupina Čedahuči, svež in iskren dvojec Bas in Glas, mlada ljudska glasbenika Nina in Gregor Volk, pevka Uršula Ramoveš, zasedba Jurki & Basisti ter legendarni rock pevec in slikar Andrej Trobentar s skupino DAR, sočasno pa bo potekal tudi spremljevalni program z dvema okroglima mizama in tremi delavnicami. Slikarji bodo ustvarjali med koncerti. Kulturno in etnomuzikološko društvo Folk Slovenija, ki združuje poustvarjalce ter raziskovalce ljudske glasbe na Slovenskem, se bo na festivalu predstavilo z večerom, ki bo hkrati njihov letni koncert. Nastopili bodo: zasedbe Cintare, Kerlci, Vruja, Pella in Katice, Tomaž Podobnikar s pojočo žago, Jasmina Levičar s citrami, pevka Mateja Bobek, vokalistka in violinistka Lasanthi Manaranjanje Kalinga Dona z instrumentalno skupino ter Emil Zonta. V sodelovanju z glasbeno hišo Celinka.si bo Godibodi postregel z novimi ploščami slovenskih glasbenih ustvarjalcev in poustvarjalcev, v času trajanja festivala pa bodo svoje nove glasbene stvaritve predstavili Jurki & Basisti, Bas & Glas, Andrej Trobentar & DAR ter skupina Čedahuči, ki bo ploščo izdala pri Založbi HAD.

Celoten spored festivalskega dogajanja lahko spremljate na obnovljenem spletnem portalu Godibodi.si ter novem blogu Godibodi: www.godibodi.si

Županovi dnevi odprtih vrat

Župan Zoran Jankovič ima **vsak prvi torek v mesecu dan odprtih vrat**, ko je v pritličju Mestne hiše, Mestni trg 1, **med 14. in 20. uro** osebno na voljo za pogovor z meščankami in meščani. Za pogovor se lahko prijavite po telefonu na Odsek za pobude meščanov, na telefonskih številkah **01/306 12 82 ali 01/306 10 65.**

Najem poslovnih prostorov

Mestna občina Ljubljana oddaja več poslovnih prostorov v najem. Vse informacije so objavljene na spletni strani <http://www.ljubljana.si>, dodatne informacije so vam na voljo na tel. št. 01/306-11-37.

● **Zdravstvo in socialno varstvo: Ambulanta za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 20 10; **Socialna delavka v Ambulanti za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 91 82; **Klinični center:** tel.: 01/ 522 50 50; **TOM - telefon otrok in mladostnikov:** tel.: 116 111; **telefonski klic v duševni stiski** (od 19. do 7. ure): tel.: (01) 520 99 00; **telefon za starše pri Mladinskem domu Jarše** (tor. in čet. od 16. do 18. ure): tel.: (01) 543 43 23 ali e-naslov: stan-skupina.hisa@guest.arnes.si; **SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja:** 080 11 55 ● **Območno združenje Rdečega križa Ljubljana** Območno združenje Ljubljana, Tržaška cesta 132, 1000 Ljubljana, humanitarni center: telefon 01/ 25 62 635, izdajanje humanitarne pomoči vsak pon. in tor. od 12.00 do 16.00 ure in sre. od 10.00 do 17.00 ure, sprejem donacij vsak v pon. in tor. od 8.00 do 17.00 ure, v sre. od 8.00 do 18.00 ure, čet. od 8.00 do 16.00 ure in pet. od 8.00 do 12.00 ure; preskrba brezdomcev: čet. in pet. od 10.00 do 12.00 ure, brezplačna telefonska številka: 080 88 84. ● **SOS telefon** je namenjen ženskam in otrokom, ki so doživljali ali še vedno doživljajo nasilje v družini in drugih medosebnih odnosih ter potrebujejo pogovor. SOS telefon je namenjen tudi ženskam in njihovim otrokom, ki potrebujejo umik pred nasiljem v družini v Zatočišče za ženske in otroke – žrtve nasilja v Ljubljani. Prek SOS telefona se ženske lahko vključijo tudi v skupino za samopomoč za ženske, ki so doživljale ali še vedno doživljajo nasilje. Na SOS telefon lahko pokličete ob delavnikih od 12. do 22., ob sobotah, nedeljah in praznikih od 18. do 22. Telefonska številka 01 / 524 19 93 pa je telefaks, namenjen gluhih – žrtvam nasilja. ● **Društvo SOS telefon**, Svetovalni telefon za osebe z izkušnjo nasilja na delovnem mestu: 031/ 722 333, vsak torek: od 17.00 do 20.00. ● **ROZA ALARM!** Prijavite homofobno diskriminacijo in nasilje prek spletne prijave na naslovu www.ljudmila.org/lesboalarm. Namenjena je prijavam, obveščanju in poročanju o nasilju, zlorabah in diskriminacijah, katerih žrtve so geji, lezbijke, biseksualci in transspolne ter transeksualne osebe. Omogoča hitro in preprosto poročanje o kršitvah ter takojšen dostop do pomoči in podpore. ● **Skupina SAA Ženske Slovenija** predstavlja anonimno skupino deklet in žena, ki okrevajo od zasvojenjskega seksualnega vedenja. Za dodatne informacije se obrnite na: saazenske@gmail.com ali 030/ 254 592 ● **Svetovalnica za izboljšanje bivanja starejših, ZDUS**, Kebetova 9, uradne ure: tor., čet. 12.00-16.00, T: 51 94 117, M: 041/ 480 395, S: <http://zdus-zveza.si/svetovalnica-bivanja> Svetovanje in informacije o oskrbovanih in namenskih stanovanjih, izboljšavah bivalnega okolja, o sobivanju in stanovanjskih skupnostih starejših itn. ● **OA, Overeaters Anonymous** je skupina za samopomoč osebam, ki okrevajo od odvisnosti s hrano (kompulzivnega prenejanja, bulimije, anoreksije). Za dodatne informacije se obrnite na <http://oa-slovenija.com> ali 051 755 291. ● **Krizni center Ženske svetovalnice** lahko pokličete 24 ur na dan na telefonski številki: 040/ 260 656 in 031/ 233 211. ● **Svetovalnica Fužine: Svetovanje in informiranje posameznikom, parom, družinam, ki so se znašli v psihosocialnih stiskah in težavah;** Preglov trg 15, tel.: 5206-442, vsak dan od 9. do 17. ure. svetovalnica.fuzine@siol.net, www.csd.ljmestopolje.si ● **Program Korak: svetovanje, informiranje in pomoč uporabnikom nelegalnih drog in njihovim svojcem;** Preglov trg 15, tel.: 5206-442, vsak dan od 9. do 17. ure svetovalnica.fuzine@siol.net; www.csd.ljmestopolje.si ● **Center za psihološko svetovanje POSVET**, Mestni trg 8, 1000 Ljubljana, uradne ure: vsak delovni dan od 12. do 19. ure, tel.: 031/704 707, e-naslov: posvet@posvet.org in info@posvet.org, spletna stran: www.posvet.org ● **Pomoč družini na domu: Zavod za oskrbo na domu (ZOD)**, tel.: 01/ 23 96 502, Zavod Pristan: 01/ 54 79 579, 031/ 702 698. ● **Društvo AI-anon** za družine, v katerih je problem alkohol. Naslov: Lepi pot 6, Mirje, e-naslov: alanon@email.si; dežurni telefon: 041/ 590 789. ● **Anonimni alkoholiki** Vas zanimajo naše izkušnje? Pišite, telefonirajte, pridite! Naslov: P. p. 3512, 1001 Ljubljana, tel.: 01/ 433 82 25, e-naslov: aa.slo@amis.net, spletni naslov: <http://www.aa-drustvo.si> ● **Društvo socialni forum za zasvojenosti in omame**, Resljeva 11, Ljubljana: najava po tel.: 01/ 438 68 00, 01/ 438 68 05 ali na e-naslovu tomazic.katja@siol.net; odprto od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro, v ponedeljek in četrtek tudi od 17. do 19. ure ● **Združenje DrogArt** za zmanjševanje škodljivih posledic drog in alkohola med mladimi nudi individualno, telefonsko ali spletno svetovanje. Pokličite na: 01/ 439 72 70 ali 041/ 730 800. Lahko nam tudi pišete na: info@drogart.org. ● **SOS-molitev** – nekdo bo molil zate: 031/533 133. Vsak dan med 20.00 in 22.00 uro. ● **Zavod MISSS** – Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije • Telefon MLADI MLADIM: usposobljen mladinski svetovalec odgovarja na vprašanja vrstnikov po telefonu (01/510 16 76, 051/ 300 380), e-pošti, Facebooku in Msn-ju. Delovni čas: pon.– čet. 15.30 – 17.30. • POMP -psihosocialna pomoč družinam priseljencev: celostna obravnava družin in aktivno socialno-kulturno in ekonomsko vključevanje priseljencev v skupnost: učenje slov. jezika, računalniško opismenjevanje, informiranje, medkulturno učenje in delavnice za otroke. • Svetovalnica Dravlje: Individualno in skupinsko svetovanje mladostnikom, staršem in strokovnim delavcem. Pomoč pri reševanju težav v obdobju odrasčanja in vključevanja v socialno okolje, vsak delovnik od 8. do 17. ure. Vse storitve so brezplačne. Več na www.missis.si ali 01/510 16 70. ● **Združenje proti spolnemu zlorabljanju**, Masarykovi 23, Ljubljana nudi zagovorništvo, svetovanje ter podporo in pomoč v skupini za mladoletne in odrasle žrtve spolne zlorabe. Tel. 01/ 43 13 341 in na brezplač. št. 080 28 80 vsak dan od 9. do 17. ure, sre. od 9. do 19. ure, pet. od 9. do 15. ure, e-naslov: spolna.zloraba@siol.net, splet: www.spolna-zloraba.si. ● **Skupina SIA** Ljubljana predstavlja anonimno skupino za samopomoč osebam, ki so preživele spolno zlorabo in ki okrevajo od njenih posledic. Za dodatne informacije se obrnite na: sia.ljubljana@gmail.com. ● **Zaupni telefon Samaritan za pogovor v stiski** – 24 ur na dan na brezplačni številki 116 123. ● **Promet: Oddelek za gospodarske javne službe in promet:** tel.: (01) 306 17 14; številka za zapuščena vozila: tel.: (01) 306 16 25; Redarstvo: tel.: (01) 306 16 32; AMZS, pomoč, vlečna služba, informacije: tel.: 19 87 ● **Služba za pobude meščanov:** tel.: (01) 306 12 82 ● **Okolje: JP Snaga, reklamacije, informacije in naročila:** tel.: (01) 477 96 40 ali (01) 477 96 67; JP Energetika, Center za pomoč uporabnikom: tel.: 080 28 82; dežurna številka Inšpektorata MU MOL, informacije o divjih odlagališčih, prevrnjenih smetnjakih in drugih dejavnih onesnaževalnih okolja: tel.: (01) 306 16 04 ● **Varuh človekovih pravic**, brezplačni klic in informacije: tel.: 080 15 30 ● **Policija:** tel.: 113 ● **Center za obveščanje, gasilci, reševalna postaja:** tel.: 112 ● **Dnevni center za starejše:** Povšetova, tel.: 01/430 51 520 ● **Zavetišče za živali Gmajnice 30**, tel.: 01/256 02 79. Uradne ure za obiskovalce - delavniki: od 11. do 12. ure in od 14. do 17. ure, sobote, nedelje in prazniki - od 12. do 15. ure. Za oddajo najdenih živali lahko pokličete kadarkoli 24 ur na dan in najdenčka oddaste. ● **JP ENERGETIKA**, Center za pomoč uporabnikom, T 080 28 82 ● **JP VO-KA**, dežurna služba Vodovod T 01 58 08 112, dežurna služba Kanalizacija T 01 58 08 212, brezplačna številka 080 86 52 ● **JP LPP**, Prevoz na klic in informacije za osebe z oviranostmi v mestnem potniškem prometu T 01 58 22 425, M 051 44 99 92 (24 ur/vse dni v letu) ● **JP SNAGA**, Center za podporo in pomoč uporabnikom T 01 477 96 00

Kakovost vode in zraka v Ljubljani

Kakovost pitne vode v Ljubljani marca 2014

Centralni vodovodni sistem mesta Ljubljane in okolice se oskrbuje iz dveh vodnih virov, Ljubljanskega polja in Ljubljanskega barja, kjer se podzemna voda izkorišča v petih vodarnah: Kleče, Hrastje, Jarški prod, Šentvid in Brest.

Notranji nadzor nad skladnostjo pitne vode JP Vodovod-Kanalizacija izvaja na vseh oskrbovalnih območjih skladno z določili Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09) v okviru mikrobioloških in fizikalno-kemijskih preiskav, katerih obseg je odvisen od ocene tveganja za določeno vzorčno mesto oz. nadzorno točko sistema. Notranji nadzor izvajajo akreditirani laboratoriji.

Druge javno dostopne informacije uporabniki prejmejo:

- po elektronski pošti na naslovu voka@vo-ka.si,
- na spletni strani JP Vodovod-Kanalizacija www.vo-ka.si.

Dodatne informacije o rezultatih notranjega nadzora pitne vode so na voljo v podmenijih na spletni strani www.jh-lj.si/vo-ka/informacije/kaksno-vodo-pijemo

Kakovost podzemne vode marca 2014

() - meja zaznavanja merilne metode (LOD)

< - meja določanja (LOQ)

MV - predpisane mejne vrednosti za podzemno vodo po Uredbi o stanju podzemnih voda (Ur. l. RS, št. 25/09)

Predpisane mejne vrednosti za podzemne vode je marcu 2014 presegal desetilatrazin (razgradni produkt pesticida atrazin) na merilnem mestu Brest I a.

Vodnjak ni vključen v sistem za oskrbo s pitno vodo.

Kakovost zraka februarja 2014

V tabeli so predstavljeni podatki meritev onesnaženosti V tabeli so predstavljeni podatki meritev onesnaženosti zraka na merilnem mestu ob križišču Tivolske ceste in Vošnjakovc ulice. Na tem merilnem mestu smo od začetka januarja do konca februarja 2014 zabeležili 17 dni s preseženo dnevno dovoljeno vrednostjo delcev. Preostali parametri se gibljejo v okviru dovoljenih vrednosti.

V skladu z Uredbo o kakovosti zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 9/2011) veljajo naslednji normativi:

SO₂ (žveplovi dioksid): Mejna urna vrednost je 350 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 24-krat v koledarskem letu. Mejna dnevna vrednost je 125 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 3-krat v koledarskem letu.

NO₂ (dušikov dioksid): Mejna letna vrednost je 40 µg/m³. Mejna urna vrednost je 200 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 18-krat v koledarskem letu.

NO_x (dušikovi oksidi): Mejne vrednosti za skupne dušikove okside niso določene.

PM₁₀ (delci): Mejna letna vrednost v koledarskem letu je 40 µg/m³. Mejna dnevna vrednost delcev PM₁₀ je 50 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 35-krat v koledarskem letu.

Benzen: Mejna letna vrednost za benzen je 5 µg/m³.

Rezultati notranjega nadzora marca 2014

PARAMETER	enota	mejna vrednost	OSKRBOVALNO OBMOČJE	
			BREST	HRASTJE, JARŠKI PROD
			4. 3. 2014	4. 3. 2014
pH		6,5 -9,5	7,3	7,4
Elektroprevodnost (pri 20°C)	µS/cm	2500	511	478
Nitrat	mg/l NO ₃	50	14,0	15,5
Nitrit	mg/l NO ₂	0,5	<0,008	<0,008
Sulfat	mg/l SO ₄	250	4,66	13,0
Klorid	mg/l Cl	250	2,55	13,3
Fluorid	mg/l F	1,5	0,043	<0,04
Bor	mg/l B	1	0,0047	0,028
Krom	µg/l Cr	50	0,47	1,7
Svinec	µg/l Pb	25	1,2	1,3
Atrazin	µg/l	0,1	<0,007	0,013
Desetilatratin	µg/l	0,1	0,030	0,019
2,6-diklorobenzamid	µg/l	0,1	<0,006	<0,006
Pesticidi - vsota	µg/l	0,5	0,037	0,035
Trikloroeten in tetrakloroeten - vsota	µg/l	10	0,3	0,1
Trihalometani - vsota	µg/l	100	2,3	<0,5
<i>Escherichia coli</i>	v 100 ml	0	0	0
Koliformne bakterije	v 100 ml	0	0	0
OCENA			SKLADEN	SKLADEN

Vir: JP vodovod-Kanalizacija d.o.o., april 2014

Podatki o kakovosti podzemne vode v vodnjakih vodarn na Lj. polju in Lj. barju

Marec 2014

merilno mesto	datum	atrazin	desetilatratin	lahkohlapni halogenirani ogljikovodiki	nitrat	krom (skupno)
enota		µg/l	µg/l	µg/l	mg/l	µg/l
MV		0,1	0,1	10	50	30
Kleče Villa	3. 3. 2014	0,009	0,022	<0,20	11	1,8
Hrastje VIII	3. 3. 2014	0,050	0,053	0,91	22	14
Šentvid IIa	3. 3. 2014	0,019	0,033	<0,20	20	2,9
Jarški prod III	3. 3. 2014	(0,002)	(0,008)	<0,20	8,4	2
Brest Ia	3. 3. 2014	0,022	0,162	0,45	11	1,7

Vir: Monitoring kakovosti podzemne vode in površinskih vodotokov za leto 2014, Oddelek za varstvo okolja Mestne občine Ljubljana

Zrak v Ljubljani februarja 2014

Merilno mesto križišče Vošnjakovc ul. in Tivolske c.	SO ₂	NO ₂	NO _x	Benzen	PM ₁₀
Veljavnih podatkov *	96 %	96 %	96 %	97 %	92 %
Maksimalna urna koncentracija	7	104	336	17	160
Maksimalna dnevna koncentracija	4	61	155	5	117
Minimalna dnevna koncentracija	0	28	43	3	28
Srednja (mesečna) koncentracija	1	48	99	4	51
Število preseganj dovoljenih vrednosti	0	0	-	-	9

Vse vrednosti koncentracij so navedene v µg/m³.

* stopnja pokritosti z meritvami v merilnem obdobju.

June in
Ljubljana

Light entertainment by day,
high culture by night. Free entry.

Congress square

Junij v
Ljubljani

Zabavne prireditve čez dan,
visoka kultura zvečer. Vstop prost.

Kongresni trg

9. – 21. 6. 2014

Junij v Ljubljani je edinstvena prireditev v središču Ljubljane, ki omogoča brezplačno doživetje vrhunskih umetniških stvaritev s področja plesa, gledališča in glasbe. Dopoldanski dogodki so namenjeni otrokom, ob popoldnevih boste lahko uživali v lahkotnejših glasbenih in plesnih prireditvah, zvečer pa vas vabimo na vrhunske umetniške dogodke. Več informacij o programu dobite na www.ljubljana.si.

Napovedujemo: Letni kino na Kongresnem trgu

V Letu kina se bo filmsko platno vrnilo na eno izmed nekdanjih kino prizorišč, na Kongresni trg. V soju filmskega snopa bodo 25., 26. in 27. junija zažarele tri filmske klasike. Ogled je brezplačen.

